KAIKKIEN MAIDEN PROLETAARIT, LIITTYKÄÄ YHTEEN!

SNTL:n KORKEIMMAN NEUVOSTON

SEITSEMÄS SESSIA

elokuun 1 päivänä — elokuun 7 päivänä v. 1940

★

PIKAKIRJOITUSPÖYTÄKIRJA

SNTL:n KORKEIMMAN NEUVOSTON JULKAISU
1940

Ensimmäinen istunto

(elokuun 1 päivänä v. 1940)

Liittoneuvoston Puheenjohtajan toveri A. A. Andrejevin, Kansallisuuksien Neuvoston Puheenjohtajan toveri N. M. Shvernikin ja heidän sijaistensa toverien T. D. Lysenkon, U. Jusupovin, Tsh. A. Aslanovan ja M. V. Kulaginin ilmaantumisen Presidiumiin ja toverien Stalinin, Molotovin, Voroshilovin, Kalininin, L. M. Kaganovitshin, Mikojanin, Shdanovin, Hrusjevin, Berijan, Malenkovin, Shkirjatovin ynnä muiden ilmaantumisen aitioihin, edustajat ottavat vastaan myrskyisin suosionosoituksin, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi. Kaikki nousevat seisomaan. Kuuluu tervehdyshuudahduksia Neuvostoliiton kansojen kielillä: „Eläköön toveri Stalin!"

Puheenjohtajana toimii Liittoneuvoston Puheenjohtaja A. A. Andrejev.

Puheenjohtaja. Toverit edustajat! Korkeimman Neuvoston istunnon julistan avatuksi.

Kummankin kamarin hyväksymän päätöksen mukaan on Liittoneuvoston ja Kansallisuuksien Neuvoston yhteisessä istunnossa käsiteltävä seuraavat kysymykset:

1. Selostus Hallituksen ulkopolitiikasta.
2. Moldaun Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan muodostamisesta ja Bukovinan pohjoisosan ja Bessarabian Hotinskin, Akkermanin ja Ismailin kihlakuntien yhdistämisestä Ukrainan Sosialistiseen Neuvostotasavaltaan.
3. Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan esitys.
4. Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan esitys.

5. Eestin tasavallan Valtakunnan Duuman Valtuuskunnan esitys.

6. Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston vahvistettavaksi kuuluvat Sessioiden välisenä aikana SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin hyväksymät Asetukset.

Siinä kysymykset, jotka kuuluvat yhteisen istunnon käsiteltäväksi.

Toverit edustajat! Moskovaan ovat saapuneet ja ovat nyt läsnä Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston istuntosalissa Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunta (myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi; kaikki nousevat seisomaan), Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunta (myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi; kaikki nousevat seisomaan), Eestin Valtakunnan Duuman Valtuuskunta (myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi; kaikki nousevat seisomaan), Bessarabian ja Pohjois-Bukovinan työtätekevien edustajisto. (Myrskyisiä jatkuvia suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi. Kaikki nousevat seisomaan.)

Sallikaa Neuvostoliiton valtiovallan korkeimman elimen, Korkeimman Neuvoston edustajain nimessä, tervehtiä Valtuuskuntien ja edustajiston jäseniä ja heidän kauttaan Liettuan, Latvian, Eestin, Bessarabian ja Pohjois-Bukovinan veljeskansoja. (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia. Hurraahuudahduksia.)

Ryhdymme päiväjärjestyksen ensimmäisen kohdan käsittelyyn. Puheenvuoro selostusta varten Hallituksen ulkopolitiikasta annetaan Neuvostoliiton Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtajalle ja Ulkoasiain Kansankomissaarille Vjatsheslav Mihailovitsh Molotoville. (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan. Huudahduksia: „Hurraa toveri Molotoville!")

V. M. Molotov. Toverit edustajat! Korkeimman Neuvoston Kuudennen Sessian jälkeen kuluneina neljänä kuukautena on Europassa ollut erittäin tärkeitä tapahtumia. Saksan taholta kehitettyjen sotatoimien tuloksena, ensin Norjassa ja Tanskassa, sitten Belgiassa ja Hollannissa sekä viimein Ranskan alueella,

on sota Europassa saanut suuren laajuuden. Kesäkuun 10 päivänä yhtyi Saksaan Italia, joka julisti sodan Englannille ja Ranskalle. Näin ollen tuli sotaan mukaan neljäs Europan suurimmista valloista.

Tämän vuoden keväästä alkoi sota kehittyä nopeassa vauhdissa. Pysähtymättä niihin tapahtumiin, joita on ollut Norjassa, Tanskassa, Belgiassa ja Hollannissa, on erikoisesti merkittävä se tosiasia, että Ranska pian kärsi tappion ja antautui. Noin kuukaudessa-puolessatoista Saksan armeija ei ainoastaan murtanut Ranskan vastarintaa, vaan pakoitti sen myöskin allekirjoittamaan välirauhan ehdot, joiden mukaan suuri osa Ranskan aluetta, Parisi mukaanluettuna, jää edelleenkin Saksan sotajoukkojen miehittämäksi alueeksi. Saatuaan välirauhan, ei Ranskalla kuitenkaan ole vielä rauhaa. Rauhan ehdoista ei yleensä ole vielä mitään tiedossa. Saksaa ja Italiaa vastassa olleista kahdesta liittolaisesta on jäänyt jälelle vain Englanti, joka on päättänyt jatkaa sotaa nojaten Yhdysvaltojen apuun.

Tässä ei ole tarpeellista pysähtyä kaikkiin Ranskan tappion syihin, Ranskan, joka paljasti tavattoman heikkoutensa sodassa. Selvää on, ettei tässä ole kysymys yksistään huonosta sotilaallisesta valmennuksesta, — vaikkakin tämä syy on tullut yleisesti tunnetuksi. Huomattavaa osaa on tässä näytellyt myöskin se seikka, että Ranskan johtavat piirit—vastoin Saksan esimerkkiä—suhtautuivat liian kevytmielisesti kysymykseen Neuvostoliiton merkityksestä ja ominaispainosta Europan asioissa. Viime kuukausien tapahtumat ovat havainnollisesti osoittaneet jotain suurempaa. Ne ovat osoittaneet, etteivät Ranskan johtavat piirit olleet yhteydessä kansaan, eivätkä olleet ainoastaan nojaamatta siihen, vaan pelkäsivät omaa kansaansa, jolla on ansaittu vapautta rakastavan kansan maine kunniakkaine vallankumouksellisine perinteineen. Tässä on eräs vakavimpia Ranskan paljastuneen heikkouden syitä.

Ranskan kansan edessä ovat nyt mitä raskaimmat tehtävät parantaa sodan aiheuttamat haavat ja sitten myöskin uudestisyntymistehtävät, joita kuitenkin on mahdoton toteuttaa vanhoin menetelmin.

Sodassa liittolaisia vastaan on Saksa saavuttanut suuria menestyksiä, mutta se ei ole vielä saavuttanut perustarkoitustaan — sodan lopettamista sille suotuisilla ehdoilla. Heinäkuun 19 päivänä kääntyi Saksan valtiokansleri jälleen Englannin puoleen

kehoituksella sopia rauhasta, mutta kuten tunnettua, hylkäsi Englannin hallitus tämän ehdotuksen. Englannin hallitus tulkitsi tämän ehdotuksen vaatimukseksi Englannin antautumisesta ja vastasi ilmoittamalla, että se tulee jatkamaan sotaa voittoon asti. Vieläpä se katkaisi diplomaattiset suhteensa eilisen liittolaisensa — Ranskan kanssa. Tämä merkitsee, ettei Englannin hallitus halua luopua siirtomaistaan, joita on maapallon kaikissa osissa ja ilmoittaa olevansa edelleenkin valmis käymään sotaa maailman herruudesta siitä huolimatta, että sen jälkeen, kun Ranska kärsi tappion ja Italia liittyi sotaan Saksan puolelle, on tämä taistelu tullut Englannille huomattavasti vaikeammaksi.

Euroopan sodan ensimmäinen vuosi lähenee loppuaan, mutta tämän sodan loppua ei vielä näy. Todennäköisimpänä on pidettävä sitä, että nykyhetkellä me elämme uuden vaiheen aattoa sodan voimistumisessa, toisaalta, Saksan ja Italian ja toisaalta Englannin välillä, Englannin, jota Amerikan Yhdysvallat auttavat.

Mitkään yllämainitut tapahtumat eivät ole muuttaneet Neuvostoliiton ulkopolitiikkaa. Uskollisena rauhanpolitiikalle ja puolueettomuudelle ei Neuvostoliitto osallistu sotaan. Suhteemme Saksan kanssa, joissa tapahtui käänne miltei vuosi sitten, ovat pysyneet täydellisesti ennallaan, kuten sitä edellyttää Neuvostoliiton ja Saksan välinen sopimus. Tämä sopimus, jota Hallituksemme noudattaa tiukasti, on poistanut hankausten mahdollisuuden Neuvostoliiton ja Saksan suhteissa neuvostotoimenpiteitä suoritettaessa länsirajoillamme ja samalla turvannut Saksalle rauhallisen varmuuden Idässä. Tapahtumain kulku Europassa ei ole ainoastaan ollut heikentämättä Neuvostoliiton ja Saksan välisen hyökkäämättömyyssopimuksen voimaa, vaan päinvastoin on korostanut sen voimassaolon ja edelleen kehittämisen tärkeyttä. Viime aikoina on ulkomaisessa ja varsinkin englantilaisessa ja englantilaismielisessä lehdistössä keinoteltu usein erimielisyyksien mahdollisuudella Neuvostoliiton ja Saksan välillä, yrityksellä pelotella meitä Saksan mahtavuuden voimistumisnäköalalla. Niin meidän taholtamme, kuin myöskin Saksan taholta on nämä yritykset useita kertoja paljastettu ja heitetty sivuun kelvottomina. Me voimme vain vahvistaa, etteivät meidän mielestämme Neuvostoliiton ja Saksan välillä muodostuneiden ystävällisten ja hyvien naapuruussuhteiden pohjana ole satunnaiset konjunktuuriluontoiset näkökannat, vaan niin Neuvostoliiton kuin Saksankin valtiolliset perusedut.

Myöskin on merkittävä, että suhteemme Italian kanssa ovat viime aikana parantuneet. Mielipiteiden vaihto Italian kanssa on osoittanut, että ulkopolitiikan alalla on maillemme täydellinen mahdollisuus turvata keskinäinen ymmärrys. Täysin perusteltuja ovat myöskin laskelmat kauppasuhteiden voimistumiseen nähden.

Mitä sitten tulee Neuvostoliiton ja Englannin suhteisiin, niin ei niissä ole viime aikoina tapahtunut mitään oleellisia muutoksia. Täytyy myöntää, että kaikkien niiden Englannin vihamielisten tekojen jälkeen Neuvostoliittoa vastaan, joista on jo useampiakin kertoja jouduttu puhumaan Korkeimmassa Neuvostossa, on ollut vaikea odottaa Neuvostoliiton ja Englannin suhteiden hyvää kehittymistä, vaikkakin herra Krippsin nimittäminen lähettiläälksi Neuvostoliittoon heijastaakin mahdollisesti Englannin halua parantaa suhteita Neuvostoliiton kanssa.

Sallikaa nyt siirtyä niihin ulkopolitiikkamme kysymyksiin, joiden menestyksellinen ratkaiseminen on viime aikoina huomattavasti laajentanut aluettamme ja lisännyt Neuvostoliiton voimia. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Tässä ei ole tarpeellista pysähtyä yksityiskohtaisesti siihen, miten Bessarabian ja Pohjois-Bukovinan yhdistyminen Neuvostoliittoon tapahtui. Vastaavat asiakirjat julkaistiin täydellisesti kesäkuun 28 päivänä. Esityksessä, jonka minä tein Moskovassa olevalle Rumanian lähettiläälle herra Davideskulle, ehdotettiin:

1. Palauttaa Bessarabia Neuvostoliitolle.
2. Luovuttaa Neuvostoliitolle Bukovinan pohjoisosa.

Kuten tunnettua, suostui Rumanian hallitus ehdotukseemme, ja 22 vuotta kestänyt selkkaus Neuvostoliiton ja Rumanian välillä tuli ratkaistuksi rauhallista tietä. (Suosionosoituksia.) Bessarabian ja Pohjois-Bukovinan alueella asuvat, pääasiassa ukrainalaiset ja moldaulaiset saivat mahdollisuuden tulla neuvostokansojen sopuisaan perheeseen ja aloittaa kansan uuden elämän, kansan, joka on vapautunut Rumanian ylimysten — tilanherrain ja kapitalistien vallasta. (Jatkuvia suosionosoituksia.) Me tiedämme nyt, miten suurella ilolla Bessarabian ja Pohjois-Bukovinan väestö liittyi neuvostokansalaisten riveihin.

Näinollen Neuvostoliiton alueeseen on liittynyt Bessarabia, jonka pinta-ala on 44,5 tuhatta neliökilometriä ja väkiluku 3 miljoonaa 200 tuhatta henkeä, ja Pohjois-Bukovina, jonka pinta-ala on 6 tuhatta neliökilometriä ja asukasluku yli 500 tuhatta henkeä.

Tämän johdosta ovat Neuvostoliiton rajat siirtyneet länteen

päin ja tulleet Tonavalle asti, joka on Volgan jälkeen Europan kaikkein mahtavin joki ja yksi tärkeimmistä tavaranvaihtoreiteistä useille Europan maille.

Te tiedätte, toverit, että koko neuvostokansa on suurella ilolla ja tyydytyksellä tervehtinyt kauan odotetun Bessarabian kysymyksen menestyksellistä ratkaisua. Toisaalta on suhteittemme Rumanian kanssa tultava nyt täysin normaaliseen uomaan.

Siirryn kysymykseen suhteistamme Liettuaan, Latviaan ja Eestiin.

Kysymys Neuvostoliiton ja Itämeren maiden keskinäisistä suhteista on viime aikoina tullut uudelle kannalle, koska Liettuan, Latvian ja Eestin kanssa solmitut keskinäisavun sopimukset eivät antaneet tarvittavia tuloksia. Näiden sopimusten solmiaminen ei johtanut, kuten sitä saattoi odottaa, Liettuan, Latvian ja Eestin lähentymiseen Neuvostoliittoon, sillä sitä vastustivat noiden maiden hallitsevat porvarilliset ryhmät. Nuo hallitsevat ryhmät eivät ainoastaan olleet kulkematta Neuvostoliittoon lähentymisen tietä, mitä, kuten tuntuu, olisi saattanut odottaa keskinäisavun sopimusten solmiamisen jälkeen, vaan lähtivät Neuvostoliitolta salassa ja sen selän takana suorittamiensa Neuvostoliitolle vihamielisten toimenpiteiden voimistamisen tietä. Tässä tarkoituksessa käytettiin niin sanottua Itämeren Ententeä, joka aikaisemmin yhdisti Neuvostoliittoa vastaan tähdättyyn sotaliittoon vain Latvian ja Eestin, mutta joka viime vuoden lopulla muodostui sotaliitoksi, mikä Latvian ja Eestin ohella yhdisti myöskin Liettuan.

Tästä seuraa, että Liettuan, Latvian ja Eestin hallitsevat porvarilliset ryhmät osottautuivat kykenemättömiksi noudattamaan rehellisesti Neuvostoliiton kanssa solmittuja keskinäisavun sopimuksia, että ne, päinvastoin, vielä voimistivat Neuvostoliitolle vihamielistä toimintaa. Niiden tosiasiain luku, jotka puhuivat siitä, että noiden maiden hallitukset rikkovat törkeästi Neuvostoliiton kanssa solmittuja keskinäisavun sopimuksia, lisääntyi yhä. Kävi aivan mahdottomaksi sietää enää tällaista tilannetta, varsinkaan nykyisen kansainvälisen tilanteen olosuhteissa. Juuri siksi seurasivat teille tunnetut Neuvostohallituksen vaatimukset Liettuan, Latvian ja Eestin hallitusten kokoonpanon muuttamisesta sekä Punaisen Armeijan lisäjoukkojen viemisestä noiden valtioiden alueelle.

Hallituksemme näiden askelten tulokset ovat teille tunnettuja.

Eestissä, Latviassa ja Liettuassa muodostettujen Neuvostoliitolle ystävällisten hallitusten tärkeimpänä toimenpiteenä oli vapaiden eduskuntavaalien suoritus. Heinäkuussa suoritettiin Liettuan Eduskunnan, Latvian Eduskunnan ja Eestin Valtakunnan Duuman demokraattiset vaalit. Vaalit osoittivat, etteivät Liettuan, Latvian ja Eestin hallitsevat porvarilliset koplat heijastaneet kansainsa tahtoa, että ne edustivat vain suppeata riistäjäryhmää. Yleisen, välittömän ja yhtäläisen äänestyksen pohjalla, salaisella äänestyksellä valitut Liettuan ja Latvian eduskunnat sekä Eestin Valtakunnan Duuma ovat jo lausuneet yksimielisen mielipiteensä poliittisista peruskysymyksistä. Tyydytyksellä voimme me todeta, että Eestin, Latvian ja Liettuan kansat äänestivät sovussa edustajiensa puolesta, jotka lausuivat yksimielisesti kannattavansa neuvostojärjestelmän pystyttämistä sekä Liettuan, Latvian ja Eestin liittymistä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kokoonpanoon. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Juuri siksi on Liettuan, Latvian, Eestin ja Neuvostoliiton välisten keskinäissuhteiden tultava uudelle pohjalle.

Korkein Neuvosto tulee käsittelemään kysymyksen Liettuan, Latvian ja Eestin liittymisestä Neuvostoliittoon sosialistisina neuvosto-liittotasavaltoina. Mitään epäilystä ei ole siitä, etteikö näiden tasavaltojen liittyminen Neuvostoliittoon tulisi turvaamaan niille nopeata taloudellista nousua ja kaikinpuolista kansallisen kulttuurin kukoistusta, etteikö Neuvostoliittoon liittyminen tulisi monin kerroin lisäämään niiden voimia, etteikö niiden turvallisuus tulisi lujittumaan ja etteikö samalla tulisi Suuren Neuvostoliiton mahti kasvamaan entistä enemmän. (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia.)

Itämeren maiden liittyminen Neuvostoliittoon merkitsee sitä, että Neuvostoliitto tulee kasvamaan kahdella miljoonalla 880 tuhannella Liettuan asukkaalla, yhdellä miljoonalla 950 tuhannella Latvian asukkaalla ja yhdellä miljoonalla 120 tuhannella Eestin asukkaalla.

Näinollen kasvaa Neuvostoliiton asukasluku Bessarabian ja Pohjois-Bukovinan väestö mukaanluettuna suunnilleen 10 miljoonalla hengellä. (Suosionosoituksia.) Kun tähän lisätään yli 13 miljoonaa Länsi-Ukrainan ja Läntisen Bielo-Venäjän asukasta, niin seuraa, että vuoden kuluessa on Neuvostoliitto kasvanut enemmän kuin 23 miljoonalla asukkaalla. (Suosionosoituksia.)

On huomioitava, että 19/20 koko tästä asukasluvusta kuului ennen Neuvostoliittoon, mutta Lännen imperialistiset suurvallat riistivät ne väkivalloin eroon Neuvostoliitosta sen sotilaallisen heikkouden hetkellä. Nyt on tämä väestö jälleen yhdistetty Neuvostoliittoon.

Kuten asukasluvun laskelmat osoittavat voi Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto puhua nyt mahtavalla äänellä 193 miljoonan asukkaan nimessä, ottamatta lukuun Neuvostoliiton väkiluvun kasvua vuosina 1939 ja 1940. (Jatkuvia suosionosoituksia.)

Maallemme on ensiluokkainen merkitys sillä tosiasialla, että tästä lähtien tulevat Neuvostoliiton rajat siirtymään Itämeren rannikolle. Sen ohella ilmaantuu meille Itämerellä jäätymättömiä satamia, joita me niin tarvitsemme.

Neuvostoliiton ulkopolitiikan saavutukset ovat sitä huomattavammat, kun me olemme saaneet kaiken tämän aikaan rauhallista tietä, kun kysymysten rauhallinen ratkaisu niin Itämeren maissa kuin Bessarabiassakin on tapahtunut näiden maiden laajojen kansanjoukkojen aktiivisella osanotolla ja tuella. (Suosionosoituksia.)

Tämän ohella on sanottava, että Neuvostoliiton hallitukselle lankeaa suuri vastuu poliittisen ja taloudellisen uudestijärjestelyn käytännöllisten toimenpiteiden suorittamiseksi oikein ja järjestyneesti uusissa neuvostotasavalloissa.

Korkeimman Neuvoston edellisessä Sessiassa jouduin selostamaan Suomen kanssa tehtyä rauhansopimusta. On kulunut vähän yli neljä kuukautta tämän sopimuksen solmiamisesta, jota noudatetaan yleensä tyydyttävästi. Tällä ajalla on solmittu myöskin kauppasopimus Suomen kanssa, minkä johdosta olemme sitä mieltä, että maittemme välisillä taloudellisilla suhteilla voi olla suotuisat kehitysnäköalat. Suomen hallitus on hyväksynyt myöskin meidän ehdotuksemme Ahvenanmaan saarten demilitarisoimisesta ja Neuvostoliiton konsulaatin perustamisesta näille saarille. Mitä tulee Neuvostoliiton ja Suomen välisten suhteiden edelleen kehitykseen kummallekin maalle hyvään suuntaan, niin riippuu se pääasiassa Suomesta itsestään. On ymmärrettävää, että elleivät Suomen hallitsevien piirien eräät ainekset lopeta vainotoimenpiteitään niitä Suomen yhteiskunnallisia kerroksia vastaan, jotka pyrkivät lujittamaan hyviä naapuruussuhteita Neuvostoliiton kanssa, niin se voi tuottaa vahinkoa Neuvostoliiton ja

Suomen välisille suhteille. (Naurua. Suosionosoituksia.)

Suhteemme Skandinavian maihin—Norjaan ja Ruotsiin—eivät voi olla riippumattomia siellä muodostuneesta tilanteesta. Norjan suhteen ei sen erikoistilanteen tähden vielä voi sanoa mitään varmaa. Ruotsiin nähden on tunnustettava aktuaaliseksi se, että molemmat maat ovat kiinnostuneita kauppataloudellisten suhteiden huomattavasta kehittämisestä. Ruotsin kanssa parhaillaan käynnissä olevien taloudellisten neuvottelujen pitäisi, mikä on toivottavaa, johtaa sopimukseen, joka tuottaisi huomattavaa hyötyä kummallekin puolelle.

Mitä tulee Balkanin maihin, niin on ennenkaikkea mainittava se tosiasia, että Jugoslavian kanssa on solmittu diplomaattiset suhteet. Joskin voidaan sanoa, että me emme ole olleet syyllisiä diplomaattisten suhteiden puuttumisesta tähän mennessä Neuvostoliiton ja Jugoslavian välillä, niin näiden suhteiden solmiaminen tapahtui nyt Jugoslavian hallituksen ehdotuksesta, jonka Neuvostoliitto hyväksyi mielihyvin. Voidaan toivoa, että taloudellisetkin suhteemme Jugoslaviaan tulevat vähitellen kehittymään.

Suhteitamme Bulgariaan voidaan pitää normaalisina. Voidaan lisätä, että Neuvostoliiton ja Bulgarian välillä ei ole sellaisia ristiriitoja, jotka häiritsisivät suhteiden edelleen paranemista.

Suhteissamme Turkkiin ei ole tapahtunut mitään oleellisia muutoksia. On sanottava vain, että äskettäin julkaistun saksalaisen „Valkean kirjan" asiakirjat saattoivat eräät puolet toiminnasta Turkissa epäsuotuisaan valoon. Niitä seuranneet Ranskan Turkissa olevan lähettilään Massiljin selitykset eivät lainkaan voineet muuttaa näiden asiakirjojen luonnetta. Tämän johdosta on minun sanottava, että jo huhtikuun alussa ilmoitti Neuvostohallitus Turkille seuraavasta sietämättömästä tosiasiasta. Asia oli niin, että huhtikuun alussa lensi Turkin alueelta joku ulkolainen lentokone meidän kaupunkimme Batumin alueelle, missä sijaitsee suuri määrä naftanjalostustehtaita. Turkin puolelta yritettiin aluksi selittää asiaa niin, ettei mitään lentokonetta ole lentänyt Turkin alueelta, mutta luvattiin sitten kuitenkin tulevaisuudessa ryhtyä toimenpiteisiin tällaisia lentoja vastaan. (Salissa hilpeyttä, naurua.) Saksassa julkaistujen asiakirjojen jälkeen on nähtävissä, mikä tämä lentokone oli. Tästä johtuu, että meidän esityksemme Turkin hallitukselle oli todellakin täysin perusteltu.

Mitä tulee Iraniin, niin ei voida todeta mitään uusia tärkeitä

seikkoja. Mutta Iranista mainittaessa ei kuitenkaan saa sivuuttaa erästä sietämätöntä tosiasiaa. Maaliskuun lopussa ilmaantui Bakun alueelle, samoin kuin jonkun verran myöhemmin Batumin alueelle, kaksi ulkolaista lentokonetta, jotka lensivät sinne Iranin puolelta. Iranin hallitus piti tarpeellisena kieltää tämän tosiasian. Mutta tässäkin tapauksessa selvittävät mainitut saksalaisen „Valkean kirjan" asiakirjat asiaa riittävästi.

On huomautettava, että tällaisten ulkolaisten tiedustelulentokoneiden lähettämisen toistuminen ei voisi johtaa mihinkään muuhun, kuin naapuruussuhteidemme mutkistumiseen. Mainittujen lentokoneiden kutsumattomat vierailut Bakussa ja Batumissa me olemme ymmärtäneet siinä mielessä, että vastaisuudessa on tehostettava valppautta näillä eteläisilläkin neuvostorajoilla. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Japanin suhteen voidaan sanoa, että viime aikoina ovat meidän suhteemme alkaneet tulla jonkun verran normaalisemmiksi. Muun muassa päästiin kesäkuun 9 päivänä sopimukseen rajan tarkistuksesta viime vuotisen Halhin-Gol-joen selkkauksen alueella. Tällä tosiasialla on sitä suurempi merkitys, kun tämän kysymyksen ratkaisussa tapahtunut pitkäaikainen viivytys vaikutti kielteisesti aivan viime aikoihin saakka Neuvostoliiton ja Japanin sekä myöskin Mongolian Kansantasavallan ja Mandshukuon välisten keskinäissuhteiden säännöstelemiseen. Lähipäivinä ryhtyy työhön Mongolian Kansantasavallan ja Mandshukuon sekakomitea rajankäynnin suorittamiseksi itse paikalla. Voidaan tunnustaa, että yleensä on olemassa vissejä merkkejä Japanin halusta parantaa suhteita Neuvostoliittoon. Kun tunnustetaan molempien puolten edut, sikäli kuin kumpikin puoli ymmärtää välttämättömäksi eräiden merkityksensä menettäneiden tiellä olleiden esteiden poistamisen, on tällainen Neuvostoliiton ja Japanin välisten suhteiden parantaminen toteutettavissa. On muuten myönnettävä, että Japanin uuden hallituksen ohjelmassa „uuden poliittisen rakenteen" pystyttämisen suhteen on vielä paljon epäselvyyttä. Näkyy, että valtauspyrkimys etelään, josta japanilaiset lehdet pitävät melua, vetää yhä enemmän Japanin johtavien piirien huomiota puoleensa, varsinkin sen johdosta, että Europassa tapahtuneet muutokset eivät voi olla heijastumatta niilläkin alueilla, jotka kiinnostavat Japanin näitä piirejä. Mutta monessa suhteessa eivät näiden piirien todelliset poliittiset pyrkimykset ole

vielä selviä, mikä koskee myöskin Neuvostoliiton ja Japanin välisiä suhteita.

En pysähdy käsittelemään suhteitamme Amerikan Yhdysvaltoihin jo senkään vuoksi, ettei niistä voi sanoa mitään hyvää. (N a u r u a). Meidän tietoomme on tullut, ettei Yhdysvalloissa eräitä miellytä Neuvostoliiton ulkopolitiikan menestys Itämeren maissa. Mutta myönnettäköön, että meitä se seikka kiinnostaa hyvin vähän (n a u r u a, s u o s i o n o s o i t u k s i a), koska me suoriudumme omista tehtävistämme ilman näiden tyytymättömien herrojen apuakin. (N a u r u a, s u o s i o n o s o i t u k s i a). Mutta se seikka, että Yhdysvalloissa ovat viranomaiset laittomasti pidättäneet meidän valtiopankkimme Liettuan, Latvian ja Eestin pankeista äskettäin ostaman kullan, nostattaa meidän puoleltamme mitä ankarimman vastalauseen. Tässä tapauksessa me voimme vain muistuttaa sekä Yhdysvaltojen hallitusta että samalle tielle astunutta Englannin hallitusta niiden vastuusta näiden laittomien tekojen suhteen.

Mitä tulee meidän suhteisiimme suureen kansalliseen Kiinaan nähden, joka käy taistelua olemassaolostaan, niin ovat ne säilyttäneet Neuvostoliiton ja Kiinan hyökkäämättömyyssopimuksesta johtuvien hyvien naapuruus- ja ystävyyssuhteiden luonteen.

Sallikaa päättää tähän meidän suhteitamme eri maihin koskevat huomautukset.

Jää enää sanottavakseni muutamia sanoja kansainvälisten tapahtumien kehityksen yleisestä näköalasta.

Muutoksia, jotka ovat tapahtuneet Europassa Saksan asevoimien suuren menestyksen tuloksena, ei suinkaan voi tunnustaa sellaisiksi, jotka jo nyt edistäisivät sodan lopettamista lähiaikoina. Tapahtumat ovat johtaneet siihen, että toinen puoli, erittäinkin Saksa, on huomattavasti voimistunut sotilaallisen menestyksensä tuloksena; toinen puoli taas ei enää ole mikään yhtenäinen kokonaisuus, sillä Englannille muodostui uusia suuria vaikeuksia sodan jatkamisessa ja sodasta eronnut Ranska taas elää raskaassa kriisissä tappion jälkeen. Yhden sotivan puolen voimistuminen ja toisen sotivan puolen heikentyminen heijastuu vakavasti ei vain Europassa, vaan muissakin maanosissa. Tappion kärsineiden joukossa ovat paitsi Ranska, myöskin Belgia ja Hollanti suurine siirtomaa-alueineen, joita ne eivät voi nyt puolustaa entisellä voimalla. Tuloksena tästä kärjistyy kysymys siirtomaiden uudelleenjaosta yhä enemmän. Imperialistinen ruokahalu ei

lisäänny vain kaukaisessa Japanissa, vaan myöskin Amerikan Yhdysvalloissa, missä on paljon halukkaita salaamaan imperialistisia suunnitelmiaan mainostavalla „huolenpidolla“ koko „Läntisen pallonpuoliskon“ eduista, jonka tämä herrasväki on valmis muuttamaan omaisuudekseen koko sen monilukuisine tasavaltoineen ja muille maille kuuluvine siirtomaineen Amerikan mantereeseen liittyvillä saarilla. Kaikki tämä tuo mukanaan vaaran sodan edelleen laajenemisesta ja yltymisestä, sen muuttumisesta yleismaailmalliseksi imperialistiseksi sodaksi.

Näissä olosuhteissa on Neuvostoliiton osoitettava tehostettua valppautta ulkoiseen turvallisuuteensa, kaikkien sisäisten ja ulkoisten asemiensa lujittamiseen nähden. Me suoritimme siirtymisen 7-tuntisesta 8-tuntiseen työpäivään ynnä muita toimenpiteitä ottaen lukuun sen, että olemme velvolliset turvaamaan maamme puolustus- ja taloudellisen mahdin jatkuvan ja yhä mahtavamman nousun, turvaamaan kurin vakavan lujittamisen kaikkien työtätekevien keskuudessa, työskentelemään yhä tehokkaammin työn tuottavaisuuden kohottamiseksi maassamme. Meillä on huomattavia uusia saavutuksia, mutta me emme aijo tyytyä jo saavutettuun. Turvataksemme meille tarpeelliset Neuvostoliiton uudet saavutukset, on meidän muistettava toveri Stalinin sanat siitä, että „on pidettävä koko kansamme mobilisatsiovalmiina sotilaallisen hyökkäysvaaran varalta, ettei mikään „sattuma“ eivätkä mitkään ulkoisten vihollistemme silmänkääntötemput voisi yllättää meitä“. (Jatkuvia suosionosoituksia). Jos me kaikki muistamme tämän pyhän velvollisuutemme, niin mitkään tapahtumat eivät meitä yllätä ja me valtaamme Neuvostoliitolle uusia ja yhä mainehikkaampia saavutuksia. (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan).

Puheenjohtaja. Siirrymme käsittelemään toveri Molotovin selostusta. Kuka edustajista pyytää puheenvuoroa toveri Molotovin selostuksen johdosta? Puheenvuoro annetaan edustaja Stsherbakoville.

A. S. Stsherbakov (Irkutskin alueen Irkutskin vaalipiiri). Toverit edustajat! Korkeimman Neuvoston edellisestä, Kuudennesta Sessiasta on kulunut 4 kuukautta. Aikajakso ei ole pitkä, mutta tänä lyhyenä aikana on kansainvälisessä elämässä ollut mitä suurimpia tapahtumia.

Toinen imperialistinen sota on saanut uuden, yhä suuremman laajuuden ja on temmannut pyörteisiinsä uusia valtioita.

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto pysyy sodan ulkopuolella. Neuvostoliiton kansat hyväksyvät Neuvostohallituksen oikean, viisaan ulkopolitiikan, joka on suunnattu rauhan turvaamiseksi kansojen välillä ja sodan laajenemisen ja lietsomisen pidättämiseksi Europassa sekä oman maamme turvallisuuden suojelemiseksi.

Kuten tunnettua, ei maamme ottama puolueettomuuden kanta ja syrjässä pysyminen Europan suurvaltioiden välillä käymästä sodasta miellytä sotaprovokaattoreita. Sodanlietsojat yrittivät ja yrittävät edelleenkin vetää Neuvostoliiton sotaan. Nämä yritykset päättyvät aina vararikkoon.

Neuvostohallitus suojeli kansamme ja maamme joutumasta sodan liekkeihin. Uskollisena rauhan ja proletaarisen internationalismin asian periaatteille Neuvostohallituksen politiikka johti uusiin mainehikkaisiin voittoihin.

Kapitalistisen maailman täytyi vielä kerran siirtyä ahtaammalle ja perääntyä, mutta Neuvostoliitto siirsi omat rajansa vieläkin kauemmas.

Rauhallista tietä tuli ratkaistuksi Neuvostoliiton ja Rumanian välinen selkkaus Bessarabiasta ja Bukovinan pohjoisosasta.

Bessarabia, joka oli ammoisista ajoista yhteydessä Venäjään ja kuului kiinteästi siihen, oli vuonna 1918 Rumanian sotavoimien toimesta väkivalloin eroitettu Neuvostoliitosta (Venäjästä). Tämä tapahtui niinä päivinä, jolloin nuori neuvostotasavalta oli vielä sotilaskuntoisuuteensa nähden heikko ja jolloin sen täytyi lyödä takaisin valkokaartilaisten ja interventtien sotalaumat.

Neuvostoliitto ei koskaan tunnustanut Bessarabian väkivaltaista eroittamista. Neuvostoliitto 22 vuoden aikana pyrki ratkaisemaan bessarabia-selkkauksen rauhallista tietä. Historiallinen oikeudenmukaisuus pääsi nyt voitolle: Bessarabia uudelleen yhtyi neuvostomaahan. Bessarabian työkansa astui Neuvostoliiton kansojen suureen perheeseen. Samaan suureen perheeseen astuivat myöskin ukrainalaiset veriheimolaisemme — Pohjois-Bukovinan asukkaat.

Rumanian tilanherrain isännöiminen Bessarabiassa tuotti Bessarabian työkansalle kuvaamatonta kurjuutta. Rikkain alue on saatettu köyhyyteen.

3. Финское издание 7.

Yhtyneenä armaaseen synnyinmaahansa Neuvosto-Bessarabia parantaa nopeasti ryöstöjoukkojen aiheuttamat haavat ja kohottaa Bessarabian työkansan vauraaseen ja kulttuuriseen elämään.

Näin on ratkaistu Neuvostoliiton ja Rumanian välinen Bessarabiaa ja Pohjois-Bukovinaa koskeva selkkaus.

Toverit, tämäkö ei olisi Neuvostohallituksen rauhanpolitiikan mainio voitto! (S u o s i o n o s o i t u k s i a).

Tässä Sessiassa tullaan käsittelemään ja ratkaisemaan kysymys kolmen uuden neuvostotasavallan — Liettuan, Latvian ja Eestin vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon.

Näiden maiden työkansa on lujasti sidottu Neuvostoliitossa asuviin kansoihin historiallisen kohtalonsa yhtenäisyyden ja monivuotisen itsevaltiutta ja kapitalismia vastaan vapautensa puolesta käymän taistelun yhdyssiteillä.

Latvian, Liettuan ja Eestin työläiset usean vuosikymmenen ajan kulkivat yhdessä Venäjän työläisten kanssa sankarillisessa taistelussa itsevaltiutta, tilanherroja ja porvaristoa vastaan. Tässä taistelussa he sitoivat veljessiteillä oman kohtalonsa meidän maamme työläisten ja talonpoikain kohtaloon.

Liettuan, Latvian ja Eestin työläiset taistelivat käsi kädessä maamme työtätekevien kanssa Suuren Lokakuun sosialistisen vallankumouksen ja Neuvostojen voiton puolesta, saavuttaen tämän voiton. On vain valitettavaa se, ettei silloin onnistuttu säilyttämään näitä voittoja.

Ententen avulla Itämeren maiden porvaristo anasti työläisiltä tämän voiton. Ensimmäisen maailmansodan jälkeisenä aikana epävakaan tilanteen vallitessa, jolloin imperialistiset suurvallat oman mielivaltansa mukaisesti pirstoivat Europan kartan, syntyivät Itämeren valtiot. Itämeren maiden työläisillä ja talonpojilla ei riittänyt silloin voimia, säilyttääkseen valloittamansa vallan.

Kaapaten ulkolaisten pistimien avulla vallan Liettuan, Latvian ja Eestin työkansan yli, yrittivät ulkolaiselle imperialistiselle porvaristolle itsensä myyneet porvarilliset politikoitsijat lörpöttelyllään „kansanvallasta“ ja „riippumattomuudesta“ petkuttaa oman kansansa ja koko maailman. Mutta porvarillisessa Liettuassa, Latviassa ja Eestissä ei koskaan ole ollut kansanvaltaa eikä riippumattomuutta.

Näiden maiden niinsanotusta riippumattomuudesta sanoi erikoisen sattuvasti V. I. Lenin vielä vuonna 1919: „Jokainen näistä

pienistä maista tuli nahassaan tuntemaan Ententen kynnet. Ne tietävät, että kun ranskalaiset, amerikkalaiset ja englantilaiset kapitalistit puhuvat: „Me takaamme teille riippumattomuuden“, niin käytännössä se merkitsee: „Me ostamme teiltä kaikki teidän rikkautenne lähteet ja pidämme teitä orjuudessa. Sen lisäksi me halveksimme teitä sellaisen upseerin häikäilemättömyydellä, joka saapui vieraaseen maahan hallitsemaan ja keinottelemaan ja joka ei halua tunnustaa ketään“.

Tällainen oli porvarisvallan aikana Itämeren maiden „riippumattomuuden“ hinta.

Lähes vuosi sitten otti Neuvostoliitto omalle vastuulleen näiden maiden turvallisuuden ja todellisen riippumattomuuden.

Neuvostoliitto täytti johdonmukaisesti ja täsmällisesti omat sitoumuksensa. Mutta sodanlietsojain toimeksiannosta Liettuan, Latvian ja Eestin entiset hallitukset, pelaten kaksinaamaista politiikkaa, rikkoivat keskinäisavun sopimukset ja suorittivat vainoagitatiota Neuvostoliittoa vastaan, haluten syöstä näiden maiden työkansan sodan kuiluun, kuvaamattomaan kurjuuteen ja onnettomuuteen.

Ei tarvinnut muuta kuin kysyä Liettuan, Latvian ja Eestin työtätekeviltä millaisen vallan he haluavat ja antaa heille mahdollisuuden vapaasti esittää oman tahtonsa, kun vastoin porvarillisten politikoitsijain tahtoa asia sai aivan toisenlaisen käänteen.

Liettuan, Latvian ja Eestin kansanjoukot lausuivat yksimielisesti: „Uusi elämä on neuvostoelämä, uusi kansanvalta on ainoastaan neuvostovalta“. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Muuta päätöstä eivät Itämeren maitten työtätekevät voineetkaan tehdä. Neuvostoliiton kokemuksesta he tulivat vakuutetuiksi siitä, että vain neuvostovalta vapauttaa kansan puutteesta, oikeudettomuudesta ja riistosta sekä turvaa työtätekeville rauhan, vapauden, leipää ja työn.

Neuvostovallan aate, sosialismin aate voitti. Liettua, Latvia ja Eesti muuttuivat Neuvostojen tasavalloiksi!

Tällainen on vielä yksi Neuvostohallituksen ulkopolitiikan mainio voitto. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Toverit edustajat! Neuvostoliiton Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtaja ja Ulkoasiain Kansankomissaari toveri Molotov tyhjentävässä selostuksessaan Hallituksen ulkopolitiikasta kertoi meille tämän politiikan uusista vakavista saavutuksista.

Tämän ulkopolitiikan johdonmukaisen toteuttamisen ansiosta maamme muuttui vieläkin voimakkaammaksi ja mahtavammaksi, sen puolustuskuntoisuus lujittui, vieläkin korkeammalle kohosi Neuvostoliiton osuus kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa ja vieläkin korkeammalle nousi Neuvostoliiton auktoriteetti koko maailman työtätekevien silmissä.

Hallituksemme viisas ulkopolitiikka vastaa täydellisesti maamme etuja, koko neuvostokansan etuja, kaikkien rauhaan pyrkivien kansojen etuja. Juuri siksi neuvostomaan työtätekevät hyväksyvät täydellisesti ja kokonaisuudessaan oman Neuvostohallituksensa politiikan ja kaikki toimenpiteet. (Suosionosoituksia.)

Pitäen lähtökohtanaan johtajamme toveri Stalinin viisaita neuvoja (myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia), toveri Molotov yhä uudelleen ja uudelleen kehoitti neuvostokansan olemaan valppaana ja tarkasti seuraamaan vihollisen vehkeilyjä, sodan lietsojain vehkeilyjä.

Maamme työtätekevät ymmärtävät, että kansainvälisessä tilanteessa piilee odottamattomia käänteitä, että sodan vaara on kasvanut.

Toveri Molotovin kutsuun valppauden kohottamisesta ja maan puolustuskuntoisuuden edelleen lujittamisesta vastaavat kaikki työtätekevät uudella työinnolla, rehellisellä työllä, sankarillisella työllä taistelussa sosialismin maan puolustuskuntoisuuden ja taloudellisen mahdin lujittamiseksi. (Suosionosoituksia.)

Toverit edustajat! Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Hallituksen ulkopolitiikan perinpohjaisen selvyyden ja johdonmukaisuuden vuoksi teen seuraavan ehdotuksen:

1. Olla avaamatta keskustelua Neuvostoliiton Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtajan ja Ulkoasiain Kansankomissaarin toveri Molotovin selostuksen johdosta.

2. Toveri Molotovin selostuksen johdosta hyväksyä seuraava päätös:

„Kuultuaan Neuvostoliiton Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtajan ja Ulkoasiain Kansankomissaarin toveri Vjatsheslav Mihailovitsh Molotovin selostuksen Hallituksen ulkopolitiikasta, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkein Neuvosto päättää:

Hyväksyä Hallituksen ulkopolitiikka". (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia).

Puheenjohtaja. Kuka edustajista haluaa puhua toveri Stsherbakovin esittämän ehdotuksen johdosta? Ei ole halukkaita. Ryhdymme äänestämään.

Ennen kaikkea on äänestettävä edustaja Stsherbakovin ensimmäinen ehdotus siitä, ettei alettaisi keskustelua selostuksen johdosta. Asetan äänestykseen. Äänestävät molempien kamarien edustajat. Kuka kannattaa tätä ehdotusta, pyydän nostamaan kädet. Laskekaa alas. Kuka on vastaan? Ei ole. Kuka pidättäytyi? Ei ole. Ehdotus hyväksytään.

Siirrymme äänestämään edustaja Stsherbakovin toista ehdotusta. Toistan sen ehdotuksen:

„Kuultuaan Neuvostoliiton Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtajan ja Ulkoasiain Kansankomissaarin toveri Vjatsheslav Mihailovitsh Molotovin selostuksen Hallituksen ulkopolitiikasta, Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Korkein Neuvosto päättää:

Hyväksyä Hallituksen ulkopolitiikka".

Asetan tämän ehdotuksen äänestykseen kamarittain. Äänestävät Kansallisuuksien Neuvoston edustajat. Kuka kannattaa tätä ehdotusta, pyydän nostamaan kädet. Pyydän laskemaan alas. Kuka on vastaan? Ei ole. Kuka pidättäytyi? Ei ole.

Äänestävät Liittoneuvoston edustajat. Kuka on tämän ehdotuksen puolesta, pyydän nostamaan kädet. Pyydän laskemaan alas. Kuka on vastaan? Ei ole. Kuka pidättäytyi? Ei ole.

Ja niin, toverit edustajat, Neuvostoliiton Korkein Neuvosto hyväksyy yksimielisesti päätöksen Hallituksen ulkopolitiikan hyväksymisestä. (Myrskyisiä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Toverit edustajat, on ehdotettu ilmoitettavaksi väliaika huomiseen saakka. Määrätä seuraava istunto huomiseksi kello 6 ip. Kuka kannattaa tätä ehdotusta, pyydän nostamaan kädet. Laskekaa alas. Kuka on vastaan? Ei ole. Kuka pidättäytyi? Ei ole. Ehdotus on hyväksytty.

Ilmoitan istunnon päättyneeksi.

———

Kolmas istunto

(elokuun 3 päivänä v. 1940)

Puheenjohtajana toimii Liittoneuvoston Puheenjohtaja A. A. Andrejev.

Puheenjohtaja. Julistan Korkeimman Neuvoston istunnon avatuksi.

Toverit edustajat! Korkeimman Neuvoston istunnon päiväjärjestyksessä on Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan esitys. (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia.)

(Saliin astuvat Liettuan tasavallan Kansaneduskunnan Valtuuskunnan jäsenet. Edustajat tervehtivät seisten Valtuuskunnan jäseniä — Liettuan kansan edustajia kauankestävin, lämpimin suosionosoituksin. „Hurraa"-huutoja.)

Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan anomuksen esittämistä varten annetaan puheenvuoro tasavallan virkaatekevälle presidentille pääministeri tov. Paleckisille. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

(Toveri Paleckisin ilmaantumista puhujalavalle tervehtivät edustajat seisten, kauankestävin suosionosoituksin ja „hurraa"-huudoin.)

J. Paleckis (v. t. presidentti, pääministeri, Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan puheenjohtaja). Puhuu liettuan kielellä. Kääntää venäjän kielelle tov. E. Vizas.

Toverit Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston edustajat! Liettuan Kansaneduskunnan Valtuuskunnan puheenjohtajana, Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan valtion ja hallituksen väliaikaisena päämiehenä ja rivitaistelijana Liettuan työkansan asian puolesta on minun osakseni langennut suuri onni ilmoittaa Neuvostoliiton Korkeimmalle Neuvostolle siitä, että Liettuan työkansan vuosikausien toiveet sekä sen parhaimpien poikien raskas ja sitkeä taistelu ovat päättyneet juhlalliseen voittoon. Tässä taistelussa on kaikkia taistelijoita innostanut eräs nimi, se nimi on työväenluokan taistelun symbooli ja lippu, koko maailman työtätekevien johtajan ja toivon nimi, suuren Neuvostoliiton kansan johtajan nimi, Leninin asian jatkajan — Stalinin nimi. (Kaikki edustajat nousevat seisomaan ja kajahuttavat myrskyisän, kauankestävän suosionosoituksen toveri Stalinin kunniaksi. Salissa raikuvat „hurraa"-huudot.) Tämä nimi on ollut kallis talismani, joka on tehnyt rivitaistelijoista jättiläisiä. Stalinin nimi sydämessään meni Työläisten ja Talonpoikain Punainen Armeija mainehikkaisiin voittoihinsa kansalaissodan vuosina, Stalinin nimessä murrettiin surullisen kuuluisa Mannerheimin linja, tuo linja, joka oli viimeisenä toivona ei yksin Suomen valkokaartilaisjoukkiolle, tuolle imperialistisen neuvostovastaisen politiikan viimeiselle lakeijalle ja apurille Itämeren rannoilla, vaan myöskin kaikkien Itämeren maiden rikolliselle ja julkealle valkokaartilaisjoukolle. Stalinin nimellä tuli Punainen Armeija Liettuaan, suojellakseen Neuvostoliiton etuja Smetonan joukkion petolliselta salaliitolta, joka oli suunnattu lokakuun 10 päivänä vuonna 1939 solmitun keskinäisavun sopimuksen rikkomiseen; Stalinin nimellä on Punainen Armeija antanut voimakasta tukea niille Liettuan kansan vaatimuksille, joita se esitti vallananastajain rahavaltakomennolle. Liettuan kansan kaikkein vaikeimpina hetkinä on Neuvostoliiton esimerkki innostanut Liettuan kansan taistelua sortajia vastaan. V. M. Molotovin johtaman Neuvostohallituksen kaukonäköinen politiikka, jota toveri Stalin on innostanut, on säilyttänyt rauhan ja levollisuuden Neuvostoliiton kansojen suuressa perheessä, se on tuonut vapauden Läntisen Bielo-Venäjän ja Länsi-Ukrainan kansoille, se on tuonut rauhan ja vapauden Itämeren kansoille, muun muassa myöskin Liettuan kansalle, Bielo-Venäjän kansan historialliselle ystävälle ja naapurille, entisen Venäjän keisari-

kunnan kansojen tsarismia vastaan käymän yhteisen taistelun osanottajalle. Nyt on aivan selvää, että Itämeren valtioiden entiset hallitusherrat, kuten Suomen valkokaartilaisjoukkion esimerkki, Liettuan, Latvian ja Eestin hallitusten petturipolitiikan esimerkki on osoittanut, olisivat mielellään luovuttaneet alueensa astinlaudaksi ja vetäneet kansansa imperialistiseen teurastukseen. Mutta tämä ei tule enää koskaan tapahtumaan. Liettuan kansa, joka lausui yksimielisesti kannattavansa Neuvosto-Liettuan perustamista, liittymistä suureen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon, on ikiajoiksi lakannut olemasta leikkikalu kansainvälisen imperialismin käsissä. Nopeasti siirtyy se uuden, neuvostoelämän raiteille, se tulee olemaan oman sosialistisen synnyinmaansa ja kaikkien kansojen yhteisen synnyinmaan — mahtavan Neuvostoliiton uskollinen ja tietoinen puolustaja.

Liettuan kansa nääntyi raskaan maaorjuusikeen alla. Puolalaiset ja puolalaistuneet tilanherrat ja papisto tukahduttivat Liettuan kansan kansallisen itsetietoisuuden, sen kieltä vainottiin ja se pysyi ainoastaan orjien kielenä. Vain nöyryytetty, puolinälkäinen ja köyhä talonpoikaisto oli säilyttänyt tupiensa olkikattojen alla liettuan kielen, joka näytti olleen tuomittu häviämään. Pyöveli Muravjevin ja hänen kaltaistensa kautta voimistutti tsarismi vielä liettuan kielen vainoamista, ja sen seurauksena jäi Liettuan kansa neljänkymmenen vuoden ajaksi, vuoteen 1904, ilman minkäänlaista kirjallisuutta, lukuunottamatta harvoja liettualaisia lentokirjasia ja lehtiä, joita tuotiin suurella vaivalla salaa ulkomailta. Kaikki tämä painoi raskaan leiman kansamme kohtaloon. Liettuan kansan edistynein osa nosti vapaustaistelun lipun, ja tämän taistelun tunnuksena oli Liettuan vapauttaminen tilanherrojen, kansan pimittäjien ja kapitalististen riistäjien ikeestä, Liettuan oikeus määrätä itse kohtalostaan, vapaan Liettuan liitto entisen tsaarin Venäjän vapautuneiden kansojen kanssa, jotka vuonna 1917 perustivat työläisten ja talonpoikain neuvostotasavallan.

Tämän tahdon ilmauksena oli joulukuussa vuonna 1918 Neuvosto-Liettuan perustaminen ja myöhemmin, helmikuussa vuonna 1919 Liettualais-Bielovenäläisen neuvostotasavallan perustaminen, jonka johdossa oli työtätekevän kansan asian luja taistelija V. Kapsukas-Mitskevitshus. Mutta yhdistyen mensheviikkeihin— sosialipettureihin ja käyttäen hyväkseen eri imperialistisen interventtien apua tukahduttivat Liettuan taantumuksen voimat nuoren neuvostotasavallan. Taistelulippua kantoi kuitenkin edelleen

Liettuan kommunistinen puolue, huolimatta mitä ankarimmasta terrorista ja vainoista.

Suuri merkitys oli sillä kaudella katolisen papiston vallalla, jonka päätehtävänä oli pitää Liettuan kansa keskiaikaisen pimeyden pihdeissä, luoda Liettuasta Vatikaanin nöyrä siirtomaa. Vuoden 1926 vaaleissa sai klärikalismi voimakkaan iskun. Niin kutsutut narodnikit ja mensheviikit menivät liittoon natsionalistien (tautininkien) pienen ryhmän kanssa ja auttoivat äänillään kolmen sen edustajan ja heidän johdossaan Smetonan pääsemään Eduskuntaan. Käyttäen hyväkseen klerikaalien apua ja nojautuen taantumukselliseen tilanherrojen ja upseerien huippukerrokseen suoritti Smetona sotilasvallankaappauksen, kukistaen laudininkit ja sosialidemokraatit. Minkälaiset „ideoloogiset“ perusteet oli tällä sotilasvallankaappauksella, näkyy vaikkapa seuraavasta esimerkistä. Kaappausta johtanut majuri, taantumuksellisen upseerijoukkion edustaja Plehavitshus ilmoitti maatalousministeriehdokkaalle Aleksalle: „Jos annat minulle maatilan ja myllyn, niin sinusta tulee ministeri“. Aleksasta tuli ministeri, ja Plehavitshus, tuo verinen pyöveli, joka ampui henkilökohtaisesti ei vain kommunistit, vaan myöskin jokaisen, jota syytettiin myötätunnosta kommunisteja kohtaan, sai maatilan, hyvätuottoisen myllyn, sähköaseman, ja myöhemmin sai hän vielä Smetonalta 1.800 litan eläkkeen kuukaudessa. Tämä jo osoittaa, minkälainen henki oli tässä vallankaappauksessa, jonka yhtenä ensimmäisenä askeleena oli neljän kommunistin ampuminen, ja senjälkeen loppumattomia ampumisia, kenttä-, sota- ja muiden oikeuksien tuomioita, ja Smetonan oikeuslaitos sulki tuhansia taistelijoita vankiloihin ja keskitysleireihin. Smetonan valta julmasti rankaisi pienimmistäkin kansan vastalauseilmauksista. Smetona petti kansaa ja pystytti henkilökohtaisen diktatuurinsa. Se oli avointa mielivallan ja väkivallan diktatuuria. Smetonan diktatuurikomento ei tietenkään ollut mikään alkuperäinen, se oli vain jäljennös mädänneen ja lahonneen paanien Puolan oikeudettomasta valtakomennosta.

Yhtenä Smetonan valtakomennon kulmakivenä oli tilanherrain maanomistuksen lujittaminen. Maareformilakia muuttamalla suurensi Smetona tilanherrain tilojen sallittua maa-alaa 80:stä 150:een hehtaariin, mutta tosiasiallisesti oli „mallitilojen“ nimellä 400—500 hehtaarin tiloja ja jopa suurempiakin. Kartanonherrat saivat aina luottoa ja suojelusta, heidän tappionsa korvattiin

kauttaaltaan Smetonan tai hänen tilanherratar-puolisonsa suojeluksella. Samaan aikaan nääntyi pientalonpoikaisto vero- ja velkataakan alla, suunnaton määrä talonpoikaistiloja myytiin pakkohuutokaupalla ja talonpojat — näiden tilojen omistajat — lähtivät kiertämään maailmaa. Kartanonherroille maksettiin suurella kiireellä korvausmaksut heiltä otetuista maista, heille annettiin metsää hakattavaksi, mutta köyhä talonpoikaisto ei voinut saada oksaakaan tarpeisiinsa. On vaikea kuvitella, miten suuri ja yksimielinen oli talonpoikaiston viha Smetonan valtakomentoa kohtaan, varsinkin raskaan talouspulan jälkeen, joka jätti syviä, vaikeasti poistettavia jälkiä Liettuan maaseudun elämään. Yhtään parempi ei ollut työläisten asema, joilla ei ollut poliittisia oikeuksia: kaikki ammattiliitot oli lakkautettu ja työkamarin vaalit suoritettiin siten, että ohrana nimitti edustajaehdokkaat. Työläiset boikoteerasivat näitä vaaleja, ja niihin osallistui vain mitätön prosentti työläisistä. Smetonan sairaskassojen vaaleissa äänesti vain 3 prosenttia valitsijoista. Riisto oli mitä julkeinta, kapitalistien mielivalta rajatonta niin suurissa kuin pienissäkin tuotantolaitoksissa.

Smetonan „huolenpito“ kansan kulttuurista ilmeni kaikenlaisissa mahdollisissa esteissä, joita työtätekeville asetettiin heidän kouluihin ottamisessaan, ja yleinen alkeisoppivelvollisuus oli tosiasiallisesti olemassa vain paperilla, sillä ei ollut riittävää määrää opettajia, ei rakennuksia eikä mahdollisuuksia siihen, että väestön köyhimmät kerrokset olisivat voineet lähettää lapsensa kouluun. Suurin osa koululaisista, varsinkin maaseudulla, tyytyi käymään alkeiskoulua vain 1—2 talven aikana.

Kaikki edistykselliset ja kulttuuriset yhdistykset oli lakkautettu, ei ollut minkäänlaista huolenpitoa täysi-ikäisten itseopiskelusta. Vaikka tilastot osoittivatkin suurta lukutaitoisuuden prosenttimäärää, niin oli sekin vain paperilla, sillä lukutaitoiseksi laskettiin se, joka osasi vain kirjoittaa nimensä. Korkeimpien oppilaitosten reformit tapahtuivat Pobedonostsevin reformin hengessä. Koska kirkko oli yksi Smetonan valtakomennon tukipylväitä, oli koulu suuressa määrin riippuvainen papistosta. Lehdistössä ja kirjallisuudessa riehui mustasotnialainen sensuuri.

Smetonan valtakomento oli täydellinen painajaisuni Liettuan kansalle ja tavaton jarru sen kehityksessä. Senvuoksi on Liettuan kansa esiintynyt näinä vuosina useita kertoja vihaamansa valtakomennon kukistamisen puolesta ja on nyt saavuttanut toivotun voiton.

Porvarillisessa Liettuassa kirjoitettiin ja puhuttiin paljon Liettuan valtion niinkutsutusta riippumattomuudesta. Mutta tuo riippumattomuus oli vain harhakuvitelma. Koko olemassa olonsa ajan oli Liettua leikkikaluna imperialististen valtojen käsissä. Vilnan kysymyksessä ei Liettua saanut tukea laillisille eduilleen enempää Kansainliitossa kuin myöskään liittolaistensa taholta. Samaten oli asianlaita kaikissa muissakin Liettuaa hallinneen porvarillisen koplan ulkopolitiikan kysymyksissä. Vain Neuvostoliitto tuki järkähtämättä Liettuaa ja auttoi sitä.

Veljellisen Punaisen Armeijan tuella tuli Vilnasta vuonna 1919 Neuvosto-Liettuan pääkaupunki. Vuonna 1920, puolalaisten murskaamisen jälkeen, luovutti Neuvostoliitto Vilnan Liettualle rauhansopimuksen pohjalla. Vuonna 1939 Neuvostoliitto, paitsi sitä, että se luovutti Liettualle Vilnan kaupungin ja Vilnan alueen, vapautti Liettuan kansan myöskin uuden sodan vaarasta, solmimalla keskinäisavun sopimuksen. Kaikkeen tähän vastasi porvarillinen Liettua provokatioilla Neuvostoliittoa vastaan, aivan viime hetkeen asti katsoi se paremmaksi olla kansainvälisen imperialismin rakkikoirana eikä kulkea Neuvostoliiton Hallituksen ehdottaman rehellisen yhteistyöskentelyn suoraa tietä. Saatuaan Vilnan toi porvarillinen Liettua sinne puolalaisen shovinismin tilalle samanlaisen liettualaisen shovinismin, jolle Vilnan alueen monikansallinen väestö käänsi kauhulla selkänsä. Porvarillinen Liettua oli työtätekeville vähemmistökansallisuuskerroksille vankila, mutta samaan aikaan elivät sen johtomiehet sovussa näiden kansallisuuksien tilanherrain ja kapitalistien kanssa.

Siitä, minkälaisen arvon on Liettuan kansa antanut Liettuan smetonalaisten hallitsevien piirien koko kansanvastaiselle politiikalle, puhuvat selvästi Liettuan kansaneduskunnan vaalien tulokset tämän vuoden heinäkuun 14 ja 15 päivänä. Milloinkaan ei ole ollut sellaista kansan yhtenäisyyttä kuin näiden vaalien aikana. Kansan vihollisten juonista ja kuiskailuista huolimatta osallistui vaaleihin 95,51 prosenttia valitsijoista, joista 99,19 prosenttia äänesti Liettuan Työkansan liiton ehdokkaita.

Vertauksen vuoksi voi mainita, että smetonalaisen eduskunnan viimeisiin vaaleihin otti tosiasiassa osaa vain noin 38% äänioikeutetuista. Uusi vaalilaki laajensi tätä oikeutta antaen äänioikeuden 21 vuotta täyttäneille kansalaisille, kun taas Smetonan aikana saivat äänestää vain 24 vuotta täyttäneet kansalaiset, ja valituiksi saattoivat tulla vain 30 vuotta täyttäneet kansalaiset.

Edellisessä eduskunnassa ei ollut ainoatakaan työläistä, talonpoikaa, sotilasta, ei ainoatakaan tieteen ja taiteen edustajaa, ei ainoatakaan kansallisten vähemmistöjen edustajaa, ei ainoatakaan naista. Siellä oli vain suuria ja pieniä tilanherroja, virkamiehiä ja neljä pappia. Mutta Kansaneduskunnan 79:n edustajan joukossa me näemme 21 työläistä, 26 talonpoikaa, 27 tieteen, taiteen ja työtätekevän sivistyneistön edustajaa, yhden käsityöläisen, yhden maatyöläisen, 3 Liettuan kansanarmeijan sotilasta, 8 naista.

Kansaneduskunta, jonka takana on tällainen ennenkuulumaton kansan enemmistö ja näin suuri luottamus, joka on tuotu ilmi työtätekevien lukemattomissa kokouksissa, on tehnyt Kansankokouksen oikeuksilla päätöksiä, jotka tulevat ohjaamaan koko Liettuan kansan elämän uudelle tielle kansan etujen ja toivomusten mukaisesti.

Kansaneduskunta teki yksimielisesti päätöksen Liettuan julistamisesta sosialistiseksi neuvostotasavallaksi. Samoin on yksimielisesti ja yleisen kansanriemun vallitessa hyväksytty toinen Kansaneduskunnan päätös — julistus Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan liittymisestä suureen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon. (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia.) Tämän päätöksen perusteella onkin Kansaneduskunnan Täysivaltainen edustajisto saapunut Neuvostoliiton Korkeimpaan Neuvostoon esittämään anomuksen Liettuan hyväksymisestä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon.

Sallikaa minun lukea tämä Liettuan Kansaneduskunnan historiallinen päätös:

„Liettuan kansa, jota riistäjät ovat sortaneet säälimättä, joka on ollut ryöstön ja väkivallan kohteena, joka oli tuomittu kurjuuteen ja kuolemaan sukupuuttoon, on pystyttänyt Liettuassa uuden valtio-järjestelmän, järjestelmän, jossa maan täysivaltaisena isäntänä on itse kansa. Tämä järjestelmä on neuvostojärjestelmä. Liettua on muutettu sosialistiseksi neuvostotasavallaksi.

Liettuan työläiset ja työtätekevä sivistyneistö ovat pitkien vuosien ajan kärsineet työttömyydestä, eläneet puutteen ja oikeudettomuuden puristuksessa.

Liettuan talonpoikaistoa rasitti maattomuus ja maan puute, sillä suurimman osan maasta anastivat tilanherrat ja muut suurmaanomistajat.

Vanhassa Liettuassa elivät hyvin vain riistäjät — työnantajat,

tehtailijat, pankkiirit, tilanherrat, korkeimmat virkamiehet, jotka hurjia voittoja ja tuloja saavuttaakseen orjuuttivat Liettuan työtätekeviä. Lahjotut smetonalaiset hallitusherrat levittivät Liettuaan ulkolaista pääomaa, joka ahnaasti ryösti Liettuan kansaa, repi ja raateli sitä petomaisilla kynsillään. Yhä enemmän ja enemmän lisääntyi Liettuan taloudellinen ja poliittinen riippuvaisuus imperialistisista rosvoista, ulkolaisista kapitalisteista ja pankkiireista.

Nyt on kansa mahtavan Punaisen Armeijan avulla heittänyt yltään smetonalaisten orjuuttajien ikeen ja pystyttänyt valtiossaan neuvostovallan. Jo olemassaolevat sosialistiset neuvostotasavallat eivät ole toisistaan eristettyjä, ne eivät ole toisistaan irroitettuja valtioita, vaan muodostavat keskenään eroittamattoman liiton. Ne kuuluvat vapaaehtoisen yhteenliittymisen pohjalla muodostettuun tasa-arvoiseen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon. Elämä on osoittanut, että neuvostotasavaltojen yhteistyö on johtanut niiden ennenkuulumattomaan kukoistukseen, niiden talouden ja kulttuurin myrskyiseen nousuun. Historiallisesti lyhyessä ajassa ovat ne muuttuneet poliittisessa, taloudellisessa ja kulttuurisessa suhteessa edistyneiksi tasavalloiksi. Erillinen tasavalta ei olisi koskaan voinut tätä saavuttaa.

Elämä on osoittanut, että vain yhdistyneet neuvostotasavallat voivat kyetä vastarintaan imperialististen valtojen taistelussa pienten kansallisuuksien alistamiseksi ja kukistamiseksi. Ilman Neuvostotasavaltojen valtiollista Liittoa, ilman niiden tiivistymistä yhtenäiseksi sotilaallis-taloudelliseksi voimaksi ei olisi ollut mahdollista pitää puoliaan maailman kapitalismin yhdistettyjä voimia vastaan ei sotilaallisilla eikä taloudellisilla rintamilla.

Liettuan kansa tietää, että Neuvostoliitto harjoitti kaikkien näiden vuosien aikana kaikkein ystävällisintä politiikkaa Liettuan kansaa kohtaan. Että Liettua ei jäänyt paanien Puolan vallan alle, että Liettualle palautettiin sen ikivanha pääkaupunki — Vilnan kaupunki, että Liettua jäi syrjään sodan riehuvista liekeistä, että Liettuan kansa heitti yltään kartanonherrain ja kapitalistien ikeen ja sai mahdollisuuden pystyttää maassaan ainoan oikeudenmukaisen valtiojärjestelmän — neuvostovallan, on kaikki Neuvostoliiton ansiöta. Sen vuoksi on Liettuan kansa aina nähnyt läheisessä ystävyydessä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon paremman tulevaisuutensa.

Liettuan entisten hallitusherrain rikollinen taantumuksellinen

kopla esti kaikin mahdollisin keinoin Liettuan veljellistä lähenemistä Neuvostoliittoon, se pyrki kaikin toimenpitein häiritsemään lujan, järkkymättömän liiton aikaansaamista Neuvostoliiton ja Liettuan välille.

Nyt, kun Liettuan kansa on tehnyt lopun sorrosta ja oikeudettomuudesta ja pystyttänyt uuden valtiollisen ja yhteiskunnallisen järjestelmän, on sen vahvistettava lainsäädännöllisesti luja liitto ja ystävyys Liettuan tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton välillä.

Liettuan Kansaneduskunta on vakuutettu siitä, että vain liittyminen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon turvaa Liettuan valtion todellisen suvereenisuuden, teollisuuden ja maatalouden todellisen nousun, kansallisen kulttuurin todellisen kukoistuksen, kansan aineellisten ja henkisten voimien todellisen kehityksen.

Seuraten kansan käskyä, kansan, joka on kukistanut vanhan valtakomennon — sorron ja oikeudettomuuden valtakomennon, ihmisen harjoittaman toisen ihmisen riiston valtakomennon — päättää Kansaneduskunta:

Pyytää Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeinta Neuvostoa hyväksymään Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan Neuvostoliiton yhteyteen liittotasavaltana samoilla perusteilla, kuin Neuvostoliittoon kuuluvat Ukrainan, Bielo-Venäjän ja muut liittotasavallat.

Eläköön Liettuan Sosialistinen Neuvostotasavalta!

Eläköön suuri Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto!" (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Liettuan Kansaneduskunnan Täysivaltaisen edustajiston nimessä luovutan julistuksen. (Kauankestäviä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoituksiksi. Kaikki nousevat seisomaan.) Tämä julistus sisältää Liettuan työkansan parhaat toiveet ja unelmat ja tuo esille Liettuan kansan järkkymättömän tahdon rakentaa uutta, onnellista elämää suuren Neuvostoliiton kansojen sopuisassa perheessä.

Siirtyen Neuvosto-Liettuan luomisen konkreettisiin tehtäviin julisti Kansaneduskunta historiallisella päätöksellään maakysymyksestä Liettuan koko maan, kaikki sen uumenet, metsät ja vedet kansan omaisuudeksi, se on valtion omaisuudeksi. Kansaneduskunta hyväksyi talonpoikaistiloille korkeimmaksi maa-alaksi

30 hehtaaria, hävittäen siten lopullisesti tilanherrain maanomistuksen. Tämän maa-alan yli jäävät maat otetaan valtion maihin maattomien ja maan puutetta kärsivien talonpoikien avustamiseksi maan hankinnassa.

Kansaneduskunta on tehnyt päätöksen siitä, että talonpojilta poistetaan kaikki lunastusmaksut, rästit ja sakot, jotka on annettu hallinnollisessa järjestyksessä, sekä myöskin verotaakan ja velkasitoumusten helpottamisesta.

On hyväksytty myöskin päätös pankkien ja suurteollisuuden kansallistuttamisesta.

Liettuan kaikki työtätekevät, niin kaupungeissa kuin maaseudulla, ottivat nämä historialliset päätökset vastaan valtavalla innostuksella.

Me, Liettuan Kansaneduskunnan täysivaltaiset edustajat, pyydämme Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan kaikkien työtätekevien nimessä hyväksymään Liettuan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon liittotasavallan oikeuksilla. Koko Liettua odottaa kärsimättömänä tätä Korkeimman Neuvoston historiallista päätöstä. Omasta puolestamme lupaamme me ansaita tämän kunnian ja yhtyä kaikella tarmollamme suureen sosialistiseen rakennustyöhön, kulkea käsi kädessä Neuvostoliiton kansojen kanssa suuren synnyinmaamme mahdin ja puolustuskuntoisuuden lujittamiseksi.

Eläköön stalinilainen kansojen ystävyys! (Suosionosoituksia.)

Eläköön Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan vapautettu kansa! (Suosionosoituksia.)

Eläköön suuri Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto! (Suosionosoituksia.)

Eläköön Neuvostoliiton Hallitus ja sen päämies Vjatsheslav Mihailovitsh Molotov! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Eläköön Neuvostoliiton kommunistinen puolue (bolsheviikit)! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön työtätekevän ihmiskunnan nerokas johtaja, sen taistelun ja voittojen innostaja, ystävämme ja vapauttajamme — suuri Stalin! (Suosionosoitusten myrsky. Kunnianosoitus toveri Stalinille. Kaikki nousevat seisomaan. „Hurraa"-huutoja.)

Puheenjohtaja. Pyydän Liettuan tasavallan Eduskunnan Vai-

tuuskunnan jäseniä ottamaan paikkansa Korkeimman Neuvoston edustajain keskellä. (Kaikki nousevat seisomaan ja osoittavat lämpimästi suosiotaan Liettuan tasavallan Valtuuskunnan jäsenille. Salissa kaikuu tervehdyshuudahduksia eri kansallisuuksien kielillä. Valtuuskunnan jäsenet ottavat paikkansa SNTL:n Korkeimman Neuvoston edustajien keskellä.)

Siirrymme käsittelemään Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan esitystä. Puheenvuoro annetaan Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenelle toveri Petrauskasille. (Kauankestäviä suosionosoituksia.)

P. Petrauskas (talonpoika, Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsen). Puhuu liettuan kielellä. Kääntää venäjän kielelle tov. Sneckus.

Toverit Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston edustajat! Veljeni, keskivarakkaat talonpojat sekä maan puutetta kärsivät ja maattomat talonpojat, jotka ovat valinneet minut edustajakseen kapitalismin ikeestä vapautuneen Liettuan ensimmäiseen Kansaneduskuntaan, lähettävät minun suuni kautta palavan tervehdyksen suurelle vapauttajallemme, ystävällemme, opettajallemme ja johtajallemme toveri Stalinille (jatkuvia suosionosoituksia) sekä myöskin voittamattomalle Punaiselle Armeijalle, joka on tuonut meille vapauden. (Suosionosoituksia.) Veljellinen tervehdys myöskin kaikille teille, toverit Korkeimman Neuvoston edustajat! (Suosionosoituksia.)

Kukistamamme ja koko työkansan vihaama porvarillinen hallitus kerskui mielellään meille, ettei kukaan muu maailmassa pidä maansa kansalaisista sellaista huolta kuin se meistä — talonpojista. Se muka maksoi valtion varoista vuosittain suunnattomia summia sekä karjan hankkimiseen että maitotalouteen, ja teki sen siksi, että puolusti meidän etujamme ja Liettuan jokaisen kansalaisen „pyhää yksityisomaisuutta". Tämän yhteydessä meille aina viitattiin välttämättä siihen, että talonpojat ja koko työkansa elävät muka huonosti Neuvostoliitossa, jossa ei ole mitään yksityisomaisuutta, missä kaikki on kollektivisoitu.

Niin, me tiedämme, että kansamme kukistama kapitalistinen hallitus suojeli yksityisomaisuutta, mutta vain omaansa. Tämä kävi meille erikoisen selväksi silloin, kun näiden julmimpien

kansan vihollisten ja loiseläjien kopla pakeni rajan yli salaa, häntä koipien välissä, peläten tehdä tiliä teoistaan. Tämä kopla pakeni, vieden mukanaan matkalaukut täynnä arvoesineitä ja ulkomaan valuuttaa. Tätä ryöstämäänsä ja meidän työllämme kasattua omaisuutta suojelivat he kaikin keinoin. Mutta me, työtätekevät talonpojat ja meidän työelämämme kiinnostimme heitä, kapitalisteja, vain sikäli, mikäli he saattoivat lypsää meistä kuin lypsylehmistä rahaa, rakentaakseen itselleen ylellisiä palatseja ja ostaakseen tuottavia maatiloja meidän maastamme ja huviloita ulkomailta.

Minä itse olen, toverit edustajat, maan puutetta kärsinyt talonpoika. Perheessäni on 10 henkeä. Koko vuoden teemme me kaikki työtä kuin vetojuhdat aamuvarhaasta myöhäiseen iltaan. Elättääkseni edes jotenkuten perheeni olen tehnyt kaiken mahdollisen talouteni kohottamiseksi.

Hallitus ja sen asiamiehet vakuuttelivat minulle joka vuosi, että minä perheineni pysyn pystyssä vain sen tuen ansiosta, että hallitus maksaa meille erittäin hyvin ostaessaan meiltä karjaa ja maitoa. Mutta todellisuudessa oli asia aivan toisin. Vaikka olenkin tavallinen, hyvin vähän sivistystä saanut talonpoika, saatoin kuitenkin omalla järjelläni aika nopeasti päästä selville tämän kerskailun koko julkeudesta ja valheellisuudesta. Meillä Liettuassa ovat monet talonpojat kasvattaneet erikoisesti ruokittuja sikoja Englantiin myytäviksi. Näitä sikoja sanotaan meillä englantilaisten tapaan bekoneiksi. Meiltä ne ostivat hallituksen erikoisasiamiehet ylhäältäpäin säädetyillä hinnoilla: ensimmäisen, toisen ja kolmannen luokan lihana. Mutta vähämainen talonpoika onnistui harvoin myymään tällaisen sian ensimmäisen ja toisen luokan hinnalla, vaikka se vastasikin vaatimuksia. Nämä hinnat tulivat tilanherrojen ja sellaisten talonpoikien osaksi, jotka osasivat olla mielisteleviä ja nöyriä hallituksen asiamiehille. Mutta se ei ole vielä mitään. Minun laskelmieni mukaan ei hallitus antanut minulle lisämäksua, vaan minä sille — jokaisesta myymästäni, englantilaisten loordien terveydeksi ruokkimastani siasta maksoin minä verelläni ja hielläni ansaitsemat 44 litaa.

Aivan samaten ei hallitus maksanut minulle, vaan minä maksoin hallitukselle vuosittain toisestakin omaisuudestani — lehmästä. Vuoden 1939 hintojen mukaan hallituksen maitoasemille maitoa hankkiessani en minä sitä myydessäni saanut mitään lisämaksua valtiolta, vaan itse vielä maksoinkin sievoisen sum-

man. Tämä tapahtui siksi, että lehmän ylläpito maksoi minulle paljon enemmän kuin ne rahat, jotka sain myydystä maidosta.

Ja kuinka vaikeata olikaan meille talonpojille, keskivarakkaille ja maan puutetta kärsiville, hankkia poltto- ja rakennuspuita kapitalistisessa Liettuassa. Meillä säädettiin laki, jonka mukaan puita ei saanut ostaa kuin urakkahuutokaupoista. Mutta näitä urakkahuutokauppoja ei ollut kuin kahtena päivänä kuukaudessa. Näihin urakkahuutokauppoihin saapui aina 500—700 henkeä seudulta. Kaikki he tahtoivat viedä kotiin edes hiukan puita lämmittääkseen tupaansa, paleltuneita lapsia ja vanhuksia tai viedä mukanaan rakennustarpeita hajoavan mökin korjausta varten. Mutta useimmiten palasi maan puutetta kärsivä talonpoika kotiin tyhjin käsin. Hänen pienokaisensa värisivät edelleenkin vilusta, eikä hänen vaimollaan ollut millä lämmittää kaalikeittoa perheelle eikä rehua karjalle. Puun ostoon urakkahuutokaupasta olisi tarvittu paljon enemmän rahaa, kuin mitä köyhällä tai keskivarakkaalla talonpojalla saattoi olla.

Mutta ne, jotka tyhjensivät pullon metsänvartijan kanssa, saattoivat ostaa puita ilman urakkahuutokauppojakin. Meidän pappimme esimerkiksi, joka huutokaupoissa käydessään aina istuutui ensimmäiselle paikalle, metsänvartijan viereen, kuiskasi heti, kun näki, että huutokauppaan tulee paras metsäalue, korvaan: „kirjoita tuo minulle“, äläkä silloin ajattelekaan ruveta hänen kanssaan riitelemään. Ja jos joku kokoontuneista talonpojista huomautti metsänvartijalle, että hän menettelee laittomasti, vilkaisi pappi heti kieroon vastalauseen esittäjään, ja metsänvartija ärjäisi kulmiaan rypistäen: „Kuka se täällä aikoi rikkoa järjestystä? Kommunisti? Haluatko joutua poliisin kanssa tekemisiin?“ Ja talonpojan oli pakko vaieta ja tyytyä huonoimpaan osaan tai palata kotiinsa ilman mitään. Minä itsekin olen näistä syistä viisi vuotta rakentanut mökkiä enkä vain ole saanut sitä rakennettua loppuun.

Näin me kasvatimme karjaa, annoimme sen vastaanottopaikkoihin, kuljetimme monien kilometrien matkoja, ja loppujen lopuksi jouduimme itse suorittamaan lisämaksun kaikesta tästä. Omistamatta koskaan liikaropoa oli meidän ravittava itsemme vain mustalla leivällä, vedellä ja sakariinilla sekä laihalla maidolla, jota riitti vain pikkulapsille, eikä heillekään aina eikä riittävästi.

Tällaista elämää elin minä ja perheeni sekä suurin osa talonpoikaisveljistäni, elleivät he halunneet, että oikeuden virkamies olisi myynyt huutokaupalla viimeisenkin tyynyn, ja ellei sitä ollut, niin itse maatilkunkin sen takia, ettei maaveroa tai muita velkoja oltu maksettu aikanaan. Kun velkojen ja verojen takia oli myytävä huutokaupalla tilojamme, ei „pyhästä“ yksityisomaisuudestamme jäänyt jälkeäkään, ei hajuakaan. Sitävastoin lahjoitti maapankki vallananastaja-presidentin perheenjäsenille satojen tuhansien arvoisia maatiloja.

Kuinka monta sellaista kauhistuttavaa esimerkkiä tunnen itsekin, kun oikeuden virkamies on ottanut talonpojalta, joka on perinyt maansa isältä ja isoisältä, kaiken pois ja ajanut hänet koko perheineen maaltaan paljaalle pellolle.

Jos taas köyhän talonpojan raataja-vaimo tai lapset sairastuivat ja heidät oli vietävä etäiseen sairaalaan, voitiin se tehdä vain suurilla rahoilla. Rahatta oli kuoltava. Kerran näin itse, miten eräs köyhä talonpoika toi kihlakuntamme sairaalaan henkihieverissä olevan vaimonsa. Vanhin lääkäri tulee ulos ja kysyy:

— Onko sinulla maata?

— Ei ole, — vastaa saapunut.

— Entä onko todistusta kunnanhallinnosta, että maksavat hoidosta?

— Ei ole, — vastaa hän.

— No, mitä sitten olet tullut, aja takaisin.

Tuskinpa sai köyhä talonpoika vietyä vaimonsa elävänä kotiin: niin surkeasti hän jo valitteli ja niin paljon oli tuskia kärsinyt, tämä köyhä talonpoikaisnainen.

Sanon vielä, että harva maaton tai maan puutetta kärsinyt talonpoika onnistui saamaan pojalleen alkeiskoulusivistystä korkeampaa sivistystä. Paitsi sitä, ettei maaseudun köyhälistöä päästetty tuntemaan tieteitä, osoitettiin sille lisäksi alituisesti, että oppineita on jo ilmankin liian paljon ja että lähettäessään lapsiaan kouluihin hankkivat he vain maahan enemmän kerjäläisiä ja tarpeettomia ihmisiä.

Voitte kuvitella, toverit Korkeimman Neuvoston edustajat, miten suloinen oli meidän elämämme, Liettuan talonpoikien, keskivarakkaiden, maan puutetta kärsivien ja varsinkin maattomien talonpoikien elämä. Mutta me tiedämme, että meidän nyt jo sosialistisessa tasavallassamme alkavat uudet valoisat päivät. Mui-

den neuvosto-liittotasavaltojen esimerkki opettaa meitäkin, miten on elettävä.

Me tiedämme, että parempi elämämme alkaa siitä päivästä, jolloin tasavaltamme seisoo rinnakkain veljesliittotasavaltojen Bielo-Venäjän, Ukrainan, Gruusian ja muiden kanssa. Minä riemuitsen kotimaani ja veljes-neuvostotasavaltojen — Latvian ja Eestin puolesta, joita samaten sortivat niiden kapitalistiset hallitukset ja jotka samanaikaisesti meidän kanssamme heittivät yltään saman uljaan Punaisen Armeijan avulla työkansan vihaaman ikeen.

Te, toverit edustajat, auttakaa tämänpäiväisellä historiallisella päätöksellänne meitä alkamaan nyt heti uuden elämän, siirtämättä sitä tuonnemmaksi. Minä uskon, että te autatte meitä.

Eläköön suuri Neuvostoliitto, kaikkien kapitalismin orjuuttamien kansojen tuki ja toivo! (Suosionosoituksia.)

Eläköön voittamaton, mainehikas Punainen Armeija — vapauttaja! (Suosionosoituksia.)

Eläköön Neuvostoliiton Hallitus ja sen päämies toveri Molotov! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön ylpeytemme ja maineemme, silmäimme valo, viisaimmista viisain, johtaja, ystävä ja isä — suuri Stalin! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan. Kunnianosoitus toveri Stalinille.)

Puheenjohtaja. Toverit edustajat, on tehty ehdotus väliajan julistamisesta. Vastustaako joku? Ei.

Julistetaan 15 minuutin väliaika.

(Väliaika.)

Puheenjohtaja. Istuntoa jatketaan. Puheenvuoro annetaan Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenelle Salomeja Nerisille. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Salomeja Neris (runoilija, Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsen). Puhuu liettuan kielellä. Käännöksen venäjän kielelle lukee runoilija M. Senkevitsh.

Johtajalle, opettajalle, ystävälle, Liettuan kansan vapauttajalle — suurelle Stalinille omistan sanani säkeissä — Stalin-runosta. (Myrskyisiä suosionosoituksia.) Se sisältää onnestaan ja vapautuksestaan kiitollisen Liettuan kansan ajatukset ja tunteet.

Свободный, словно ветер в поле,
Слагает песни мой народ,
За солнце красное, за волю
Он Сталину спасибо шлет!

Ученье Сталина сияло
Для всех трудящихся земли,
Но из тюремного подвала
Мы солнце видеть не могли...

Нам были все пути заказаны,
И родина была тюрьмой.
И были руки крепко связаны,
И вся страна была немой.

Казалось, воля так близка,
Там, за кордоном, рядом с нами!..
Мы на нее издалека
Смотрели жадными глазами.

Мы знали: там страна героев,
К победам Сталин их ведет,
Народы, жизнь свою построив,
Живут там, как один народ.

Там воля Сталина стальная
Открыла к счастью всем пути,
Там радостная жизнь, иная,
Ужель такой нам не найти?..

Но Сталин к солнцу путь широкий
Открыл для всех земных племен, —
Теперь для нас настали сроки,
И воплотился давний сон!

Вещает сталинское имя,
Подобно грому — смерть врагам;
Навеки близкими, родными
Красноармейцы стали нам!

Они литовские границы
Стальной стеною стерегут,
И красная звезда лучится
И охраняет мирный труд.

Товарищи на воле снова,
Теперь им не грозит тюрьма
Свободна мысль, свободно слово,
Рассеяна навеки тьма!

Нас греет сталинское пламя,
Открыл дорогу к солнцу он!
Земля с цветущими полями
Кладет ему земной поклон.

О нем везде легенды снова
Творит народная молва,
И славит Сталина родного
Освобожденная Литва! [1]

(Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Puheenjohtaja. Puheenvuoro annetaan Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenelle toveri Mitskisille. (Suosionosoituksia.)

M. Mitskis (maatalousministeri, Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsen). Puhuu liettuan kielellä. Kääntää venäjän kielelle toveri P. Tsvirka.

Toverit Korkeimman Neuvoston edustajat! Liettuan kansa on parhaiden poikiensa, Kansaneduskunnan edustajain suun kautta tuonut ilmi horjumattoman tahtonsa liittyä Suuren Neuvostoliiton kansojen perheeseen. Tuoden ilmi syvimmän sydäntoiveensa ja kaipuunsa päätti Liettuan kansa mitä suurimmalla ilolla ja horjumattomalla tahdolla yhdistää ikiajoiksi kohtalonsa Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kansojen perheeseen. Tämän Liettuan kansan laajojen joukkojen sydämestä lähteneen lausunnon tulevat toverit Korkeimman Neuvoston edustajat, kuten rohkenen arvella, ymmärtämään oikein, pitämään arvossa, ja teidän sydämissänne tulee se löytämään vastaavaa myötätuntoa. (Suosionosoituksia.)

Koko historiansa aikana on Liettuan kansa ollut ankaran riiston kohteena. Vuosisatoja se kärsi kantaen orjuuden kahleita, joihin sen olivat kytkeneet omat sekä vieraat herrat. Sitä sortivat ja riistivät omat ruhtinaat, kaiken maailman ristiretkeilijä-valloittajat, Puolan aatelisto, Venäjän tsarismi ja omat kapitalistit.

Historiallisena vuonna 1918 yritti Liettuan kansa Venäjän proletariaatin avulla luoda sosialistisen Neuvosto-Liettuan, mutta tuloksena sosialipetturien petoksesta ja imperialististen valtojen vehkeilyistä luotiinkin porvarillinen Liettua, jonka johtoon tuli

[1] Käännöksen Liettuan kielestä suorittaneet runoilijat Mihail Senkevitsh ja Arkadij Steinberg.

Liettuan kansan historiallisten vihollisten työn jatkaja — Smetona.

Smetonan herruuden kaudella tuli Liettuasta kansalle fyysillinen ja henkinen vankila. Koko maassa pauhasivat Liettuan kansan pyövelit — kenraalit plehavitshit, glovatskit ynnä muut heidän kaltaisensa. Koko Liettua oli peitetty kansan asian puolesta taistelleiden haudoilla. Kansaa ruokittiin tyhjillä lupauksilla, mutta tilanherroille annettiin maita, metsiä ja muita antimia.

Liettuan työtätekevät talonpojat eivät koskaan olleet maansa eivätkä maittensa isäntiä, vaan tilanherrojen ja kapitalistien pelkkiä orjia. Heidän oli aina pakko taistella vapaudestaan, leivästään ja maastaan.

Maattomat ja maan puutteesta kärsivät talonpojat vaativat vuonna 1918 niinkutsutun riippumattoman Liettuan luomisen jälkeen radikaalista maareformia. Porvarillisen hallituksen oli pakko antaa perään. Suurtilat olivat pienennetty, mutta tilanherroille oli jätetty suuret maa-alat kartanoidensa ympärille kaikkine elävine ja kuolleine irtaimistoineen, mutta maattomat ja maan puutetta kärsivät talonpojat saivat vain mitättömiä maapaloja ja muutaman kannon „rakennuksia“ varten.

Varojen puuttuessa talouden järjestämiseen kärsivät maata saaneet uutisasukkaat suurta puutetta ja vain hyvin pieni osa heistä sai taloutensa siedettävään kuntoon. Näistä talonpojista oli suurimman osan pakko myydä halvasta hinnasta maaosansa vanhoille ja uusille tilanherroille. Talonpoikien ilo oli lyhyt. Maa, jolle he toivoivat pääsevänsä sijoittautumaan ja jolta he toivoivat löytävänsä onnensa, liukui heidän käsistään, ja maita raivatessaan, soita kuivatessaan ja terveytensä menettäessään tuli uutisasukkaista uudelleen maatyöläisiä, proletaareja. Jo neljän vuoden kuluttua maareformista, vuonna 1930, oli 35% saaduista maapalstoista myyty. Tämä tapahtui siksi, että reformin pani toimeen porvaristo omien etujensa mukaisesti.

Vanhojen talonpoikien asema ei ollut paljon parempi. Kaupunkien kapitalistit, liettualaiset ja ulkolaiset, sanelivat hinnat meidän maataloutemme tuotteille, polkien niitä ja asettaen korkeat hinnat teollisuustuotteille. Eroitus hinnoissa kasvoi alituisesti. Talonpoika joutui täydelliseen riippuvaisuuteen pääomasta. Talonpoikien velat, korot, maksamattomat verot, sakot ja tähän yhdistynyt puute kasvoivat vuosi vuodelta.

Työtätekevän talonpoikaiston asema oli toivoton. Koko ajan

oli talonpojan elettävä pelon vallassa, ettei hänen tilansa todellinen omistaja, kapitalisti, vain myisi maata pakkohuutokaupalla, ei ajaisi häntä maatyöläisten ja työttömien riveihin. Porvarillisen Liettuan olemassaolon aikana myytiin 25.000 talonpoikaistilaa pakkohuutokaupalla.

Ikuisesti ei tällainen tilanne voinut jatkua. Liettuan kansan kärsivällisyys loppui. Koitti vapautuksen hetki. Liettuan kansa vapautui ikuisiksi ajoiksi kapitalistisesta orjuudesta — Liettuasta tuli sosialistinen neuvostotasavalta. Tämä uudelleenjärjestely merkitsee Liettuan kansan puutteen loppumista. Nyt ovat itse työläiset, talonpojat ja työtätekevä sivistyneistö ainoita laillisia oman kohtalonsa herroja. Liettuan maalla tulevat tekemään työtä Liettuan vapaat talonpojat. Maa ei enää tule olemaan keinottelun kohteena, eikä työtätekevän talonpojan enää tarvitse lähteä omilta pelloiltaan. Maa on Liettuassa julistettu kuuluvaksi koko kansalle, s.o. valtion omaisuudeksi. Tässä Kansaneduskunnan päätöksessä heijastuvat Liettuan koko kansan hartaat toiveet.

Tähän saakka on maanomistus Liettuassa ollut epäoikeudenmukainen. Kaikkiaan on Liettuassa, Vilnan aluetta lukuunottamatta, 295.024 tilaa, joille kuuluu 4.146.542 ha maata. Haluan ilmoittaa täällä teille muutamia numeroita, jotka ovat todistuksena entisestä epäoikeudenmukaisuudesta Liettuassa kymmenien ja satojen tuhansien ihmisten suhteen. Viimeisten tilastotietojen mukaan oli Liettuassa vuoden 1939 lopulla 0,2 hehtaarista 10 hehtaariin omistavia talonpoikaistiloja 140.598, s.o. 49,05% kaikista tiloista. Näille tiloille kuului 700.536 ha maata, s.o. 16,89% koko maasta. Samaan aikaan kuului 27.475 tilalle, joilla oli 30 ha ja enemmän maata (9,32% kaikista tiloista) 2.185.242 ha maata, s.o. 52,70% koko maasta. Tästä näkyy, että puolella Liettuan talonpojista oli kolme kertaa vähemmän maata kuin kymmenennellä osalla suurtiloista. Vielä enemmän pistää silmään epäoikeudenmukainen maanjako, kun verrataan suurtiloja pikkutiloihin. 70.000 tilalla, joiden suuruus oli 0,2 hehtaarista 5 hehtaariin, oli maata 132.568 ha, mutta 624 suurtilalla oli 143.527 ha. Tästä näkyy, että 70 tuhannella pikkutilalla oli vähemmän maata kuin 624 suurtilalla.

Köyhtyneitä maattomia ja maan puutteessa olevia talonpoikia nimitti Liettuan porvaristo pilkaten laiskureiksi ja hutiloijiksi. Tilanherrat pitivät enemmän huolta eläimistään kuin työläisis-

tään. Kaikella innolla ja uutteruudella he laskivat, montako metriä lattiata, valoa ja ilmaa tarvitaan yhtä siitoslehmää tai sikaa kohti, kun työläiset samaan aikaan elivät kauhistuttavissa oloissa, mutta tämä ei kiinnostanut tilanherroja vähimmässäkään määrässä.

Tästä on Liettuassa nyt tehty loppu. Maata tulevat nyt käyttämään hyväkseen ne, jotka sitä muokkaavat.

Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan hallituksen on turvattava maalla kymmeniä tuhansia maattomia ja maan puutetta kärsiviä talonpoikia. Korkein sallittu maa-ala talonpoikaistilaa kohti on Liettuassa määrätty 30 hehtaariksi. Jolla on maata yli tämän määrätyn normin, häneltä otetaan liikamaa pois ilman korvausta ja annetaan ilmaiseksi niille, joille tämä maa on välttämätöntä.

Likipitäen suorittamiemme laskelmien mukaan tulevat maavarat tämän toimenpiteen toteuttamisen jälkeen käsittämään 560.000 ha. Paitsi täällä mainittuja muutoksia on Liettuan Kansaneduskunta tehnyt muitakin päätöksiä, jotka helpottavat työtätekevien talonpoikien verotaakkaa sekä muita velkasitoumuksia.

Neuvosto-Liettuan edessä on suuria tehtäviä, joilla on historiallinen merkitys. Ensi tilalla on hävitettävä lopullisesti kapitalistinen talousjärjestelmä ja luotava harmooninen ja suunnitelmallinen sosialistinen talous. Tavattoman suurta huomiota on kiinnitettävä maatalouteen, koska noin 75% maan kaikista kansalaisista elää vain maataloudesta. Tässä on kiinnitettävä suurta huomiota karjanhoidon edelleen kehittämiseen, koska Liettuan ilmasto ja kaikki muut ehdot ovat tässä suhteessa täysin suotuisat.

Toverit Korkeimman Neuvoston edustajat! Me toivomme, että te suhtaudutte myönteisesti meidän kiihkeisiin tunteisiimme Neuvostoliiton kansojen suureen perheeseen liittymisestä. Liettuan kansa toivoo, että sen maata valaisisi Stalinilaisen Perustuslain aurinko.

Eläköön suuri, mahtava synnyinmaamme — Sosialistisen Neuvostotasavaltojen Liitto! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön leniniläis-stalinilainen kansallisuuspolitiikka! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia.)

Eläköön koko edistysmielisen ihmiskunnan ylpeys — johtajam-

me ja opettajamme toveri Stalin! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi. Kaikki nousevat seisomaan. Huudahduksia: „Eläköön toveri Stalin! Hurraa!“)

Puheenjohtaja. Puheenvuoro annetaan Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenelle toveri Sibertasille. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

P. Sibertas (Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsen, työläinen). Puhuu liettuan kielellä. Kääntää venäjän kielelle tov. M. Shumauskas.

Kalliit edustajatoverit! Sallikaa minun esittää teille ja koko monimiljoonaiselle neuvostokansalle sydämellinen tervehdys Neuvosto-Liettuan vapautetun proletariaatin nimessä. (Myrskyisiä suosionosoituksia.) Me, Liettuan tasavallan Kansaneduskunnan edustajat olemme saapuneet punaiseen pääkaupunkiin — Moskovaan, pyytääksemme korkeata kokoustanne ja koko maailman työtätekevien rakastamaa johtajaa toveri Stalinia (suosionosoituksia) hyväksymään Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan täysiä oikeuksia nauttivana jäsenenä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon. (Kauankestäviä suosionosoituksia.)

Kokonaisten 22 vuoden ajan mustasivat Neuvostoliiton ja meidän työtätekevän kansamme viholliset niin paljon kuin saattoivat maailman ensimmäistä sosialistista maata. He parjasivat katalasti neuvostomaan elämää. Me tietoiset työläiset emme uskoneet heitä hituistakaan ja puhuimme aina ja kaikille, ettei muidenkaan pidä heitä uskoa. Me tiesimme, että Leninin—Stalinin maa on ainoa maa maailmassa, missä elämä on rakennettu työtätekevien etujen mukaisesti. Mutta vaikka me sen tiesimmekin, ylitti se, mitä me täällä näimme jo ensimmäisenä päivänä, moninkerroin kaiken sen, mitä olimme kuvitelleet. Meidän silmämme haluaisivat nyt vain nähdä ja nähdä. Meidän korvamme — vain kuulla ja kuulla. Jos meidän kielemme voisi, niin kertoisimme nyt kauas kotiin jääneille veljille ja sisarille sekä koko työtätekevälle Liettuan kansalle, mitä me täällä näemme ja kuulemme, mitä me täällä tunnemme koko sydämestämme.

Mutta ensimmäinen halumme ja velvollisuutemme on kertoa teille, kalliit Korkeimman Neuvoston edustajatoverit, kertoa rakkaalle johtajallemme, opettajallemme ja ystävällemme, suurelle Stalinille siitä, mitä olemme tähän mennessä joutuneet kärsi-

mään. Entä mitä me jouduimme kärsimään: me, työläiset ja talonpojat, emme nähneet Liettuassa muuta kuin mielivaltaa, vankilan, kidutusta ja ampumisia. Vailla kaikkia oikeuksia olevia vankeja eivät meillä olleet vain ne, jotka istuivat vankilan ristikkojen takana. Koko Liettuan työtätekevä kansa oli alituisena vankina, ja koko maamme oli, ellei vankila, niin ainakin poliisin kidutuskammio.

Itse olen kaksi kertaa kuolemaan tuomittuna istunut 20 vuotta vankilassa kommunismin aatteen puolesta. (Myrskyisiä suosionosoituksia. Kaikki edustajat nousevat seisomaan ja osoittavat kunnioitustaan toveri Sibertasille.) Olen tällä ajalla kulkenut läpi Liettuan kaikkien päävankiloiden, joiden seinät olivat paksut ja ristikot lujat. Koko tällä ajalla vietin vain sen takia, että olin kommunisti enkä tahtonut kieltäytyä tästä korkeasta kunniasta, 60 vuorokautta karsserissa. Meihin, kommunistivankeihin, kohdistettiin kaikkein ankarimmat kuritustoimenpiteet, minun oli yhdessä muiden tovereiden kanssa kuljettava myöskin petomaisten vanginvartijoiden kujan läpi heidän lyödessä meitä pyssynperillä.

Vanha isäni kuoli vankilassa ollessani. Vain vanha äitimuorini eli siihen ilonpäivään saakka, jolloin hän 20 raskaan vuoden jälkeen sai nähdä poikansa vapaudessa. Nyt ei hän, kuten minäkään, tiedä miten iloita ja kiittää tästä urhoollista Punaista Armeijaa, vapauttajaa, sekä sen johtajia ja varsinkin suurta Stalinia. (Myrskyisiä suosionosoituksia.) Koko vankilassa oloni aikana ei isäni eikä äitini eivätkä nuoremmat veljeni kertaakaan tehneet kenellekään valituksia eivätkä itkeneet minun tähteni. Heidän proletaarista henkeään eivät mitkään minua kohdanneet vainot murtaneet. Päinvastoin, he rohkaisivat minua: „Pysy lujana, Pranas!“ Tämä kannusti mieltäni, mikä taas oli tukena uskolleni siihen, että aikaisemmin tai myöhemmin tulee kansamme suuren Neuvostoliiton tuella ja avulla saavuttamaan itselleen ja Liettualle vapauden. (Myrskyisiä suosionosoituksia.) Äidilläni oli voimia kantaa surunsa, mutta hän itki suuresta ilosta ja kiitollisuudesta Punaista Armeijaa kohtaan sinä päivänä, jolloin kuuli minun vapaudestani.

Vankilassakin oli meillä joskus, vaikkakin vain harvoin, valoisia hetkiä. Nämä olivat niitä hetkiä, jolloin me vartijoilta ankarasti salassa luimme kiellettyjä neuvostokirjoja ja -lehtiä. Tavattoman janoisina tartuimme me silloin jokaiseen pienimpäänkin

sanaan Leninistä ja Stalinista, onnellisesta ja vapaasta elämästä tuolla puolen neuvostorajan. Erikoisesti rohkaistui mielemme siitä päivästä lähtien, jolloin Moskovan sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen neuvostovarusväki ensimmäisen kerran astui meidän liettualaiselle maallemme. Vaikka me pian saimmekin tietää, että imperialististen häntyrien hallitus alkoi kuolettavassa pelossaan valtansa ja helposti saatujen runsaiden voittojensa menettämisestä yhä enemmän ahdistaa työtätekevää kansaamme, yhä enemmän tukahduttaa pienimmänkin vapaan ajatuksen ilmaisua, olimme me jo rauhallisia, sillä olimme varmoja siitä, että pian tulee meidän vankeudestamme loppu.

Punaisen Armeijan ansiosta tulin minäkin yhdessä muiden poliittisten vankien kanssa vapauteen. Vaikka nuoruuteni ja parhaat vuoteni kuluivatkin vankilassa, unohdin minä, kuten muutkin toverini, vapautetut poliittiset vangit, jo ensimmäisenä vapaudessa vietettynä päivänä, että eilen olin vielä ristikkojen takana. Oli kuin ei näitä kauheita vankilavuosia olisi ollutkaan. Niin suuri oli meidän innostuksemme ja meidät heti veljellisellä huolenpidolla ja rakkaudella ympäröivän koko työtätekevän kansamme innostus. Me ryhdyimme jälleen työhön nuorina ja voimakkaina, ryhdyimme työhön vapauden ja luovan työn suuren ilon nuorentamina, sen ilon, jota nyt tuntee Liettuan koko työtätekevä kansa. (Suosionosoituksia.)

Toverit edustajat, me emme ole saapuneet tänne vain kertoaksemme teille kärsimyksistämme menneisyydessä. Me olemme tulleet teidän luoksenne myöskin oppimaan, miten on rakennettava sosialistisen synnyinmaamme valoisaa tulevaisuutta. Liettuan työläisten, samoinkuin talonpoikien ja työtätekevän sivistyneistönkin asema on tähän saakka ollut mitä inhoittavin. Työ- ja elinehdot olivat erikoisen mahdottomat tehdastyöläisille. Meillä ei ollut oikeutta ei oppimiseen, ei lepoon eikä edes työhön. Ja kun työ suuressa neuvostomaassa on ilo, niin oli siitä meillä tehty pakkotyö. Siksi ei ole ihmeteltävää, että Liettuan työläiset erikoisesti odottivat vapautustaan ja että he tunsivat sen syvimmässä sisimmässään ja ottavat yhtenä miehenä valtavalla innostuksella osaa uuden sosialistisen elämän rakennustyöhön.

Senvuoksi, toverit edustajat, pyydän teitä ja Neuvostoliiton Hallitusta koko Liettuan työtätekevän kansan nimessä, niiden nimessä, jotka ovat lähettäneet minut tälle kunnialavalle, hyväksymään veljellisesti Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan mai-

nehikkaaseen perheeseenne. (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia.) Pyydän ja toivon, että te ottaisitte huomioon ja täyttäisitte tämän pyyntöni, tämän kansani pyynnön. (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia.)

Eläköön järkähtämätön Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto, jota tästä lähtien suurentaa Liettuan Sosialistinen Neuvostotasavalta! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkein Neuvosto! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön kallis Neuvostoliiton kommunistinen puolueemme (bolsheviikit)! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia.)

Eläköön voittamaton Työläisten ja Talonpoikien Punainen Armeija — vapauttaja! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia.)

Eläköön Neuvostoliiton Hallituksen päämies toveri Molotov! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi.)

Eläköön maailman proletariaatin johtaja, hän, jonka nimi antoi meille, vankiloihin ja keskitysleireille suljetuille, heikkenemätöntä voimaa, väsymätöntä reippautta ja horjumatonta uskoa valoisaan tulevaisuuteen — oma suuri Stalinimme! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi. „Hurraa"-huutoja.)

Puheenjohtaja. Puheenvuoro on edustaja Ponomarenkolla. (Suosionosoituksia.)

P. K. Ponomarenko (Baranovitshin vaalipiiri, Baranovitshin alue, Bielo-Venäjän Sosialistinen Neuvostotasavalta). Toverit Korkeimman Neuvoston edustajat! Kuulimme Liettuan tasavallan Kansaneduskunnan Valtuuskunnan anomuksen, jossa pyydetään liittämään Liettuan Sosialistinen Neuvostotasavalta Neuvostoliittoon.

Tavattomalla tarkkaavaisuudella kuuntelivat Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston edustajat Liettuan Kansaneduskunnan Valtuuskunnan jäsenten palavia puheita, jotka toivat ilmi vapautetun Liettuan kansan tunteet, toiveet ja tahdon, joissa ilmaistiin lämpimän rakkauden tunne suurta neuvostokansaa, Korkeinta Neuvostoa, Hallitustamme, suurta puoluettamme, Liittomme suurta johtajaa ja opettajaa — toveri

Stalinia kohtaan. (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia.)

Nämä toiveet ja tämän tahdon toi Liettuan kansa ilmi Kansaneduskunnan edustajien vaaleissa, antaen yksimielisesti äänensä Liettuan Työkansan liiton ehdokkaille.

Tämä Liettuan kansan tahto on tuotu ilmi Kansaneduskunnan yksimielisessä päätöksessä neuvostovallan pystyttämisestä Liettuassa ja Liettuan liittymisestä Neuvostoliittoon.

Tämän tahdon on koko kansa vahvistanut lukuisissa kokouksissaan Liettuan kaupungeissa ja maaseudulla.

Liettuan tasavallan olemassaolon alusta alkaen on Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto aina ja järkähtämättömästi kunnioittanut ja puolustanut Liettuan suvereenisia oikeuksia, riippumattomuutta ja turvallisuutta.

Neuvostohallitus tunnusti ensimmäisenä muodostetun Liettuan valtion ja antoi sille vuonna 1920 huomattavan osan entisestä Vilnan läänistä ja Vilnan kaupungin.

Kun Liettuan alueelle tunkeutuneet puolalaiset sotajoukot valtasivat Vilnan kaupungin, oli Neuvostohallitus ainoa hallitus, joka pani päättävän vastalauseensa paanien Puolan rosvotoimintaa vastaan eikä koskaan tunnustanut puolalaisten suorittamaa Vilnan anastusta lailliseksi.

Vuonna 1926 solmi Neuvostoliitto Liettuan kanssa hyökkäämättömyyssopimuksen.

Vuonna 1927 tuli syntynyt reaalinen uhka Puolan sotilaallisesta hyökkäyksestä Liettuaan Neuvostoliiton tarmokkaan asiaanpuuttumisen ansiosta täydellisesti estettyä. Aivan samoin esti Neuvostoliitto maaliskuussa vuonna 1938 Puolan hyökkäyksen Liettuaan.

Kun Työläisten ja Talonpoikien Punainen Armeija syyskuun toisella puoliskolla vuonna 1939, Puolan valtion romahduksen jälkeen, ojensi auttavan kätensä Läntisen Bielo-Venäjän ja Länsi-Ukrainan kansoille, otti se samanaikaisesti suojelukseensa Puolan Liettuasta irroittaman Vilnan alueen.

Vapautettuaan Vilnan kaupungin ja Vilnan alueen valkopuolalaisista anastajista palautti Neuvostohallitus Liettuan poljetut oikeudet ja antoi sille takaisin Vilnan kaupungin ja Vilnan alueen. Neuvostohallitus oli sitä mieltä, että Vilnan tulee kuulua Liettualle kaupunkina, johon liittyvät Liettuan valtion historiallinen menneisyys sekä Liettuan kansan kansalliset toiveet.

Maailmanhistoriassa ei ole ollut toista tällaista esimerkkiä, että suuri, mahtava valtio olisi omasta tahdostaan antanut pienelle valtiolle tällaisen suuren kaupungin. Sitä kirkkaampana todistuksena on tämä tosiasia suuren Neuvostovaltion rauhanrakkaudesta ja ystävyydestä. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Ja lopuksi, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton ja Liettuan välillä vuonna 1939 solmitun keskinäisavun sopimuksen sekä neuvostojoukkojen Liettuaan tuonnin tarkoituksena oli luoda ehdot Liettuan valtion turvallista olemassaoloa varten, edistää Liettuan lähenemistä Neuvostoliittoon. Mutta ulkolaiselle pääomalle itsensä myyneet porvarilliset politiikot, jotka istuivat Liettuan kansan selässä, alkoivat auliisti muuttaa Liettuaa astinlaudaksi hyökkäystä varten Neuvostoliiton kimppuun, alkoivat luoda kansainvälisen provokation pesäkkeitä, lietsoa neuvostovastaista agitatiota. Smetonalaiset imperialismin palkkarengit, jotka hukkuivat ylellisyyteen ja irstailuun, jotka sortivat Liettuan kansaa ja hukuttivat sen kurjuuteen, eivät olleet kiinnostuneita sopimuksen täyttämisestä. He pyrkivät siihen, että Liettuan valtiosta tulisi kapitalististen maiden takapajuinen maataloudellinen lisäke. He eristivät kaikin voiminsa Liettuan väliseinällä suuresta Neuvostoliitosta. He alkoivat keksiä ja suorittaa inhoittavia provokatioita Punaisen Armeijan joukko-osastoja vastaan, lähtivät Neuvostoliiton vastaisen sotaliiton järjestämisen tielle. Tämä oli rappeutuneiden ja lahjottavissa olevain vallanpitäjien politiikkaa. Tätä politiikkaa, kuten itse vallanpitäjiäkin, kansa vihasi. Liettuan kansa seurasi tarkkaavasti sitä, mitä meidän suuressa maassamme tapahtui. Se rakasti lämpimästi meidän työläisten ja talonpoikien Neuvostovaltiotamme. Ajatus Neuvosto-Liettuasta kypsyi joukoissa Smetonan valtakomennon raskaan ikeen alla. Rajattomalla rakkaudella lausuivat Liettuan työläiset ja talonpojat Leninin ja Stalinin nimet. Kansa pyyhkäisi pois vihatun Smetonan valtakomennon. Liettuan työtätekevät eivät halunneet, että tilanherrat ja tehtailijat olisivat kansan johdossa ja verhoutuisivat sen nimeen. He tahtoivat tulla ja tulivat itse oman kohtalonsa herroiksi. (Suosionosoituksia.)

Liettuan Kansaneduskunta, joka on valittu yleisellä kansanäänestyksellä, on Liettuan kansan vapaan tahdon täysivaltainen ja todellinen ilmaisija.

Tuoden yksimielisesti ilmi Liettuan vapaan työkansan tahdon julisti Liettuan Kansaneduskunta ensimmäisenä päätöksenään

neuvostovallan pystyttämisen Liettuan koko alueella, se julisti Liettuan sosialistiseksi neuvostotasavallaksi. Tästä lähtien kuuluu kaikki valta Liettuan Sosialistisessa Neuvostotasavallassa kaupunkien ja maaseudun työtätekeville joukoille työtätekevien edustajien Neuvostojen kautta. (Suosionosoituksia.)

Ensimmäisillä historiallisilla päätöksillään maan julistamisesta koko kansan omaisuudeksi, valtion omaisuudeksi, pankkien ja suurteollisuuden kansallistuttamisesta sekä niiden siirtämisestä työtätekevien hallintoon laski Liettuan Kansaneduskunta perustan Liettuan kansan kukoistuksen alkamiselle.

Seuraten vanhan valtakomennon kukistaneen kansan julistamaa tahtoa päätti Liettuan Kansaneduskunta:

Pyytää Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeinta Neuvostoa hyväksymään Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan SNTL:n yhteyteen liittotasavaltana samoilla perusteilla kuin Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon kuuluvat Ukrainan, Bielo-Venäjän ja muut liittotasavallat. (Suosionosoituksia.)

Hyväksyessään tämän päätöksen oli Liettuan kansalla lähtökohtana se, että vain liittyminen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon turvaa Liettuan valtion todellisen suvereenisuuden, teollisuuden ja maatalouden nousun, kansallisen kulttuurin kukoistuksen, kansan aineellisten ja henkisten voimien kehityksen.

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Hallituksen toimeksiannosta teen ehdotuksen, että Liettuan Eduskunnan pyyntö täytetään ja Liettuan Sosialistinen Neuvostotasavalta hyväksytään Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon tasa-arvoisena sosialistisena neuvosto-liittotasavaltana. (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi, kaikki edustajat nousevat seisomaan.)

Toverit edustajat! Bielo-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan Hallitus ja Korkeimman Neuvoston Presidiumi sekä myöskin Bielo-Venäjän kommunistisen (bolshevikkien) puolueen Keskuskomitea ehdottavat, että Liettuan Sosialistiseen Neuvostotasavaltaan liitettäisiin Sventsjanin piiri sekä sellaiset alueosat Vidsovskin, Godutishkovin, Ostrovetskin, Voronovskin ja Radunskin piireistä, joiden väestö on pääasiassa liettualaista, ja jotka nykyään kuuluvat Bielo-Venäjän SNT:n Vileiskin ja Baranovitshin alueisiin. (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia. Kaikki edustajat nousevat seisomaan. Huudahduksia liettuan kielellä tovereiden Stalinin, Molotovin ja Voroshilovin kunniaksi.)

Tämä ehdotus on täysin Neuvostovaltion kansallisuuspolitiikan periaatteiden mukainen.

Suuret johtajamme Lenin ja Stalin asettivat Neuvostovaltion kansallisuuspolitiikan perustaksi maamme alueella asuvien kansojen veljellisen ystävyyden ja tasa-arvoisuuden. Kaikille kansallisuuksille, ei vain suurille, vaan pienillekin, annetaan mitä laajimmat poliittisen, taloudellisen ja kulttuurisen kehityksen mahdollisuudet.

Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan muodostamisen ja sen liittymisen johdosta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon tulee näiden alueiden, joiden väestö on pääasiassa liettualaista, tuleva poliittinen, taloudellinen ja kulttuurinen kehitys olemaan hedelmällisempää, kun ne kuuluvat Liettuan Sosialistiseen Neuvostotasavaltaan. (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia.)

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Hallituksen toimeksiannosta esitän Korkeimman Neuvoston käsiteltäväksi seuraavan lakiesityksen:

„Laki Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan hyväksymisestä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon.

Kuultuaan Liettuan Eduskunnan Valtuuskunnan esityksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkein Neuvosto päättää:

1. Täyttää Liettuan Eduskunnan pyynnön ja ottaa vastaan Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon tasa-arvoisena sosialistisena neuvosto-liittotasavaltana.

2. Hyväksyä Bielo-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan Korkeimman Neuvoston ehdotuksen Bielo-Venäjän SNT:n Sventsjanin piirin sekä Vidsovskin, Godutishkovskin, Ostrovetskin, Voronovskin ja Radunskin piirien sellaisten alueosien, joiden väestön enemmistö on liettualaista, luovuttamisesta Liettuan Sosialistiseen Neuvosto-Liittotasavaltaan.

3. Pyytää Bielo-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan Korkeinta Neuvostoa ja Liettuan Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan Korkeinta Neuvostoa esittämään Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston käsiteltäväksi luon-

noksen tarkan rajan määräämisestä Bielo-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan ja Liettuan Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan välillä.

4. Neuvostoliiton Perustuslain 34 ja 35 pykäliä vastaavasti toimittaa Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston edustajien vaalit Liettuan Sosialistisesta Neuvosto-Liittotasavallasta.

5. Antaa Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston Presidiumin tehtäväksi määrätä vaalipäivä".

Toverit edustajat! Neuvostoliiton kansat tervehtivät lämpimästi uuden veljellisen Liettuan Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan syntymistä. Tänään astuu Liettuan kansa suuren Neuvostoliiton kansojen perheeseen.

Tästä päivästä lähtien loistaa Liettuan kansan vapaan kotimaan yllä Stalinilaisen Perustuslain aurinko.

Nyt tulee Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan turvallisuus kaikilta ja kaikenlaisilta ulkoisilta vihollisilta nojautumaan koko 193-miljoonaisen neuvostokansan mahtavuuteen, Työläisten ja Talonpoikain Punaisen Armeijamme ja Sotalaivastomme mahtiin ja uljuuteen. Tästä lähtien kulkee Liettuan kansa yhdessä koko neuvostokansan kanssa vastaisten voittojen ja saavutusten tietä, synnyinmaamme kasvun, maineen ja mahtavuuden tietä.

Sopuisassa onnellisessa perheessä tulee Liettuan kansa yhdessä Neuvostoliiton kaikkien kansojen kanssa bolshevistisen puolueen ja koko maailman kansojen suuren johtajan toveri Stalinin johdolla rakentamaan onnellista, iloista elämää. (Myrskyisiä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Eläköön Liettuan kansa! (Myrskyisiä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi. Kaikki nousevat seisomaan.)

Eläköön Neuvosto-Liettua! (Myrskyisiä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Eläköön Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kansojen suuri, horjumaton stalinilainen ystävyys! (Myrskyisiä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Eläköön mahtava Leninin—Stalinin puolue! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Eläköön johtajamme, opettajamme ja ystävämme — suuri

Stalin! (Myrskyisiä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi. Kaikki nousevat seisomaan. Tervehdyshuudahduksia Neuvostoliiton kansojen kielillä toveri Stalinin kunniaksi.)

Puheenjohtaja. Toverit edustajat! On tehty ehdotus, että keskustelu Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan esityksestä lopetettaisiin. Onko halukkaita, jotka haluavat käyttää puheenvuoron tästä kysymyksestä? Ei ole. Sallikaa toimittaa äänestys. Niitä, jotka kannattavat keskustelun lopettamista, pyydän nostamaan kätensä. Pyydän laskemaan kädet. Kuka vastustaa? Ei kukaan. Kuka on pidättäytynyt äänestyksestä? Ei kukaan. Keskustelu lopetetaan.

Kuka edustajista haluaa käyttää puheenvuoron edustaja Ponomarenkon tekemän ehdotuksen johdosta tai kuka haluaa tehdä muita ehdotuksia, paitsi edustaja Ponomarenkon esittämää? Halukkaita ei ole.

Ennen äänestykseen ryhtymistä luen uudelleen julki edustaja Ponomarenkon Hallituksen ehdotuksesta tekemän Lakiesityksen:

„Laki Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan hyväksymisestä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon.

Kuultuaan Liettuan Eduskunnan Valtuuskunnan esityksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkein Neuvosto päättää:

1. Täyttää Liettuan Eduskunnan pyynnön ja ottaa vastaan Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon tasa-arvoisena sosialistisena neuvosto-liittotasavaltana.

2. Hyväksyä Bielo-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan Korkeimman Neuvoston ehdotuksen Bielo-Venäjän SNT:n Sventsjanin piirin sekä Vidsovskin, Godudishkovskin, Ostrovetskin, Voronovskin ja Radunskin piirien sellaisten alueosien, joiden väestön enemmistö on liettualaista, luovuttamisesta Liettuan Sosialistiseen Neuvosto-Liittotasavaltaan.

3. Pyytää Bielo-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan Korkeinta Neuvostoa ja Liettuan Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan Korkeinta Neuvostoa esittämään Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston käsiteltäväksi luonnoksen tarkan rajan määräämisestä Bielo-Venäjän Sosialistisen

Neuvostotasavallan ja Liettuan Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan välillä.

4. Neuvostoliiton Perustuslain 34 ja 35 pykäliä vastaavasti toimittaa Neuvostoliiton Korkeimpaan Neuvostoon valittavain edustajain vaalit Liettuan Sosialistisesta Neuvosto-Liittotasavallasta.

5. Antaa Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston Presidiumin tehtäväksi määrätä vaalipäivä".

Miten ehdotatte äänestettäväksi Laista, pykälittäin vaiko kokonaisuudessaan?

Ääniä. Kokonaisuudessaan.

Puheenjohtaja. Eikö kukaan vaadi äänestystä pykälittäin? Ei. Toimitan äänestyksen Laista kokonaisuudessaan. Äänestys toimitetaan erikseen kamarittain.

Nyt äänestävät Kansallisuuksien Neuvoston edustajat. Niitä, jotka kannattavat Lain hyväksymistä, pyydän nostamaan kätensä. Pyydän laskemaan kädet. Kuka vastustaa? Ei ole. Kuka pidättäytyi äänestämästä? Ei ole.

Nyt äänestävät Liittoneuvoston edustajat. Niitä, jotka kannattavat Lain hyväksymistä, pyydän kohottamaan kätensä. Pyydän laskemaan kädet. Kuka vastustaa? Ei ole. Kuka pidättäytyy äänestämästä? Ei ole.

Näin, toverit edustajat, Korkein Neuvosto on hyväksynyt Lain Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon yksimielisesti. (Koko salin myrskyinen, kauankestävä, riemuinen kunnianosoitus. Kaikki nousevat seisomaan. Tervehdyshuudahduksia Neuvostoliiton kansojen kielillä uuden Liettuan Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan kunniaksi, vapaan liettualaisen kansan kunniaksi, toveri Stalinin kunniaksi.)

Toverit edustajat, Korkeimman Neuvoston Sessian päiväjärjestyksen kolmas kohta on käsitelty loppuun. On tehty ehdotus että huomenna ei järjestettäisi Korkeimman Neuvoston istuntoa, vaan että seuraava istunto määrättäisiin elokuun 5 päiväksi kello 6 illalla. Onko kuka vastaan? Ei ole.

Julistan istunnon päättyneeksi.

Neljäs istunto

(elokuun 5 päivänä v. 1940)

Puheenjohtajana toimii Kansallisuuksien Neuvoston Puheenjohtaja N. M. Shvernik.

Puheenjohtaja. Toverit edustajat! Julistan Korkeimman Neuvoston Sessian istunnon avatuksi. Päiväjärjestyksessä on Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan esitys.

(Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenet tulevat saliin ja asettuvat Presidiumin korokkeen luo. Edustajat tervehtivät Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäseniä seisaalleen nousten ja kauankestävin kunnianosoituksin. Kauankestäviä suosionosoituksia. „Hurraa"-huutoja.)

Puheenvuoro Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan esityksen esittämistä varten annetaan Tasavallan presidentin tehtäviä hoitavalle, ministeripresidentille A. Kirchensteinsille.

(Toveri Kirchensteinsin ilmaantumisen puhujakorokkeelle ottavat edustajat vastaan myrskyisin, kauankestävin suosionosoituksin, jotka muuttuvat tulisiksi kunnianosoituksiksi.)

A. Kirchensteins (v. t. presidentti, ministeripresidentti, Latvian tasavallan Kansaneduskunnan Valtuuskunnan puheenjohtaja, professori). Puhuu latvian kielellä. Kääntää venäjän kielelle tov. P. Blaus.

Toverit, SNTL:n Korkeimman Neuvoston edustajat! Koko työtätekevän Latvian kansan puolesta sallikaa lausua lämmin

sydämellinen tervehdys teille, SNTL:n Korkeimman Neuvoston edustajille ja teidän kauttanne koko suurelle neuvostokansalle, Neuvostohallitukselle, sen päämiehelle Vjatsheslav Mihailovitsh Molotoville ja koko maailman työtätekevien suurelle johtajalle ja opettajalle Josif Vissarionovitsh Stalinille. (Kaikki nousevat seisomaan. Myrskyisiä, jatkuvia kunnianosoitukseksi muodostuvia suosionosoituksia.)

Me tulimme tänne, vanhan Kremlin seinien sisälle, lausuaksemme koko kansamme nimessä veljellisen tervehdyksemme suurelle Neuvostoliitolle, tuodaksemme ilmi kuohuvan rakkauden ja uskollisuuden tunteemme Neuvostoliittoa kohtaan.

On kulunut ainoastaan kaksi viikkoa siitä päivästä, jolloin Latvian valtiovallan korkein elin — sen Kansaneduskunta — koko kansan sanoin kuvaamattoman riemun ja Latviassa siihen hetkeen asti tuntemattoman koko kansan yhtenäisyyden vallitessa, julisti juhlallisesti neuvostovallan koko Latvian alueella (myrskyisiä suosionosoituksia); julisti kaiken maan koko kansan, s. o. valtion omaisuudeksi, jonka käyttöoikeus on vain sillä, joka sitä omin työkäsin muokkaa ja viljelee; hyväksyi lain pankkien ja suurteollisuuden tuotantolaitosten kansallistuttamisesta ja siten laski perustan uudelle, sosialistiselle Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan teollisuudelle.

T. v. heinäkuun 21 ja 22 päivinä kansamme piirti historiallisen rajan ainiaaksi ja takaisin palauttamattomasti ikuisuuteen painuneen Latvian työtätekevän kansan synkän menneisyyden ja tämän onnellisen päivän välille, päivän, josta alkaa uusi elämä, avautuu uusi loistavan kukoistuksen historian aikakausi, joka odottaa vapaata Latviaa pienten kansojen ja maiden suuren ystävän, työtätekevien nerokkaan johtajan, opettajamme Josif Vissarionovitsh Stalinin nimeä kantavan Perustuslain lipun alla. (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia.)

Loppuivat Latvian työtätekevän kansan vuosisataiset kärsimykset, kansan, jonka koko historia on ollut katkeraa kertomusta siitä, kuinka rikkaat, kapitalistit, tilanomistajat, kulakit ja paroonit, englantilaiset ja ranskalaiset pankkiirit ja keinottelijat imivät kansan verta, petomaisesti sortivat kansaa, hävyttömästi pilkkasivat sitä, keksivät mitä hienoimpia kansan riiston ja orjuutuksen keinoja.

Ammoisista ajoista asti latvialaiset kärsivät poliittisesta oikeudettomuudesta ja taloudellisesta sorrosta, jota Latvian kapitalis-

tit ja tilanomistajat sekä länsieurooppalaiset orjuuttajat harjoittivat tulella ja miekalla ylläpitäen valtaansa Latvian kansan yli.

Eräs Latvian kansan historioitsija ei ole sattumalta kirjoittanut, että „sen historia on kauhea, synkkä kuoleman esinäytös, katkera kertomus kymmenistä, tuhansista kuoliaiksi piestyistä, sotaan kaatuneista, nälkään, kylmään ja ruttotauteihin kuolleista, orjuuteen myydyistä. Tämän pienen, paljon kärsineen kansan historian huomatuimmat kronoloogiset aikamäärät ovat olleet erikoisen ankarien nälänhätien, kulkutautien, sotien y. m. sellaisten vuosia".

Verisin keinoin tilanomistajat hävittivät talonpoikaistalouksia ja talonpojat itse joutuivat „lostreibereiksi" — maattomiksi palkkatyöläisiksi ja „drelleiksi" — orjiksi, joita karjan ja tavaran tavoin kaupattiin markkinoilla.

Maaorjuus säilyi Latviassa v. 1864 saakka, kestäen kokonaista 3 vuotta kauemmin kuin venäläisten talonpoikien maaorjuus.

Tsaarin itsevaltius ei jäänyt jälkeen länsieurooppalaisista orjuuttajista Latvian työtätekevien joukkojen orjuuttamisessa, hankkien itselleen surullisen kuuluisan maineen vapautta rakastavan Latvian työtätekevän kansan epäinhimillisenä pyövelinä.

Latvian kansa ei milloinkaan alistunut orjuuteensa. Kapinoin se vastasi näiden ahdistajien ja riistäjien sortovimmaan.

Lauluissaan ja kansantaruissaan se ylisti näiden kapinoiden johtajia omina rakastettuina sankareinaan.

Se loi taiteellisen luomuksen kansan sankarin Lacpletcisin, jonka olemukseen se sälytti vihansa kansan sortajia kohtaan, rakkautensa synnyinmaatansa ja vapauttansa kohtaan, oman päättäväisyytensä taistella loppuun asti vapautuksensa ja onnensa puolesta.

Huippukohtansa tämä taistelu saavutti XX vuosisadalla.

Vuosi 1905 piirtyi Latvian historiaan, vapausliikkeen historiaan, proletaarisen vallankumouksen luokkataistelun historiaan, Latvian kansan käsikädessä venäläisten työläisten ja talonpoikain kanssa käymien suurten ja sankarillisten taistelujen vuotena.

V. 1910 kirjoitti Lenin silloisen sosialidemokraattisen puolueen äänenkannattajassa „Tsinjassa" Latvian proletariaatista tsaarin itsevaltiutta ja kaikkia vanhan järjestelmän voimia vastaan taistelleiden vallankumouksellisten työläisten etujoukkona. Noina unohtumattomina historiallisina vuosina ei Latvian proletariaatti rajoittunut ainoastaan lakkotaisteluihin, vaan „se kulki, — kir-

joitti Vladimir Iljitsh, — aseellisen kapinan kärkijoukossa, se myötävaikutti eniten liikkeen kohoamista korkeammalle asteelle, se on kapinan asteelle. Enemmän kuin kukaan muu se veti Latvian maatalousproletariaattia ja Latvian talonpoikaistoa suureen vallankumoukselliseen taisteluun tsarismia ja tilanomistajia vastaan".

Erikoisen tyydytyksen ja syvän kiitollisuuden tunteella minä muistelen näitä erinomaisia, koko maailman työtätekevien suuren opettajan — Vladimir Iljitsh Leninin sanoja, sillä itse olen osallistunut v. 1905 vallankumousliikkeeseen ja sitonut kohtaloni vallankumouksellisten työläisten ja talonpoikain kohtaloon. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Latvian kansa — työläiset, talonpojat ja työtätekevä sivistyneistö — on menneistä vuosisadoista asti käynyt itseuhrautuvaa ja sankarillista taistelua kotimaisia sekä ulkomaisia sortajia vastaan. Tässä taistelussa on Latvian kansa karaistunut ja kypsynyt siihen historialliseen voittoon, jonka se nyt saavutti, ja joka johti Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan perustamiseen.

Kansamme oli viimeisiin aikoihin asti vailla kaikkia poliittisia oikeuksia, se ei uskaltanut lausua ilmi ajatuksiansa, se oli kahleissa ja jokaisesta taisteluaskeleestaan, jokaisesta yrityksestään valloittaa itselleen oikeuden inhimilliseen elämään, oikeudesta olla kohtalonsa isäntänä sai se maksaa uusilla kärsimyksillä ja kidutuksilla, parhaimpien poikiensa ja tyttäriensä vangitsemisilla ja pakkotöihin lähettämisillä, säälimättömillä rangaistuksilla ja vainoilla Latviassa hallinneen rahavaltaisen kapitalistien ja tilanomistajien koplan taholta.

Latvian työväenluokalta oli kielletty ammatilliset ja luokkajärjestönsä, sen kommunistinen puolue oli ajettu syvään ja synkkään maanalaisuuteen.

Latvian proletariaatti kärsi työttömyydestä ja puolinälkäisestä olemassaolosta. Rikkaiden, kapitalistien, pankkiirien ja suurmaanomistajien pieni julkea ryhmä rikastui sensijaan mitä häikäilemättömin tavoin kansan kustannuksella vanhojen hallitusten turvissa ja suosiossa.

Tällaisen tilanteen johdosta, niinsanottujen demokraattisten hallitusten aikana Latviassa syntyväisyys aleni säännöllisesti ja väestön lisääntyminen supistui.

Tilastotietojen mukaan oli Latvian kaupungeissa v. 1935 havaittavissa väestön väheneminen luonnollisen lisääntymisen asemesta. Kuolevaisuus oli 3,3 henkilöä suurempi syntyväisyyttä

jokaista 10 tuhatta asukasta kohti ja Riiassa jopa 4 henkilöä jokaista 10 tuhatta asukasta kohti.

Yli 60 prosenttia talonpoikaistalouksista eli kurjaa elämää maan puutteen ja maan vähyyden tähden, työkarjan ja maanviljelysvälineiden omistamattomuuden tähden.

Latvian työtätekevä talonpoikaisto nääntyi kapitalistien, kulakkien ja paroonien ikeen alla, ollen kaikkein häikäilemättömimmän, ankarimman ja epäinhimillisimmän riiston alaisuudessa. Nyt on tullut loppu tästä häväistyksestä.

T. v. heinäkuun 21 päivänä Latvian Kansaneduskunta hyväksyi päätöksen koko maan julistamisesta koko kansan, s. o. valtion omaisuudeksi ja maan jakamisesta maattomille ja pientilallisille talonpojille. Tähän saakka maan jakaantuminen Latviassa oli sellainen, että yli 270 tuhannesta taloudesta noin 180 tuhatta eli yli 60 prosenttia oli maattomia ja vähämaisia.

Samaan aikaan kulakkien, niinsanottujen „harmaiden paroonien" käsiin oli keskittynyt lähes kaksi kolmasosaa kaikista vetoeläimistä ja hyötykarjasta sekä miltei koko maatalouskalusto (yli 85 prosenttia).

Köyhä ja keskivarakas talonpoikaisto kärsi siitä, ettei se voinut hankkia ja käyttää uudenaikaisia maanviljelysvälineitä ja oli pakotettu käyttämään taloudessaan pääasiallisesti vanhoja maan viljelysvälineitä ja osaksi jättämään maansa muokkaamattakin.

Työtätekevän talonpoikaiston raskas taloudellinen tila pakotti satoja ja tuhansia talonpoikia jättämään taloutensa ja puutteen ajamina hakemaan leipänsä ansiotöissä kulakkien talouksissa tavallisina palkkatyöläisinä.

Palkkatyöläisten riiston kiristäminen kulakkien taholta ilmeni myöskin maataloustyöläisten työpalkkojen jyrkässä alenemisessa ja työpäivän pidentymisessä, joka venyi 16 — 18 tuntiin vuorokaudessa.

Huolimatta Latvian metsärikkauksista vanhat hallitukset harjoittivat metsien ryöstökäyttöä, joka aiheutti metsien huomattavaa vähenemistä ja tuotti suuria tappioita Latvian kansan ja Latvian valtakunnan eduille. Maan metsätalouden tällainen ryöstökäyttö asetti työtätekevän talonpoikaiston sellaiseen asemaan, ettei se voinut rakentaa itselleen edes tupaa tai piharakennuksia, eikä edes saada polttopuita.

Raskas menneisyys on myöskin Latvian proletariaatin hartioilla. Vallankumouksen edellisenä aikana huomattavasti kehitty-

nyt Latvian teollisuus on ulkolaisten imperialistien ja niinsanottujen kotimaisten „demokraattien“ isännöimisen viimeisinä vuosina painunut tavattoman tukalaan tilaan ja itse asiassa saatettu kehityksensä kaikkein alimmalle tasolle.

Porvarillisen hallituksen koko talouspolitiikka oli suunnattu paikallisen teollisuuden keinotekoiseen tukemiseen työläisten työpalkan kustannuksella, tulliverojen ja koko Latvian kansan kantaman raskaan ja epäoikeudenmukaisen verotaakan kustannuksella. Siihen päästiin siten, että laajat kuluttajien joukot pakotettiin hankkimaan esimerkiksi voita ja muita maataloustuotteita keinotekoisesti korotetuilla hinnoilla. Latvian entisten niinsanottujen „demokraattisten“ hallitusten kansanvastainen politiikka ulkomaankaupassa ilmeni siinä, että kapitalistien ja suurmaanomistajien etuja ajettiin takaa keinotekoisin keinoin polkumyyntipolitiikkaan nojautumalla, jonka johdosta ulkomaisilla markkinoilla maataloustuotteiden hinnat olivat halvempia kuin Latvian sisämarkkinoilla.

Näinollen rikastui kansan kustannuksella pieni ryhmä kapitalisteja, osakkeiden omistajia ja keinottelijoita, joiden käsissä ei ollut ainoastaan taloudellinen, vaan myöskin poliittinen valta.

Samanlaisin keinotekoisin, suorastaan rikollisin keinoin ja luovuttamalla valtion varoja laittomasti kulakiston käsiin tuettiin myöskin kulakkitalouksia.

Latvian porvariston ja suurmaanomistajien harjoittaman kansan säälimättömän riiston vallitessa menetti Latvian niinsanottu demokraattinen tasavalta taloudellisessa ja poliittisessa suhteessa tosiasiassa riippumattomuutensa, ja sen hallitus oli kuuliaisena leikkikaluna imperialistisen ryhmien käsissä.

Kukistettu Ulmanisin hallitus teki kaikkensa lujittaakseen entisestään Latvian riippuvaisuutta imperialistisista rosvoista, valmistellen synnyinmaallemme surullista kohtaloa joutua imperialismin saaliiksi.

Vanha taantumuksellinen hallitus, toteuttaen provokatoorista politiikkaansa Latvian valmistamiseksi sotaan Neuvostoliittoa vastaan, kaikin keinoin pyrki horjuttamaan Latvian kansan myötätuntoa ja rakkautta Neuvostoliittoa kohtaan. Mutta siinä se ei onnistunut. Työn voitosta pääoman yli, työn vallasta ja taloudellisen ja poliittisen vapautuksensa puolesta, vuosikymmeniä käydyn Latvian ja Neuvostoliiton kansojen yhteisen taistelun historialliset siteet ovat voimakkaammat kaikkia Latvian ja Neu-

vostoliiton ystävyyssuhteiden horjuttamiseen suunnattuja provokatioita ja ilkitöitä.

Latviassa vallassa olleet provokaattorit. ja sodanlietsojat kohdistivat kaikki ponnistuksensa lokakuun 5 päivänä v. 1939 Latvian ja SNTL:n välillä solmitun keskinäisavun sopimuksen rikkomiseen. Hiljaisuudessa ja SNTL:n selän takana ne järjestivät sotaliittoa Neuvostoliittoa vastaan ja valmistelivat sotilaallista hyökkäystä SNTL:n kimppuun.

Mutta provokatoorinen kortti tuli paljastetuksi.

Neuvostoliiton, sen Hallituksen ja puolueen viisas ulkopolitiikka toveri Stalinin johdolla (myrskyisiä suosionosoituksia) teki tyhjäksi näiden ulkomaisen pääoman palkkarenkien salakavalat hankkeet.

Neuvostohallituksen nootti t. v. kesäkuun 16 päivältä ukonilman tavoin kulki kautta Latvian vakavana varoituksena kaikille sodanlietsojille, vakavana muistutuksena suuresta vastuunalaisuudesta Neuvostoliiton ja Latvian kansojen edessä kaikille niille, jotka pyrkivät kääntämään historiallisten tapahtumien kulun Latvian työtätekevän kansan ja pienten maiden suuren ja koetellun ystävän — Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kansojen tahtoa ja etuja vastaan. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

T. v. kesäkuun 21 päivänä vanha hallitus kukistui. Kansa nimitti hallitukseen uudet ihmiset.

Eduskuntavaalit t. v. heinäkuun 14 ja 15 päivinä olivat kansan tunnuksien: rauhan, leivän ja työtätekevän kansan vapauden puolesta taistelleen, Latvian Työkansan vaaliliiton loistava voitto.

Ensimmäistä kertaa Latvian historiassa vaaleihin osallistui miltei koko kansa. Eduskunnan valintaan heinäkuun 14 ja 15 päivinä v. 1940 kaikissa Latvian vaalipiireissä ja vaalialueilla osallistui 1 179 649 valitsijaa, joista 1 151 730 valitsijaa eli 97,6 prosenttia vaaleihin osallistuneiden kokonaismäärästä äänesti Latvian Työkansan vaaliliiton ehdokkaiden, listan N:o 1 puolesta. Muutamissa vaalipiireissä Latvian Työkansan vaaliliiton ehdokkaita äänesti vieläkin enemmän.

Latvian Työkansan vaaliliiton loistava voitto t. v. heinäkuun 14 ja 15 päivien vaaleissa ei ole ainoastaan selvänä kansan vihan osoituksena Latvian kansan sortajia vastaan, jotka kukistettiin mieleenpainuneina historiallisina kesäkuun 19 — 20 päivinä, eikä ole ainoastaan kansan palavan halun osoituksena järjestää

elämänsä uudella tavalla ja rakentaa valtiojärjestelmänsä etujensa mukaiseksi, vaan myöskin Latvian kansan suuren ystävyyden osoituksena Neuvostoliittoa kohtaan, jonka esimerkki ja sankariteot taistelussa sosialismin puolesta innostivat jatkuvasti kaikkina noina päivinä ja innostavat nytkin koko Latvian kansaa. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Latvian Työkansan liitto yhdisti koko kansan, joka toi ilmi korkeimman tahtonsa Eduskunnan päätöksissä Latvian julistamisesta sosialistiseksi neuvostotasavallaksi, pyynnössä SNTL:n Korkeimmalle Neuvostolle Latvian hyväksymisestä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kokoonpanoon, päätöksissä maan julistamisesta koko kansan omaisuudeksi ja pankkien ja suurten teollisuuslaitosten kansallistuttamisesta.

Eduskunta julisti yksimielisesti Latvian neuvostotasavallaksi, sillä koko Neuvostoliiton historiallinen kokemus opettaa kaikkia kansoja, että ainoastaan neuvostovalta on todellinen oikeudenmukainen valta, todellinen kansanvalta, sensijaan, kun kapitalististen maiden kokemus osoittaa, että kapitalistinen järjestelmä, pukeutukoonpa se minkälaiseen demokraattiseen kaapuun tahansa, jää riistäjien pienen ryhmän vallaksi miljoonaisten työtätekevien joukkojen yli.

Niinsanottujen demokraattisten valtioiden säälittävä kohtalo on kaikkien silmäin edessä.

Päättäessään valtiovallan muodosta Latviassa, Eduskunta päätti yksimielisesti tästä kysymyksestä siten, kuin jokainen työtätekevä ihminen saattoi ja oli siitä päättävä. Se ratkaisi sen julistamalla Latviassa neuvostovallan, julistamalla Latvian tasavallan Neuvostojen Tasavallaksi. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Minun osalleni on Latvian Kansaneduskunnan Valtuuskunnan jäsenenä, valtakunnan presidentin viran hoitajana ja Latvian tasavallan ministeri-presidenttinä langennut suuri kunnia esittää SNTL:n Korkeimmalle Neuvostolle Latvian kansan pyyntö Latvian hyväksymisestä Neuvostoliittoon.

Heinäkuun 21 päivänä Latvian Kansaneduskunta hyväksyi julistuksen Latvian yhtymisestä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon. Sallikaa minun lukea tämä historiallinen julistus.

„Useiden vuosien ajan on Latvian kansa huokaillut riistäjien ikeen alla, ollut ryöstön ja sorron kohteena, syöstynä kurjuuteen ja turmioon. Latvian työläiset ja työtätekevä sivistyneistö olivat tuomitut työttömyyteen ja nälkäkuolemaan. Latvian talonpojat

miltei viimeiseen mieheen asti kärsivät maan vähyydestä ja maattomuudesta, sillä kaikki maat olivat, pieniä poikkeuksia lukuunottamatta, mustien ja harmaiden paroonien ja muiden suurtilallisten hallussa. Vuodesta vuoteen painui Latvia yhä syvemmälle vararikkoaan kohti. Sen talous laski ja tuotantovoimat tuhoutuivat. Väestön kasvu jatkuvasti pieneni, kansallistulot laskivat ja valtiovelka kasvoi yhä.

Samalla kasvoi yhä enemmän Latvialle vahingollinen sen taloudellinen ja poliittinen riippuvaisuus imperialistisista rosvoista, ulkomaisista kapitalisteista ja pankkiireista. Kansanvastaisella politiikallaan johti vanha rahavaltainen hallituskopla Latvian häviön partaalle. Vallassa olleen taantumuksellisen hallituskoplan rikollisen ja salakavalan politiikan johdosta Latviaa uhkasi vaara joutua imperialistien saaliiksi. Latvian entisten hallitsijain rikollinen kopla pyrki keinotekoisesti eristämään Latvian kansan SNTL:n kansoista, yritti estää kaikin keinoin maamme ja SNTL:n kansojen veljellistä lähentymistä, häiritä ystävyyssuhteiden ja lujan liiton solmiamista suuren naapurimme, voittamattoman Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kanssa.

Vanha hallitus pyrki tekemään tyhjäksi SNTL:n kanssa loka kuun 5 päivänä v. 1939 solmittua keskinäisavun sopimusta. Vanha hallitus rikkoi valapattoisesti tätä sopimusta, työntäen maatamme petturin tavoin sodan ja turmion tielle. Kansojen ystävyyden edistämisen asemesta maassamme vallassa ollut taantumuksellinen hallituskopla lietsoi ja kylvi kaikin keinoin kansallista eripuraisuutta, ihmisvihaa ja yltiöisänmaallisuutta.

Nyt, kun Latvian kansa on kukistanut vanhan järjestelmän, sorron ja epäoikeudenmukaisuuden järjestelmän ja astunut uuden elämän leveälle ja valoisalle tielle, uuden valtiollisen ja yhteiskunnallisen rakennustyön tielle, koitti suuri historiallinen hetki, jolloin on lopullisesti ja ainiaaksi hävitettävä kaikki esteet Latvian ja SNTL:n väliltä, jolloin on lainsäädännöllisesti vakiinnutettava Latvian tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton ystävyys ja luja liitto. Koolla oleva Latvian Kansaneduskunta on vakuutettu, että ainoastaan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon yhtyminen takaa valtiollemme todellisen itsemääräämisoikeuden, teollisuutemme, maataloutemme ja kansallisen kulttuurimme todellisen kukoistuksen, Latvian kansan aineellisen ja kulttuuritason loistavan ja valtavan kasvun sekä rakkaan synnyinmaamme mahtavan nousun ja kukoistuksen.

Kansamme on sidottu Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kansoihin, venäläisiä ja latvialaisia työläisiä ja talonpoikia sortaneiden, tsarismin, kapitalistien ja tilanomistajien valtaa vastaan vuosikymmeniä käydyn vallankumouksellisen taistelun lujilla veljessiteillä.

On lyönyt hetki, jolloin nämä siteet on lujitettava ainiaaksi. Sosialismin maan onnellisten kansojen suureen veljesperheeseen yhdyttäessä Latvian kansalle avautuvat laajat tiet luovien voimiensa kehittämiseen ja se astuu käsi kädessä Neuvostoliiton työtätekevien kansa eteenpäin uuden elämän rakentamisen tietä. Ainoastaan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitossa voi Latvian kansa parantaa pitkinä orjuusvuosina saamansa haavat. Ainoastaan suuren ystävänsä, Neuvostoliiton avulla, Neuvostotasavaltojen veljesperheen tasavertaisena jäsenenä voi Latvian kansa kohottaa talouttansa, kehittää kansallista kulttuuriansa, taata Latvian työtätekeville kansallisen tasa-arvoisuuden, rauhan, leipää ja todellisen vapauden.

Latvian kansan yksimielistä tahtoa seuraten eduskunta päättää:

Pyytää Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeinta Neuvostoa hyväksymään Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan Neuvostoliiton kokoonpanoon liittotasavallan oikeuksilla, niillä samoilla perusteilla, joilla siihen kuuluvat Ukrainan Sosialistinen Neuvostotasavalta, Bielo-Venäjän Sosialistinen Neuvostotasavalta ja muut sosialistiset neuvosto-liittotasavallat.

Eläköön Neuvosto-Latvia! (Myrskyisiä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Eläköön suuri Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto!" (Myrskyisiä suosionosoituksia. Tov. Kirchensteins antaa puheenjohtajalle Latvian tasavallan Eduskunnan julistuksen Latvian liittymisestä Neuvostoliittoon. Kaikki nousevat seisomaan. Kauankestäviä suosionosoituksia vapaan Latvian veljeskansan kunniaksi.)

Minä pyydän tyydyttämään pyyntömme. Lausun koko Latvian kansan puolesta lujan vakaumukseni siitä, että SNTL:n Korkein Neuvosto tyydyttää pyyntömme. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Sallikaa minun lausua varma vakaumukseni, että Latvian kansa tulee hyväksytyksi yksimielisesti Neuvostoliiton kansojen veljes-

perheeseen, että Latvian tasavalta tulee hyväksytyksi Neuvostoliittoon tasavertaisena sosialistisena neuvosto-liittotasavaltana. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön suuri Neuvostoliitto — koko maailman työtätekevien isänmaa! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön sankarillinen Työväen ja Talonpoikain Punainen Armeija! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön nerokas Neuvostohallitus ja sen päämies toveri Molotov! (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia.)

Eläköön johtajamme ja opettajamme, Latvian ja koko maailman työtätekevän kansan johtaja — toveri Stalin! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan. Tervehdyshuudahduksia SNTL:n kansojen kielillä.)

Puheenjohtaja. Pyydän Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäseniä ottamaan paikat Korkeimman Neuvoston edustajain keskellä.

(Kauankestävien suosionosoitusten raikuessa Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenet ottavat paikat SNTL:n Korkeimman Neuvoston edustajain keskellä.)

Siirrymme Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan esityksen käsittelyyn. Puheenvuoro annetaan Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenelle tov. Plesumsille. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

P. Plesums (Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsen). Puhuu latvian kielellä. Kääntää venäjän kielelle tov. G. Iljin.

Toverit Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston edustajat!

Sallikaa minun edustajiston jäsenenä tervehtiä meidät valinneen Latvian kansan nimessä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeinta Neuvostoa ja sen kautta suuren Neuvostoliiton kaikkia kansoja. (Suosionosoituksia.)

Sallikaa minun esittää Latvian kansan palava tervehdys Neuvostohallitukselle ja sen päämiehelle toveri Molotoville (jatkuvia suosionosoituksia) sekä lämmin, sydämellinen tervehdys rakkaalle ystävälle, johtajalle ja opettajalle — toveri Stalinille. (Myrskyisiä suosionosoituksia, jotka

muuttuvat kunnianosoitukseksi. Kaikki edustajat nousevat seisomaan.)

Toverit! Latvian työtätekevän kansan monivuotiset toiveet ovat täyttyneet. Kapitalistien ja tilanherrojen hallitus on kukistettu ja Latviaan on pystytetty neuvostovalta. Paljon kärsineelle Latvian kansalle on avautunut tie onnelliseen, vapaaseen, iloiseen elämään — siihen elämään, jonka Neuvostoliiton kansat ovat vallanneet itselleen bolsheviikkien puolueen ja kansojen johtajan toveri Stalinin johdolla. (Suosionosoituksia.)

Mitä läheisimmät ystävyyssiteet ovat aina yhdistäneet Latvian kansaa Venäjän kansaan, Neuvostoliiton kansoihin.

Latvian työläiset, talonpojat ja työtätekevä sivistyneistö ovat taistelleet uhrautuvaisesti Neuvostovallan puolesta myöskin Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen vuosina kansalaissodan rintamilla.

Latvialaisten tarkka-ampujien rykmentit ovat olleet uljaan Punaisen Armeijan eturiveissä.

Rinta rinnan luokkaveljiensä, Venäjän työläisten ja talonpoikien kanssa ovat Latvian työläiset ja talonpojat taistelleet Punaisen Armeijan riveissä Krasnovia ja Denikiniä, valko-puolalaisia, ulkolaisia interventtejä ja muita työtätekevien vihollisia vastaan.

Meidän ei silloin onnistunut säilyttää neuvostovaltaa Latviassa. Porvaristo hukutti Neuvosto-Latvian työläisten ja talonpoikien vereen. Mutta Venäjän työläiset ja talonpojat säilyttivät kaikkein kalleimman — Suuren Lokakuun sosialistisen vallankumouksen saavutukset kuudennella osalla maapalloa, ja se on takeena kommunismin lopullisesta voitosta koko maailmassa.

Muistan itse hyvin Vladimir Iljitsh Leninin sanat, jotka hän lausui 9:nnen Latvialaisen tarkka-ampujarykmentin kokouksessa 22 vuotta sitten Brestin rauhan johdosta. Silloin Vladimir Iljitsh ennusti, että neuvostovallan pystyttäminen Latviassa Venäjän voittoisan sosialistisen vallankumouksen seurauksena on kiertämätön.

Suuren opettajamme, toveri Leninin ennustukselliset sanat ovat täyttyneet. Me olemme kulkeneet Leninin osoittamaa tietä, ja tämä tie vei meidät voittoon.

Tätä voittoa ei Latvian kansa ole saanut helpolla. 22 vallankumouksellisen taistelun vuotta, 22 mitä raskaimpien elinehtojen vuotta on jäänyt taaksemme.

Latvian työtätekevät nääntyivät kapitalistisen riiston ylivoimaisesta taakasta.

Ei ole tarpeen selittää, minkälaisessa kauhistuttavassa asemassa olivat työttömät työläiset, ja heitä oli tavattoman paljon, minkä viralliset tilastot salasivat.

Talonpoikaistonkaan asema ei ollut sitä parempi.

Vähävaraisilla talonpoikaistiloilla, jotka käsittivät hiukan alle puolet kaikista talonpoikaistiloista, oli hallussaan vain 10 prosenttia kaikesta maasta. Samanaikaisesti kulakkitalouksilla, jotka käsittivät vain 15% kaikista talouksista, oli hallussaan 25% kaikesta maasta.

Talonpoikaistoa puristivat verot; tilanherrat, maapohatat ja keinottelijat imivät työtätekevän talonpoikaiston verta.

Vaikeata oli työtätekevän sivistyneistönkin elämä. Latvian sivistyneistön valtava enemmistö kärsi puutetta yhdessä Latvian kaikkien työtätekevien kanssa, ja kuten työväenluokka ja työtätekevä talonpoikaisto, janosi sekin vapautusta kansalle ja kävi taistelua kapitalistista valtakomentoa vastaan.

Paljon kärsimyksiä saivat Latvian työväenluokka ja työtätekevä talonpoikaisto kestää niinä vuosina, jolloin vallassa oli pääoman suosikkien katala koplakunta.

Minäkin olen lukemattomien muiden Latvian työihmisten joukossa joutunut ankarien vainojen alaiseksi. 8 vuotta ja 9 kuukautta olin vankilassa tuomittuna sinne salaisesta kommunistisesta toiminnasta.

Kun muistelet, minkälaisen epäinhimillisen pilkanteon kohteeksi meidät, poliittiset vangit saatettiin vankiloissa, puristuvat kädet väkisin nyrkkiin.

Työläisillä ja talonpojilla, jotka muodostivat ainakin kolme neljäsosaa Latvian väestöstä, ei voinut olla omaa puoluettaan. Menshevikit, esserät ja muut pääoman kätyrit — nuo lampaannahkaan verhoutuneet sudet — yrittivät petollisesti puhua työläisten ja työtätekevien talonpoikien nimessä.

Kommunistinen puolue ei keskeyttänyt työtään maanallakaan. Meidän kokoussaleinamme olivat talojen kellarit jossain laitakaupungilla ja nurmikot synkissä metsissä. Me järjestimme kuitenkin taitavasti salaisia kirjastoja, joissa meillä oli marxismin-leninismin klassikoiden tuotteita, me luimme salaa Marxia, Engelsiä, Leniniä ja Stalinia käyttäen siinä hyväksemme jokaista mahdollisuutta, usein jopa kynttilän valossa.

Vankilassa me luimme ohuelle savukepaperille pienillä kirjaimilla kirjoitettuja toveri Stalinin puheita, Kominternin päätöksiä ja muita asiakirjoja.

Latvian kommunistinen puolue teki sitkeätä ja sankarillista työtä työläisten ja talonpoikain keskuudessa.

Eivät sietämättömät elinehdot eivätkä ankarat vainot voineet murtaa Latvian työtätekevän kansan tarmoa. Me jatkoimme taisteluamme Kommunistisen Internatsionalen lipun alla. Sammumattomana tulena paloi jokaisen rinnassa suuri usko Marxin — Engelsin — Leninin — Stalinin aatteiden voittoon.

Ja nyt on koittanut hetki, jolloin Latvian kansa juhlii ylpeänä voittoaan kapitalistisesta järjestelmästä.

Eduskunta on hyväksynyt yksimielisesti päätöksen Latvian julistamisesta sosialistiseksi neuvostotasavallaksi.

Latvian Kansaneduskunta on päättänyt pyytää SNTL:n Korkeinta Neuvostoa ottamaan vastaan Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon.

Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenenä kannatan minä lämpimästi koko Latvian kansan nimessä tätä pyyntöä ja pyydän Neuvostoliiton Korkeinta Neuvostoa täyttämään Eduskunnan pyynnön Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan hyväksymisestä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kokoonpanoon.

Eläköön Neuvostohallitus (myrskyisiä suosionosoituksia) ja sen päämies toveri Molotov! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön suuri Neuvostoliiton kommunistinen puolue (bolshevviikit)! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön suuri, rakastettu johtajamme ja opettajamme toveri Stalin! (Myrskyisiä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Puheenjohtaja. Toverit edustajat, on tullut ehdotus väliajan ottamisesta. Onko kukaan vastaan? Ei. Julistetaan 15 minuutin väliaika.

(Väliaika)

Puheenjohtaja. Istunto jatkuu. Puheenvuoro annetaan Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenelle Eva Rusis-Paldinjalle. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

E. Rusis-Paldinja (Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsen). Puhuu latvian kielellä. Kääntää venäjän kielelle tov. D. Dergatsh.

Toverit, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston edustajat! Latvian kommunistisen puolueen nimessä, Latvian Kansaneduskunnan nimessä, Latvian työläisnaisten ja koko Latvian työtätekevän kansan nimessä tervehdin Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeinta Neuvostoa! (Jatkuvia suosionosoituksia.)

22 vuotta oli Latvian työkansa Latvian porvariston raskaan sorron alla.

Nämä pedot hukuttivat v. 1919 nuoren Latvian neuvostotasavallan veriin. Kun vastavallankumoukselliset bandiitit ulkolaisten interventtien välittömällä osanotolla valtasivat Riian, niin yksin Riiassa kidutettiin kuoliaaksi ja teloitettiin eläimellisesti yli 3 tuhatta Latvian työväenluokan ja talonpoikaiston parhainta edustajaa.

Koko Latviassa tämä valkoisen terrorin uhrien luku ylittää moninkertaisesti mainitun määrän.

Siitä alkaen muodostui kaikkein hillittömimmän terrorin ja riiston yksinvalta, kapitalistien ja tilanherrain verinen diktatuuri, jota johti Latvian kansan vannoutunut vihamies — suurkapitalisti ja tilanherra Ulmanis.

On vaikea, toverit edustajat, sanoin kuvata sitä kauhistuttavaa tilannetta, jossa Latvian työläiset, talonpojat ja työtätekevä sivistyneistö oli näiden 22 vuoden aikana. Erikoisen raskas oli naisten asema. Ylivoimainen työ, mitättömän alhainen työpalkka, työläisäitien ja lasten suojelun täydellinen puuttuminen, täydellinen oikeudettomuus — vain nämä tulivat Latvian työläisnaisten osalle. Latviassa poljettiin mitä häpeällisimmin naisten oikeuksia. Vastauksena inhimillisten elämänehtojen vaatimuksiin tekivät kapitalistit, tilanherrat ja kulakit häpeällisiä ehdotuksia, jotka työnsivät naista prostitutsion kuiluun. Ainoastaan yhdessä suhteessa nainen oli „tasa-arvoinen“ miehen kanssa. Se oli silloin, kun naisia heitettiin moniksi vuosiksi vankilaan yhtä säälimättä kuin miehiäkin osallistumisesta vallankumoukselliseen toimintaan, tuomittiin pakkotyöhön ja äidit eroitettiin lapsistaan, jotka joutuivat nälkäkuoleman ja tuhon omiksi. Porvariston hallituskautena joutui Latvian kansa yhä syvemmälle ja syvemmäl-

le kapitalistisen riiston, köyhyyden, puutteen ja kärsimysten pohjattomaan syvyyteen.

Latvian kommunistinen puolue, jolla ei koskaan, ei ennen ja vielä vähemmän vuoden 1934 jälkeen, ollut julkisen olemassaolon mahdollisuuksia, suoritti maanalaista työtä kaikkina näinä vuosina mitä raskaimmissa synkän taantumuksen olosuhteissa, organisoi työläisiä ja talonpoikia taisteluun kapitalismia vastaan, taisteluun poliittisen ja taloudellisen vapauttamisensa puolesta, kasvatti Latvian työtätekevissä joukoissa rakkaudentunnetta Neuvostoliittoa kohtaan, jossa työläiset ja talonpojat Leninin — Stalinin puolueen johdolla ovat saavuttaneet mainioita sosialistisia voittoja.

Yksinomaan kommunistiseen puolueeseen kuulumisesta joutui oikeuteen ja tuomittiin moniksi vuosiksi vankilaan.

Minun ei tarvitse kaukaa etsiä esimerkkejä. Olen kaiken tämän saanut itse kokea, kuten monet maanalaisessa kommunistisessa työssä olleet toverinikin.

V. 1930 ohrana vangitsi minut työläis- ja talonpoikaisväestön keskuudessa suorittamani maanalaisen työn johdosta. Tutkintovankeudessa ennen oikeudenkäyntiä olin yli vuoden. Oikeus tuomitsi minut viideksi vuodeksi pakkotyöhön ja lisäksi jätti tutkintovankeusajan huomioonottamatta. Näiden kuuden pitkän vankilavuoden jälkeen minua ei laskettu vapauteen. Löytyi „laki", jonka mukaan minun oli edelleenkin istuttava vankilassa ja minä olin vielä vankilassa yli kaksi ja puoli vuotta. Olin vankilassa lähes yhdeksän vuotta.

On vaikeaa sanoin kuvata niitä kärsimyksiä ja kidutuksia, joiden kohteiksi me poliittiset vangit jouduimme vankilassa.

Kolme vuotta minä olin yksinäissellissä erikoisen vaikeissa olosuhteissa. Mutta katsomatta kaikkiin kidutuksiin ja kärsimyksiin, katsomatta porvarillisen sorron kauheuksiin ja porvariston agenttien petomaisuuksiin, meissä eli usko, että kommunistisen puolueen asia voittaa (myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia), että suuri neuvostokansa auttaa meitä, että meitä muistaa hän, jonka nimi oli ja on aina meidän sydämissämme — toveri Stalin. (Myrskyisiä, jatkuvia, kunnianosoitukseksi muuttuvia suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Pitkät vankilavuodet, joilla Latvian porvaristo minut palkitsi, ovat nyt jääneet menneisyyteen. Olen tällä hetkellä SNTL:n

Korkeimman Neuvoston Sessiassa Latvian kansan vapaasti valitun edustajiston jäsenenä. Tämä on se todellinen palkinto, jonka olen saanut kansalta. (Suosionosoituksia.)

Te voitte ymmärtää, toverit edustajat, miten syvästi liikutettu minä olen tästä, miten onnellinen minä olen ja miten onnellisia ovat Latvian työtätekevät, jotka ovat vallanneet itselleen, lopuksikin, vapaan ja onnellisen elämän Neuvostoliiton ystävyyden ja sen osoittaman avun ansiosta.

Koko maailma näkee miten suurenmoisiin saavutuksiin neuvostokansa on päässyt voittamattoman bolsheviikkien puolueen ja sen suuren johtajan toveri Stalinin johdolla. (Suosionosoitusten myrsky. Kunnianosoitus. Kaikki nousevat seisomaan.)

Latvian kansan edessä on tehtävä — voimistetulla vauhdilla kulkea Leninin ja Stalinin osoittamaa tietä.

Suuren Neuvostoliiton ystävyyden ansiosta Latvian kansa on välttynyt sodalta ja nauttii rauhallisen elämän ja rauhallisen työn hedelmiä. Latvian työtätekevät on vapautettu kahleista. Neuvosto-Latvia lähtee kulkemaan nopeasti sosialistisen rakennustyön tietä.

Me, Latvian kansa, annamme kaikki voimamme lujittaaksemme yhdessä kaikkien Neuvostoliiton kansojen kanssa Neuvostomaan puolustusmahtia ja turvataksemme kommunistisen yhteiskunnan rakentamisen Neuvostoliitossa.

Toverit edustajat, yhdessä koko meidän Latvian kansamme kanssa minä koko sydämestäni pyydän tyydyttämään Kansaneduskunnan anomuksen Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kokoonpanoon. (Jatkuvia suosionosoituksia.)

Eläköön Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto!

Eläköön johtajamme, ystävämme ja opettajamme suuri Stalin! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoituksiksi.)

Puheenjohtaja. Puheenvuoro annetaan Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenelle tov. Pabersille.

J. Pabers (Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsen, oikeusministeri). Puhuu latvian kielellä. Kääntää venäjän kielelle tov. S. Simanovitsh.

Toverit, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston edustajat! Lettgallian työtätekevän kansan Lat-

vian Kansaneduskuntaan valitseman edustajan ominaisuudessa lausun teille sydämellisimmän ja vilpittömimmän tervehdyksen. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Latvian työtätekevä kansa, mutta erikoisesti suurimmalta osaltaan maattomat ja vähämaiset lettgallialaiset talonpojat, lettgallialaiset työläiset ja työtätekevä sivistyneistö, joita Latvian kapitalistit ja suurtilanomistajat kaikin tavoin vainosivat ja sortivat, kääntävät tänään katseensa mitä suurimman innostuksen vallassa suureen Neuvostoliittoon, punaiseen Moskovaan. He odottavat kärsimättöminä sitä Korkeimman Neuvoston historiallista päätöstä, joka ratkaisee ikiajoiksi nuoren Neuvosto-Latvian kohtalon.

Latvian työkansa on aina viime aikoihin saakka ollut niin taloudellisessa kuin poliittisessakin suhteessa oikeudettomassa asemassa, sillä porvaristo oli hävittänyt työtätekevän kansan kaikki oikeudet.

Latvian kansan parhaat edustajat heitettiin vankiloihin.

Kaikki vapaan ajatuksen ilmaukset tukahdutettiin säälimättä. Yhteiskunnalliset järjestöt hajoitettiin ja yhteiskunnallinen elämä oli särjetty perusteitaan myöten.

Sytyttääkseen yhden kansallisuuden vihaa toista kohtaan, levitti porvarillinen hallitus petomaista shovinismia, lietsoi kansallisuusvihaa ja hävitti toisten kansallisuuksien vapaan kansallisen kehityksen pienimmätkin mahdollisuudet. Oikeuslaitoksen työntekijänä en voi olla puhumatta siitä häpeällisestä ja alentavasta asemasta, jossa oikeustaitos ja oikeudenkäyttö Latviassa olivat.

Vuoden 1922 porvarillis-demokraattinen perustuslaki sääti tuomarien riippumattomuuden, mutta käytännössä tätä riippumattomuutta ei ollut. Oikeuslaitos oli muutettu täysin hallituksesta riippuvaiseksi elimeksi, joka toteutti sokeasti hallitusvallan kaikki määräykset ja osoitukset.

Erikoisen häpeälliseksi muodostui niinsanottu „oikeudenkäyttö“ poliittisissa jutuissa, joissa itseasiassa ei vaadittu, ei muodollisia eikä yleensä minkäänlaisia todistuksia syytetyn syyllisyydestä. Ohranan, ilmianto oli riittävä syytetyn kohtalon lopulliseksi ratkaisemiseksi.

Hallitus suoraan pakotti tuomareita antamaan hallituksen mielenmukaisia tuomioita.

Pieniä rikollisia rangaistiin ankarasti, kun sensijaan suurrikollisten suuri joukko jäi täysin rangaistusten ulkopuolelle.

Latviassa nousi yleisesti ja myöskin Eduskunnassa tämän tästä esille kysymys riippumattoman oikeuslaitoksen muodostamisesta yhteiskunnan edustajain tai kansan valitsemain lautamiesten osanotolla. Mutta porvarillinen Latvia ei voinut antaa kansalle riippumatonta ja oikeudenmukaista oikeuslaitosta, sillä oikeuslaitos oli Latvian porvariston käsissä vain kansan riiston ja sorron ase.

Todellisen riippumattoman, oikeudenmukaisen oikeuslaitoksen Latvia näkee vasta nyt, neuvostovallan aikana, jolloin Latvian oikeudenkäyttö tulee uudistetuksi suuren Stalinilaisen Perustuslain perusteella.

Jo ennen v. 1914 sotaa huomattava osa Lettgallian asukkaista, toimeentulomahdollisuuksien puuttumisen vuoksi kotiseudullaan, joutui etsimään työtä Lettgallian ulkopuolelta ja vieläpä Latviankin rajojen ulkopuolelta.

Venäjällä, työskennellen tehtaissa yhdessä venäläisten työläisten kanssa, elivät lettgallialaiset venäläisen väestön kanssa veljellisessä sovussa niin Lettgalliassa kuin muillakin paikoin, missä lettgallialaiset joutuivat työskentelemään yhdessä venäläisten työläistoverien kanssa. Lettgallian työläiset taistelivat rohkeasti ja itseuhrautuvaisesti käsi kädessä Pietarin ja muiden kaupunkien työläisten kanssa v. 1905 ja sitä seuraavina vuosina tsaristista järjestelmää vastaan, kapitalisteja ja tilanherroja vastaan, työtätekevän kansan sortajia vastaan. Lettgallian pojat, samoinkuin Liivinmaan, Kuurinmaan ja Semgallian latvialaiset, taistelivat v. 1917 yhdessä venäläisten sotilaiden ja työläisten kanssa päättävästi ja uljaasti kapitalistisen järjestelmän kukistamisen puolesta entisellä Venäjällä ja neuvostovallan—kansanvallan pystyttämisen puolesta.

Kansalaissodan kaudella he taistelivat ja kuolivat taisteluissa neuvostokansan monilukuisia vihollisia vastaan pohjoisessa ja etelässä, idässä ja lännessä, suuren maan eri puolilla. Tämän vuoksi Lettgallian väestö, samoin kuin koko Latviankin väestö, on aina tuntenut ja tuntee tälläkin hetkellä veljellistä myötätuntoa ja läheistä ystävyyttä suurta Sosialistista Neuvostotasavaltojen Liittoa kohtaan.

Lettgallialaiset ovat Latvian asujamiston kaikkein köyhin sekä kulttuurisessa ja taloudellisessa suhteessa tunnetusti takapajuisin osa. Lettgallialaiset eroavat Latvian muusta väestöstä muutamilla erikoisuuksilla kielen ja talouselämän suhteen.

Lettgallialaisten osaksi tuli erikoisen räikeät epäoikeudenmukaisuudet porvarillisten hallitusten taholta. Agraarireformin toimeenpanossa vuosina 1921—24 lettgallialaisia talonpoikia, samoinkuin muitakin maattomia ja vähämaisia talonpoikia petettiin ja heidät jätettiin ilman maata.

Lettgallialaisten asema huononi vuosi vuodelta erikoisesti sen johdosta, että vero- ja velkataakka heidän vähätuottoisille maaosuuksilleen kasvoi jatkuvasti. Tuloksena tästä oli se, että joukko talonpoikaistiloja myytiin huutokaupalla, kokonaisia talonpoikaisperheitä joutui ilman kattoa ja ruokaa. Niiden oli mentävä nälkäpalkalla kulakeille ansiotyöhön.

Kulakkeja auttoi lettgallialaisten muuttamisessa maatyöläisiksi myöskin v. 1937 säädetty laki, joka kielsi maan jakamisen 10 ha pienempiin lohkoihin. Tällaisissa tapauksissa tuli koko talouden jäädä joko vanhimman pojan, veljen tai siskon käsiin. Muut perilliset tai osalliset saatuaan osuutensa, muutaman rovon, saivat lähteä kotitalosta maantielle, kaikkiin neljään ilmansuuntaan.

Lettgallialaisten kansallista kehitystä estettiin kaikin tavoin. Lettgallialaisilla ei saanut olla omia kouluja eikä lettgallian kieltä sallittu käytettävän kouluissa.

Lettgallialaisen nuorison pääsy keski- ja korkeakouluihin oli tehty mahdottomaksi. Niitä lettgallialaisia, jotka olivat saaneet sivistyksen, ei laskettu virkoihin valtiokoneistoon, samaan aikaan, kun ulmanilaisen koplakunnan kumartelijoilla ja palvelijoilla oli kolme ja neljäkin virkaa.

Kaikesta tästä sorrosta ja vainosta on nyt tullut loppu. Latvian työtätekevä kansa kukisti mainehikkaan ja sankarillisen Työläisten ja Talonpoikain Punaisen Armeijan suojeluksessa kaikkien vihaaman ulmanialaisen järjestelmän. Tämä järjestelmä, joka sai aikaan työtätekevälle kansalle lukemattomia kärsimyksiä, ei koskaan enää palaa, eikä nosta pedonpäätään. Sen takaa neuvostovallan mahtava voima.

Tämän vuoksi Lettgallian väestö, yhdessä Neuvosto-Latvian kaikkien työtätekevien kanssa pyytää vilpittömästi Korkeinta Neuvostoa ottamaan Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan ikuisiksi ajoiksi sosialististen neuvostotasavaltojen suureen perheeseen. (Jatkuvia suosionosoituksia.)

Lettgallialaiset ovat vakuutettuja, että sen jälkeen kun Latvian kansaneduskunta julisti Latviaan neuvostojärjestelmän, sen jälkeen kun Neuvosto-Latviasta tulee suuren Sosialististen Neu-

vostotasavaltojen Liiton tasa-arvoinen jäsen, tulee ikuisiksi ajoiksi loppu siitä sorrosta ja vääryydestä, joka niin painoi Latvian työtätekeviä, siinä luvussa ja erikoisesti lettgallialaisia.

Koko sydämestämme me lausumme tänä riemun hetkenä:

Eläköön Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kansojen suuri perhe! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön SNTL:n organisaattori, sen voittojen innostaja, sorrettujen kansojen johtaja ja vapauttaja Josif Vissarionovitsh Stalin! (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Puheenjohtaja. Puheenvuoro annetaan Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenelle tov. Latsisille. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

J. Latsis (Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsen, kansanhuollon ministeri). Puhuu latvian kielellä. Kääntää venäjän kielelle tov. I. Kagis.

Toverit Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston edustajat! Sallikaa lausua vapautuneen ja uuteen elämään nousseen Latvian nimessä tulinen tervehdys teille, SNTL:n Korkeimman Neuvoston edustajille ja teidän kauttanne monikansalliselle neuvostokansalle. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Latviassa on tapahtunut mitä suurin vallankumous, mikä on vain meidän päivinämme mahdollista. Se on vienyt voittoon Latvian kansan historiallisen taistelun vapautensa puolesta.

Tässä taistelussa on Latvian työläisten ja työtätekevän talonpoikaiston rinnalla seissyt Latvian työtätekevän sivistyneistön etumainen osa ja muun muassa edistysmieliset kirjailijat, jotka ovat teoksissaan paljastaneet kapitalistisen maailman yhteiskunnallisen epäoikeudenmukaisuuden. Siitä ovat he saaneet maksaa kalliisti: vankilatuomioilla tai ovat olleet pakoitettuja elämään kituelämää karkoitettuina.

Edistysmielisten kirjailijain teokset joko kiellettiin tai takavarikoitiin. Välttääkseen nälkäkuoleman, oli kirjailijain, elleivät hallunneet myydä vakaumuksiaan kapitalisteille, etsittävä muuta työtä, aina yksinkertaiseen ruumiilliseen työhön asti.

Minulle yhtenä Latvian kirjailijana on tämä hyvin tuttua kirjallisten töitteni kohtalon perusteella ja varsinkin „Aarniometsä"-romaanin kohtalon perusteella, jonka Ulmanisin sensuuri tärveli.

Yhteiskunnallis-poliittisista aiheista oli yleensä mahdotonta kirjoittaa. Ei saanut kirjoittaa edes punaisesta väristä. Myöskään ei saanut mainita sellaista sanaa kuin „jäänlähtö", sillä jäänlähtö tuntui Ulmanisista joltain epäilyttävältä. (Vilkastumista salissa.) Sai kirjoittaa rakkaudesta, mutta ei silti kaikenlaisesta. Rakkautta vapauteen, rakkautta Neuvostoliittoa ja kommunismia kohtaan pidettiin hirvittävimpänä rikoksena ja ulmanisilainen sensuuri, joka riehui raivokkaasti, vainosi julmasti tämän rakkauden ilmituomisesta kirjallisuudessa.

Kenenkään ei olisi pitänyt saada tietää totuutta Neuvostoliitosta.

Kirjailijain oli väärennettävä historiaa ja todistettava, että Ulmanisin valtaantulo oli määrätty jo melkein ennen vedenpaisumusta. (Iloista vilkastumista salissa.)

Mutta kaikesta tästä huolimatta, ja huolimatta siitä, että parhaimmat kirjailijat ajettiin maanalaisuuteen, latvialainen kirjallisuus eli ja kehittyi edelleen näissäkin raskaissa, painostavissa olosuhteissa, luoden mainioita kirjallisia luomisnäytteitä, jotka kasvattivat kansaa ja karkaisivat sitä taisteluun heidän vapautensa vihollisia vastaan, luomisnäytteitä, jotka auttoivat työkansaa pääsemään askel askeleelta eteenpäin tässä taistelussa.

Jo ennen vuoden 1905 vallankumousta runoilija Pumpurs kirjoitti suurenmoisen kansaneepoksen „Latshplesis", jossa ylisti satumaista kansansankaria, joka voitti karhun kaksintaistelussa. Yksi Latvian suurimmista runoilijoista Rainis kirjoitti samasta aiheesta näytelmän „Tuli ja yö", jota kansa on näihin asti katsellut sykkivin sydämin, sillä Latshplesissa se näkee vapauttajansa ulkomaisten ja kotimaisten sortajien ikeestä. Kirjailija Andrei Upits, nykyään Kansaneduskunnan edustaja ja Valtuuskuntamme jäsen, kuvaa romaaneissaan ja näytelmissään väsymättömästi työläisten ja talonpoikien itseuhrautuvaa taistelua vapautensa puolesta. Tämän takia Upitsin nimi ei viimeisinä vuosina voinut ilmestyä kirjallisuudessa, vieläpä Upitsin täytyi varustaa valenimellä Aleksei Tolstoin romaanin „Pietari Ensimmäisen" käännös, salaten oman nimensä, joka on maineessa Latvian kansan keskuudessa. Siinä hän käytti kirjailijanimeä Kurmis, mikä latvian kielellä merkitsee maamyyrää.

Latvian kansanhuollon ministerinä en voi olla pysähtymättä myöskään eräisiin muihin kysymyksiin, jotka kuvaavat Latvian työläisten, talonpoikain ja työtätekevän sivistyneistön asemaa ko-

konaisuudessaan. Tässä yhteydessä haluaisin kajota, vaikkapa muutamin sanoin porvarillisen Latvian niinsanottuun työlakisäädäntöön, joka ei itse asiassa ollut mitään muuta kuin työkansan oikeuksien paljasta pilkkaamista.

Kaikkein suurinta työtätekevien ryhmää — maataloustyöläisiä — ei suojeltu lailla ollenkaan. Heihin ei ulotettu edes niitä niukkoja lakeja, jotka olivat voimassa kaupunkityöläisiin nähden, kuten esimerkiksi laki työpäivästä, asetus lomista ja laki sairaskassoista. Kunnan hallinto sääti lääkintäavun maatyöläisille. Mutta kunnan hallinnoissa istuivat kulakit. Tavallisesti kävi sairas maatyöläinen tai hänen sukulaisensa kunnan hallinnossa niin kauan, kunnes sairas parani tai kuoli.

Latviassa toteutettiin periaatetta:—„halpa viina, kalliit kirjat". Tätä periaatetta noudattaen juotti hallitus kansaa ja yritti puristaa siitä kaikki varat isännöimiselleen ja tukahduttaa samalla kaiken vapaa-ajattelun.

Ulmanisin hallitus oli erikoisen innokas rakennuttamaan kirkkoja koulujen sekä muiden kulttuuri- ja valistuslaitosten kustannuksella.

Tuotannossa kärsineisiin työläisiin nähden meneteltiin aivan mielivaltaisesti. Jos työläinen loukkaantui sen johdosta, että työnantajien taholta ei oltu noudatettu tarpeellisia suojelustoimenpiteitä, niin syytä siitä ei asetettu työnantajille, vaan työläiselle, ja työläiseltä kiellettiin eläke.

Samaan aikaan saivat korkeimmat virkamiehet sellaisia eläkkeitä, jotka ylittivät satakertaisesti työläisinvaliidien eläkkeen. Niinpä esimerkiksi entinen valtion presidentti herra Kviesis sai vuodessa eläkettä 15.000 latia, lukuunottamatta 24.000 latia johtajan toimesta osakeyhtiöissä, mutta samaan aikaan annettiin vanhusten, työkykynsä menettäneiden työläisten elatukseen vaivaistaloissa vain 10 latia kuukaudessa.

Kaikki tämä pilkka karkaisi vapauden puolesta taistelevien taisteluhenkeä.

Entinen rahavaltainen hallitus, kapitalistien ja tilanherrojen hallitus, on kaatunut—Latviasta on tullut neuvostomaa. Latvian työkansa riemuitsee tietäessään saaneensa samanlaisen vapauden, josta Neuvostoliiton kansat nauttivat jo yli 20 vuotta.

Nyt tulee maallamme hävitettyä ikiajoiksi ihmisen riisto toisen ihmisen taholta.

Nyt on jokainen työtätekevä varma huomisesta päivästään, nähdessään, että Stalinilaisen Perustuslain suuri aurinko loistaa hänen päänsä yllä eikä koskaan pimene (myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia), perustuslain, joka takaa ihmiselle oikeuden työhön, lepoon, sivistykseen, aineelliseen turvallisuuteen vanhuuden vuosina, lain, joka takaa kansojen tasa-arvoisuuden, maamme jättiläismäisen aineellisen ja henkisen kehityksen, kansallisen kulttuurimme loistavan kukoistuksen, koko kansallisen kehityksemme loistavat saavutukset.

Suuri henkinen voima, joka kytee Latvian kansan sydämessä, ei ole sammunut. Sitä eivät ole voineet sammuttaa pitkät sortovuodet. Ennenkuulumattomalla voimalla tulevat nyt kehittymään kansan mahtavat lahjat, kansan, joka tulee rakentamaan uutta—muodoltaan kansallista, mutta sisällöltään sosialistista kulttuuria.

Toverit edustajat! Me uskomme, että muutaman hetken kuluttua suuri sosialistinen parlamentti, neuvostokansan tahdon todellinen ilmaisija, hyväksyy meidät perheeseensä—suurten sosialististen neuvostotasavaltojen onnelliseen ja kukoistavaan perheeseen. (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia.)

Kun Eduskunnan Valtuuskunta lähti Latviasta, jättääkseen täällä vanhassa Kremlissä pyyntönsä Korkeimmalle Neuvostolle Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan ottamisesta Neuvostoliittoon, saattoivat meitä kymmenet tuhannet työtätekevät, jotka antoivat meidän, Valtuuskunnan jäsenten tehtäväksi tuoda lämpimän tervehdyksen Neuvostoliiton kansoille, Neuvostohallitukselle ja sen päämiehelle toveri Molotoville (myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia; kaikki nousevat seisomaan), kommunistiselle puolueelle (myrskyisiä suosionosoituksia), SNTL:n kansojen ja koko maailman työtätekevien johtajalle, suurelle Stalinille! (Myrskyisiä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoituksiksi. Kaikki nousevat seisomaan. Huudahduksia: „Eläköön toveri Stalin! Hurraa!“)

Puheenjohtaja. Puheenvuoro annetaan Usbekian SNT:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin Puheenjohtajalle edustaja Ahunbabajeville. (Suosionosoituksia.)

J. Ahunbabajev (Andishsanin vaalipiiri, Ferganin alue, Usbekian SNT). Puhuu usbekian kielellä. Kääntää venäjän kielelle tov. J. Karimov.

Toverit SNTL:n Korkeimman Neuvoston edustajat!

Olemme kuulleet Latvian Eduskunnan Valtuuskunnan esityksen ja Valtuuskunnan jäsenten puheet.

Meidän on ratkaistava historiallinen kysymys — Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan liittymisestä suureen Neuvostoliittoon.

Täyttäen koko Latvian työtätekevän kansan tahdon ja toivomuksen, Latvian eduskunta hyväksyi julistuksen neuvostovallan julistamisesta koko Latvian alueella.

Latvian kansa pyytää yhdistämään Latvian Neuvostoliittoon.

Lokakuun Suuri sosialistinen vallankumous, joka vapautti Venäjän kansat kapitalismin orjuudesta, vapautti myöskin Latvian kansan. Mutta Latvian kansa ei saanut kauan nauttia sosialistisen vallankumouksen hedelmistä. Kapitalistit ja tilanherrat kaappasivat jälleen vallan Latviassa.

Latvian entinen hallitus ei täyttänyt sopimusta, joka solmittiin viime vuonna Neuvostoliiton ja Latvian välillä, vaikka Neuvostoliitto täytti sitoumuksensa täsmällisesti. Latvian porvariston ja tilanherrain hallituskopla pyrki syöksemään Latvian ja muiden Itämeren maiden kansat sotaan. Hallituksemme viisaalla stalinilaisella ulkopolitiikalla murskattiin nämä suunnitelmat.

Työläisiä, talonpoikaistoa ja sivistyneistöä pettäen Latvian porvariston ja tilanherrain hallitus herjasi maatamme, kylvi vihaa Neuvostoliittoa — koko maailman työtätekevien isänmaata kohtaan.

Mutta kansaa ei voida pettää. Totuus aina pääsee voitolle.

Meillä Usbekistanissa on sananlasku: „Aurinkoa et peitä verholla, sillä aurinko on olemassa verhostasi riippumatta“.

Niin kuin aurinkoa ei voida peittää verholla, samoin ei voida minkäänlaisella petoksella peittää totuutta sosialismin maasta, maasta, joka rakentaa kommunistista yhteiskuntaa.

Totuus sosialismin voittokulusta maassamme, sitä eteenpäin johtavasta ihmiskunnan suurimmasta nerosta, toveri Stalinista, raivaa itselleen tien kaikista esteistä huolimatta. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Latvian työkansa on ikuisiksi ajoiksi tehnyt lopun vihaamastaan taantumuksellisesta komennosta. Latvian kansa on lopettanut vanhan porvarillisen hallituksen tuhoisan ryöstöpolitiikan, hallituksen, joka oli johtanut maan taloudelliseen ja poliittiseen riippuvaisuuteen ulkomaalaisista kapitalisteista, työkansan kaikkien ihmisoikeuksien hävittämiseen. Latvian työkansa on karkoittanut

vihaamansa hallituksen ja ottanut kohtalonsa ratkaisun omiin käsiinsä.

Latvian kansa on muodostanut uuden valtiollisen järjestelmän, pystyttänyt maahansa neuvostovallan, joka on ainoa todellinen kansanvalta.

Meidän suuressa maassamme neuvostovalta on ainiaaksi hävittänyt ihmisen riistämisen toisen ihmisen taholta. Stalinilaista Perustuslakia vastaavasti Neuvostoliiton kaikki kansalaiset ovat oikeutetut työhön, oikeutetut lepoon, oikeutetut sivistykseen, oikeutetut aineelliseen turvallisuuteen vanhuudessa.

Bolsheviikkien puolueen ja rakastetun johtajan, toveri Stalinin johdolla Neuvostoliiton kansat ovat keskinäistä ystävyyttä lujittaen päässeet ennenkuulumattomiin saavutuksiin sangen lyhyenä historiallisena kautena. SNTL on muuttunut mahtavaksi teollisuusmaaksi. Kolhoosijärjestelmä on voittanut. Työläisen, kolhoosilaisen ja sivistyneistön työ on tullut iloiseksi, elämä täysiveriseksi.

Neuvostovalta ja bolsheviikkien puolue ovat kohottaneet monikansallisen kansamme kulttuurin ennenkuulumattoman korkealle.

Tänä kautena ovat liittotasavaltamme alkaneet kukoistaa. Selvänä esimerkkinä tästä kukoistuksesta on Usbekistan. Neuvosto-Usbekistanin kansat olivat ennen Lokakuun Suurta vallankumousta kaksinkertaisen sorron alla: tsaristisen itsevaltiuden sekä paikallisen porvariston ja baijien sorron alla. Usbekistanin kansaa sorrettiin ennen vallankumousta samoin kuin äskeisessä menneisyydessä sorrettiin Latvian, Liettuan ja Eestin kansoja.

Usbekistanin työtätekevät, jotka Lokakuun Suuri sosialistinen vallankumous vapautti vuonna 1917 siirtomaaorjuudesta, liittyivät vapaaehtoisesti Neuvostoliiton kansojen suureen perheeseen.

Suuren Venäjän kansan veljellisellä avulla, puolueen, Hallituksen ja henkilökohtaisesti toveri Stalinin johdolla (jatkuvia suosionosoituksia) Usbekistan on muuttunut etumaiseksi kukoistavaksi tasavallaksi. Tasavallassamme ei ollut teollisuutta, mutta nyt se on luotu. Yli 99 prosenttia kaikista talonpoikaistalouksista on liittynyt kolhooseihin, ne elävät kulttuurisesti, varakkaasti. Myrskyisesti kehittyy muodoltaan kansallinen ja sisällöltään sosialistinen kulttuuri.

Tasavallassamme on luotu tuhansia uusia kouluja, sairaaloita, klubeja, kirjastoja, teattereja.

Usbekistan, joka on Neuvostoliiton tärkein puuvilla-alue, antaa

nykyään yli 60 prosenttia koko Neuvostoliiton raakapuuvillan tuotannosta. Sodanedelliseen aikaan verrattuna puuvillan tuotanto on kohonnut moninkertaisesti. Usbekistan on rikas silkistä ja karakulista, joiden tuotanto on yli puolet koko Neuvostoliiton tuotannosta.

Itämeren maiden sosialististen neuvostotasavaltojen liittyminen Neuvostoliittoon avaa myöskin niille samanlaiset loistavat mahdollisuudet teollisuuden ja maatalouden kaikinpuoliseen kukoistukseen, vapaaseen kansalliseen kehitykseen ja kansallisen kulttuurin nousuun.

Itämeren maiden nuorien sosialististen neuvostotasavaltojen ja niiden vapautettujen kansojen edessä on mitä tärkein tehtävä: saavuttaa lähiaikoina teollisuuden, maatalouden ja kansallisen kulttuurin kaikinpuolinen kukoistus.

Toverit edustajat! Sosialistisen Neuvostosavaltojen Liiton hallitus on antanut minun tehtäväkseni esittää SNTL:n Korkeimman Neuvoston käsiteltäväksi seuraavan Lakiesityksen:

„Laki Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon.

Kuultuaan Latvian Eduskunnan Valtuuskunnan esityksen, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkein Neuvosto päättää:

1. Täyttää Latvian Eduskunnan pyynnön ja ottaa vastaan Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon tasa-arvoisena sosialistisena neuvosto-liittotasavaltana. (Jatkuvia suosionosoituksia.)

2. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Perustuslain 34 ja 35 pykälän mukaisesti toimittaa Latvian Sosialistisesta Neuvosto-Liittotasavallasta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimpaan Neuvostoon valittavain edustajain vaalit.

3. Antaa SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin tehtäväksi määrätä vaalipäivä".

Me olemme vakuutetut, että Latvian kansa tulee Stalinilaisen Perustuslain lipun alla pääsemään loistaviin saavutuksiin sosialismin rakentamisessa. Takeena tästä on — suuren Neuvostoliiton kansojen veljellinen apu, takeena tästä on — NKP(b):n KK:n Neuvostohallituksen ja henkilökohtaisesti toveri Stalinin johto ja apu. (Myrskyisiä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoituksiksi. Kaikki nousevat seisomaan.)

Toverit edustajat! Suuren neuvostomaan työtätekevät elävät yhtenäisessä veljesperheessä, he suojelevat kansojen ystävyyttä kuin silmäterää. Tähän perheeseen liittyy tänään Latvian kansa.

Minä en epäile, että ilmaisten koko neuvostokansan tahdon, SNTL:n Korkeimman Neuvoston Sessia tyydyttää Latvian Eduskunnan Valtuuskunnan pyynnön ja hyväksyy Latvian Sosialistisen Neuvostotatasavallan suuren Neuvostoliiton tasa-arvoiseksi jäseneksi. (Jatkuvia suosionosoituksia.)

Eläköön Neuvosto-Latvian vapautettu kansa! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön suuri Neuvostoliitto ja sen kansojen murtumaton ystävyys! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön Neuvostoliiton Hallitus ja sen päämies toveri Molotov! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Eläköön Leninin—Stalinin puolue ja koko työtätekevän ihmiskunnan suuri johtaja toveri Stalin! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia. „Hurraa"-huutoja. Kaikki nousevat seisomaan. Kunnianosoitus toveri Stalinille. Salissa huutoja: „Eläköön opettajamme ja johtajamme toveri Stalin! Hurraa!")

Puheenjohtaja. Toverit edustajat! On tullut ehdotus keskustelun päättämiseksi Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan esityksen käsittelyssä.

Onko muita ehdotuksia? Ei ole. Asetan keskustelun päättämisen äänestettäväksi. Kuka kannattaa keskustelun päättämistä, pyydän nostamaan kädet. Laskekaa alas. Kuka on vastaan? Ei ole. Kuka pidättäytyi? Ei ole. Keskustelu on päättynyt.

Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan ilmoituksen johdosta on tehnyt ehdotuksen edustaja Ahunbabajev. Onko edustajilla muita ehdotuksia? Ei ole.

Kuka haluaa ottaa puheenvuoron edustaja Ahunbabajevin tekemän ehdotuksen johdosta? Halukkaita ei ole.

Ennenkuin ryhdymme äänestykseen, luen julki edustaja Ahunbabajevin Hallituksen toimeksiannosta esittämän Lakiesityksen.

„Laki Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon.

Kuultuaan Latvian Eduskunnan Valtuuskunnan esityksen, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkein Neuvosto päättää:

1. Täyttää Latvian Eduskunnan pyynnön ja ottaa vastaan Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon tasa-arvoisena sosialistisena neuvosto-liittotasavaltana. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

2. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Perustuslain 34 ja 35 pykälän mukaisesti toimittaa Latvian Sosialistisesta Neuvosto-Liittotasavallasta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimpaan Neuvostoon valittavain edustajain vaalit.

3. Antaa SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin tehtäväksi määrätä vaalipäivä".

Vaatiiko kukaan edustajista äänestettäväksi erikseen Lakiesityksen kunkin kohdan mukaan?

Ääniä. Ei.

Puheenjohtaja. Asetan Lain äänestettäväksi kokonaisuudessaan.

Äänestävät Liittoneuvoston edustajat. Kuka kannattaa Lakiesityksen hyväksymistä, pyydän nostamaat kädet. Pyydän laskemaan alas. Kuka on vastaan? Ei ole. Kuka pidättäytyi? Ei ole.

Äänestävät Kansallisuuksien Neuvoston edustajat. Kuka kannattaa Lakiluonnoksen hyväksymistä, pyydän nostamaan kädet. Pyydän laskemaan alas. Kuka on vastaan? Ei ole. Kuka pidättäytyi? Ei ole.

Toverit edustajat! Korkein Neuvosto on yksimielisesti hyväksynyt Lain Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon. (Myrskyisiä, kauankestäviä, riemuisia suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan. Jatkuvia kunnianosoituksia uuden Latvian Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan kunniaksi, Latvian vapaan kansan kunniaksi, Neuvostohallituksen päämiehen — toveri Molotovin kunniaksi, kansojen suuren johtajan — toveri Stalinin kunniaksi. Huudahduksia: „Hurraa!")

Toverit edustajat, päiväjärjestyksen neljäs kysymys on loppuun käsitelty. Korkeimman Neuvoston seuraava istunto on elokuun 6 päivänä kello 6 illalla.

Julistan istunnon päättyneeksi.

Viides istunto

(elokuun 6 päivänä v. 1940)

Puheenjohtajana toimii Liittoneuvoston Puheenjohtaja A. A. Andrejev.

Puheenjohtaja. Julistan Korkeimman Neuvoston istunnon avatuksi.

Toverit edustajat! Päiväjärjestyksessä on Eestin tasavallan Valtakunnan Duuman Valtuuskunnan esitys. (Eestin tasavallan Valtakunnan Duuman Valtuuskunnan jäsenet tulevat saliin lippuineen vuoden 1905 ja vuoden 1917 vallankumouksen taistelun päiviltä ja asettuvat Presidiumin korokkeen luo. Edustajat ottavat vastaan Valtuuskunnan jäsenet — vapaan Eestin kansan edustajat — myrskyisin, kauankestävin kunnianosoituksin. Kaikki nousevat seisomaan.)

Puheenvuoro Eestin tasavallan Valtakunnan Duuman Valtuuskunnan esitystä varten annetaan Valtuuskunnan jäsenelle, Eestin kommunistisen puolueen Keskuskomitean sihteerille tov I. Lauristinille.

(Toveri Lauristinin ilmestymisen puhujakorokkeelle edustajat ottavat vastaan myrskyisin, jatkuvin suosionosoituksin, jotka muuttuvat tulisiksi kunnianosoituksiksi.)

I. Lauristin (Eestin tasavallan Valtakunnan Duuman Valtuuskunnan jäsen ja Eestin kommunistisen puolueen Keskuskomitean sihteeri.) Puhuu eestin kielellä. Kääntää venäjän kielelle toveri N. Karotamm.

Toverit Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Korkeimman Neuvoston edustajat! Sallikaa minun Neuvosto-Eestin työkansan nimessä sydämellisesti tervehtiä teitä, SNTL:n vapaiden kansojen edustajia, mainehikasta Punaista Armeijaa, joka on ottanut mahtaville hartioilleen huolenpidon Eestin turvallisuudesta, ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Hallitusta ja sen johdossa olevaa nerokasta stalinilaisen rauhanpolitiikan toteuttajaa — tov. Vjatsheslav Mihailovitsh Molotovia. (Kaikki nousevat seisomaan. Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia.)

Koko Eestin työkansa lähettää tulisen tervehdyksensä meidän suurelle opettajallemme ja johtajallemme toveri Stalinille. (Kaikki nousevat seisomaan. Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoituksiksi.)

Nerokkaan stalinilaisen politiikan tuloksena lyötiin murskaksi imperialistien kavalat suunnitelmat, joilla yritettiin vetää sotaan sekä Neuvostoliitto, että meidän Eestin kansa. Neuvostoliiton nerokkaan politiikan tuloksena on se, että Eestin kansa sai mahdollisuuden yhdessä Neuvostoliiton vapaiden kansojen kanssa kulkea valoisaa tulevaisuutta kohti, käyttää hyväkseen rauhan tilan suomia etuja ja rakentaa nuorta sosialistista tasavaltaansa.

Toverit! Eestin työtätekevät joukot kärsivät vuosisatoja baltialaisten paroonien ikeen alla. Eestin työtärakastavalta talonpoikaistolta riistettiin maa. Paroonien piiska pieksi talonpojan selkää pienimmästäkin tottelemattomuudesta. Kun orjuutettu kansa rohkeni nousta taisteluun orjuuttajiaan vastaan, niin kukistettiin se mitä ankarimmin. Baltialaisten paroonien harjoittama sorto liittyi tsaristisen järjestelmän sortoon, ja kasakan pamppu heilui niin venäläisen kuin eestiläisenkin työläisen ja talonpojan selkää pitkin. Tsaristiset henkivartijat, baltialaiset paroonit, kapitalistit ja tilanherrat kuristivat Eestin kansaa pitkät ajanjaksot.

Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen tuloksena pystyttivät Eestin työläiset ja talonpojat vuonna 1917 neuvostovallan. Otettiin pois maat tilanherroilta samoin tuotantolaitokset ja pankit kapitalisteilta. Mutta Eestin työkansa ei voinut kauan nauttia vapaudesta. Ensiksi tulivat saksalaiset valloittajat, ja sitten tunkeutuivat englantilaiset imperialistit ja heidän kannattajansa, jotka asettivat valtaan Eestin porvariston.

Eestin porvaristo ei verenhimoisuudessa ja julmuudessa kansaa kohtaan yhtään antanut perään baltialaisille parooneille ja tsarismille. Monet vapaudelle uhrautuneet taistelijat tulivat murhatuiksi kansalaissodan aikana. Eestin porvaristo, valkokenraalit, Suomen lahtarit ja muut pyövelit tuhosivat armotta Eestin työkansan huomattavia johtajia. Eestin työkansan tunnettu johtaja toveri Viktor Kingisepp petturimaisesti vangittiin, häntä piestiin verille, häneltä ruhjottiin luita, hänet ammuttiin ja haudattiin tuntemattomaan paikkaan. Meidän metsämme ja kenttämme ovat täynnä vallankumouksellisten työläisten ja talonpoikain hautoja.

Aivan viimeaikoihin saakka huokaili Eestin työkansa pääoman ja taantumuksellisen valtakoplan ikeen alla.

Vallassaollut kapitalistinen kopla harjoitti Eestin täydellisen Neuvostoliitosta eristäytymisen politiikkaa sekä poliittisessa ja taloudellisessa, että myöskin kulttuurisessa suhteessa. Tällaisen eristäytyneisyyden tuloksena meidän teollisuutemme ja maataloutemme riutui. Meidän tehtaamme seisoivat toimettomina. Sadat koneet ruostuivat ja suurten teollisuuslaitosten rakennukset turmeltuivat.

Vuonna 1913 oli suurissa metallurgisissa ja tekstiilitehtaissa 36 tuhatta työläistä, mutta v. 1940 niihin samoihin tehtaisiin jäi vain 17 tuhatta työläistä ja toimitsijaa. Grönholmin kutomotehtaalla Narvassa työskenteli v. 1914 14 tuhatta työläistä, nyt siellä työskentelee vain vähän yli 2 tuhatta.

Työttömien luku on kohonnut sanomattomaan määrään. Työtöntä sivistyneistöä riistettiin ilmaisena työvoimana, pitäen heitä harjoittelijoina. Eestin kylissä ja asutuskeskuksissa on tuhansia työttömiä, jotka saavat työtä vain 1½—2 kuukaudeksi vuodessa. Työtä oli kerjättävä kuten almua.

Saattaa tavata paljon työläisiä, joilla ei ole varaa ostaa edes kaikkein välttämättömintä lääkkeen, puhumattakaan vaatetuksesta ja jalkineista.

Sadoilla kouluikäisillä lapsilla ei ollut leipäpalaa. Vieläpä porvarilliset lehdetkin kirjoittivat oppilaista, jotka etsivät päivästä päivään itselleen ruokaa jätelaatikoista, kun työttömät vanhemmat eivät voineet elättää lapsiaan.

Eestin porvarilliset valtaherrat alistivat Eestin talouden imperialistisiten maiden petomaisten pyyteiden alaisiksi. Eestin kansan hartioilla oli 186 miljoonan kruunun suuruinen ulkolainen velka-

taakka. Tämän lisäksi oli Eestin kansan hartioilla yli 130 miljoonan kruunun suuruinen Eestin porvariston sotavelkojen taakka, jotka olivat käytetty Neuvostoliittoa vastaan tähdättyjen sotaseikkailujen valmisteluun ja työtätekevien kurissa pitämiseen. Niin ollen oli maan talous myyty imperialistisille pedoille, jotka muuttivat Eestin puolisiirtomaaksi.

Eestiläiset ja ulkomaiset kapitalistit, jotka kokosivat rikkautensa työtätekevien julkealla riistolla, kilpailivat keskenään työväenluokkamme, talonpoikaistomme ja työtätekevän sivistyneistön armottomassa riistossa.

Työläisten elintaso oli saatettu äärimmäisen alhaiseksi, ja oli se yhdellä kaikkein viimeisimmistä paikoista Europassa.

Talonpoikaiston asema ei ollut sen parempi. Eestissä on lähes 140 tuhatta tilaa. Suurin osa näistä on pikku- ja keskisuuruisia tiloja, jotka hädintuskin tulevat toimeen. 15 tuhatta maatonta talonpoikaa viettävät mitä kurjinta elämää. Maa oli keinottelun kohteena.

Eestin talonpoikaistoa rasittivat velat, verot ja loppumattomat sakot. Talonpoikaiston hartioille oli sälytetty 142 miljoonan kruunun velkataakka.

Eikä ihme, jos tuhansia tiloja joka vuosi myydään pakkohuutokaupalla. Jokaisella näistä oli velkaa keskimäärin 6 tuhatta kruunua.

Eestin maatalous oli täydellisesti riippuvainen maailman markkinain oikuista.

Monopolisoitunut pääoma riisti säälimättömästi työtätekevää talonpoikaistoa. Samanaikaisesti kun hinnat paikallisille ja ulkomaisille teollisuustuotteille, joita talonpoika osti, esimerkiksi kutomatuotteet, maatalouskalusto, sokeri, tulilikut j.n.e., kasvoivat, alensivat monopoliyhtymät „Voinvientiyhtiö“, „Lihanvientiyhtiö“, „Kananmunien vientiyhtiö“ y.m. keinotekoisesti niiden maataloustuotteiden hintoja, joita talonpojat myivät. Korkeat teollisuustuotteiden hinnat ja alhaiset maataloustuotteiden hinnat iskivät koko voimallaan sekä talonpoikia, että työläisiä.

Kansan köyhyyden ja kurjuuden syynä oli taantumuksellisen koplan petomainen isännöiminen. Eestin suurteollisuudessa, pankkiliikkeissä ja suurkaupassa näytteli ulkomainen imperialistinen pääoma vallitsevaa osaa, jonka ainoana huolena oli saada mahdollisimman paljon voittoa Eestin työläisten ja talonpoikain kustannuksella ja siirtää se ulkomaille. Ulkomaille vietiin vuosit-

tain jopa 200 miljoonaa kruunua. Eestin työläiset ja talonpojat ja sivistyneistö olivat pakoitettuja kärsimään puutetta ja nälkää, olemaan nälkäannoksella, jotta ulkomaiset ja Eestin rahapomot olisivat voineet mässäillä ja viettää loistoelämää.

Ryöstettyään itselleen yksinoikeuden esiintyä Eestin kansan nimessä, porvarilliset hallitusherrat itseasiassa kävivät kauppaa kansansa eduilla, auttaen ulkomaisia kapitalisteja Eestin kansan rosvouksessa. Suurrahapääoma turmeli valtiokoneiston. Ministeriössä ja muissa valtiolaitoksissa kukoisti lahjuksien otto. Niinpä yksistään entinen kansantalousministeri Selter otti yhdeltä ainoalta Kehrin tehtaalta satoja tuhansia kruunuja lahjuksia. Jotta ministerit ja korkeat virkamiehet olisivat auttaneet kapitalistisiten suurhuijarien mustia tekoja, lahjoitettiin heille tukuttain osakkeita ja maksettiin korkeita korvauksia.

Työläisten oikeuksia, elämää ja terveyttä ei pidetty minkään arvoisena. Tapaturmien luku oli hirvittävä ja työolot aivan sietämättömät; porvarillisen Eestin työnantajat polkivat maahan nekin vaivaiset työnsuojeluslait, jotka olivat olemassa.

Tällainen „isännöiminen“ johti Eestin kansantalouden vararikkoon. Teollisuus ja maatalous joutuivat täydelliseen riippuvaisuuteen kansainvälisen taloudellisen elämän vaihteluista ja ulkomaisten markkinain oikuista.

Vuosien 1929—1934 pula tuhosi satoja pikkukauppiaiden ja käsityöläisten liikkeitä. Sadat tilat myytiin huutokaupalla. Pankkien johtajat, suuret osakkeiden omistajat ja heidän nöyrät palvelijansa ylimmät valtiovirkamiehet ostivat talonpoikain maat polkuhinnoilla ja hyötyivät tästä kansan puutteesta.

Eestin talous ei ennättänyt paljonkaan tointua vv. 1929—1934 pulasta kun v. 1937 alkoi uusi maailman talouspula. Rappeutuva kapitalismi joutui uuteen umpikujaan. Erikoisen vaikeaan asemaan joutuivat pienet maat, jotka olivat täydellisesti riippuvaisia imperialistisista suurvalloista. Työttömyys alkoi taas kasvaa Eestissä, huomattava osa tuotantolaitoksia siirtyi uudelleen kuusipäiväisestä työviikosta kolme- ja neljäpäiväiseen työviikkoon ja työläisten oli tyydyttävä työpalkan vastaavaan alenemiseen.

Tällaiset olivat Eestin Neuvostoliitosta eristävien ja sen talouselämän Länsi-Europan imperialistisiten maiden etujen alaiseksi alistaneiden hallitsevain piirien tuhoisan ja kansanvastaisen politiikan tulokset.

Länsi-Europan imperialistit ottivat omiin käsiinsä ei vain talouden, mutta myöskin Eestin sisä- ja ulkopolitiikan. Eestin porvarillinen hallitus oli leikkikaluna ulkomaisten ja kotimaisten rahapomojen kaikkien näiden Sheelien, Lutterien ja Puhkien käsissä. Ne kukistivat ja muodostivat hallituksia oman mielensä mukaan. Ne alensivat ja kohottivat tullimaksuja silloin kun se oli heille edullista. Päästäkseen kansan etujen todellisista puolustajista, todellisista patrioote ista ja peittääkseen rosvopolitiikkansa jäljet, ne panivat liikkeelle sorron ja terrorin poliisikoneiston.

Poliittista vapautta nautti ainoastaan rappeutunut rahamaailma, taantumukselliset rosvot ja heidän hännänkannattajansa. Mutta kansa pakoitettiin poliisiterrorin, vankiloiden ja kuolemantuomioiden avulla vaikenemaan.

Valtuuskuntamme kokoonpanoon kuuluu Eestin kansan uskollisia poikia ja tyttäriä, joita on tähän saakka ankarasti vainottu ja jotka ovat joutuneet vanhan porvarillisen valtakomennon takaa-ajettaviksi, mutta ovat nyt kohtalonsa omiin käsiinsä ottaneen kansan valitsemina.

Täällä Korkeimman Neuvoston istuntosalissa on Eestin armeijan poliittinen ohjaaja Paul Keerdo, joka vuonna 1924 tuomittiin elinkautiseen kuritushuonerangaistukseen siitä, että hän ollen parlamentin edustajana ja työväenliikkeen johtohenkilönä itseuhrautuvaisesti taisteli vihattua ja verenhimoista Eestin taantumuksellista koplaa vastaan. Meidän keskuudessamme on Eestin kansan pyövelien kiduttaman rakastetun johtajan Viktor Kingiseppin läheisin työtoveri Juliana Tellman. Jo nuorena tyttönä hänet tuomittiin elinkautiseen kuritushuonerangaistukseen. Minä voisin viitata myöskin henkilökohtaiseen „kokemukseeni“: kaksi kertaa on sotaoikeus tuominnut minut kuritushuoneeseen kommunistisesta toiminnastani ja olen istunut 15 vuotta porvarillisen Eestin vankiloissa. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.) Minä voin mainita edustajistomme jäsenet toverit Abelsin, Juinasin, Mujan ynnä muita, jotka olivat tuomitut kuritushuoneeseen ja vankilarangaistukseen sen johdosta, että he uskalsivat selittää joukoille ihmiskunnan nerokkaiden johtajien Leninin ja Stalinin oppia, nostattivat työtätekeviä sortajiaan vastaan ja puolustivat koko maailman työtätekevien isänmaan SNT Liiton etuja. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Kauhea poliisisorron komento vallitsi Eestissä. Työväenluokan, talonpoikaiston ja työtätekevän sivistyneistön vallankumouksselli-

nen etujoukko oli asetettu lain ulkopuolelle ja joutui verisen valkoisen terrorin kynsiin.

Eestin työkansa, erittäinkin sen rohkea etujoukko — Eestin kommunistinen puolue uupumatta taisteli imperialistien mielivaltaa vastaan, rahavallan herruutta vastaan, Eestin kansan ja Neuvostoliiton kansojen ystävyyden lujittamisen puolesta. Tätä ystävyyttä, joka oli yhtä tarpeen Eestin kansalle kuin ilma, pyrki taantumuksellinen hallituskopla kaikin keinoin estämään, muodostaen Kiinan muurin kansojemme välille.

Nyt se muuri on hajoitettu.

Eestin laajat työtätekevät joukot tulivat vakuutetuiksi siitä, että Eestin porvariston valta oli kansanvihollisten valtaa, että se oli kaikkea luovaa ja kansamme jaloja ominaisuuksia vastaan. Tämä valta johti maan umpikujaan. Maan tuotantovoimat eivät kehittyneet, vaan kuihtuivat. Huonon aineellisen olotilan tuloksena porvarillisen taantumuksen herruuden vuosina aleni jyrkästi väestön luonnollinen kasvu. Todellisen kansan kulttuurin ja tieteen kehittämisen asemesta kansaa myrkytettiin shovinistisen ihmisvihan myrkyllä.

Kun sitten 28 päivänä syyskuuta v. 1939 Eestin ja Neuvostoliiton välisen keskinäisen avunannon sopimuksen solmiamisen jälkeen Punaisen Armeijan joukot ylittivät rajan ja meidän työväenluokkamme ja talonpoikaistomme ottivat vastaan heidät riemulla, heräsi meidän sydämissämme usko lähellä olevaan vapautumiseemme. Taantumuksellinen porvarillinen kopla huomasi tässä herruutensa lopun lähenevän ja ryhtyi vielä raa'immin vainoamaan työtätekevää kansaa, rikkomaan sopimusta, levittäen valhejuttuja Neuvostoliitosta ja sen mainehikkaasta Punaisesta Armeijasta, provosoiden sotaa. Mutta julkeiden sotaprovokaattorien ei onnistunut toteuttaa salaisia suunnitelmiaan. Heidät paljastettiin ja heidän pelinsä oli menetetty. Kesäkuun 21 päivänä v. 1940 Eestin työkansa pyyhkäisi maastaan likaisen sotaprovokaattorien bandiittikoplan ja asetti valtaan oman kansan hallituksensa.

Uusi hallitus suoritti vaalit uuteen Valtakunnan duumaan. Heinäkuun 14 ja 15 päivän vaalit olivat koko Eestin työkansan tahdon mahtava ilmaisu ja ankara tuomio taantumukselle. Kansa valitsi todelliset edustajansa, joiden piti kansan etujen mukaisesti ratkaista Eestin elämän peruskysymykset.

Nyt, kun on valittu todellinen kansan hallitus, on tullut mahdolliseksi esteettömästi toteuttaa elämässä työkansan palava halu pystyttää Eestiin neuvostovalta ja liittää Neuvosto-Eesti Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon. Tämä kansan toive on aina kirkkaasti palanut kansan sydämessä.

Sadoissa joukkokokouksissaan työläiset, talonpojat ja sivistyneistö antoivat päättävän evästyksen Valtakunnan duumaan valitsemilleen: Eestin on tultava neuvostotasavallaksi ja liityttävä Neuvostoliittoon; keinotekoinen este, jonka porvaristo rakensi ja joka eroitti Eestin kansan Neuvostoliiton kansoista, on hävitettävä.

Heinäkuun 14 ja 15 päivän vaaleissa sai Eestin Työkansan liitto, jonka ohjelmassa ehdotettiin lujan liiton ja ystävyyden aikaansaattamista Eestin ja Neuvostoliiton välillä, lähes 93 % kaikista annetuista äänistä. Tässä tuli kirkkaasti ilmi kansan tahto.

Uusi Valtakunnan duuma, jonka kansa on ensi kerran valinnut vapaasti ja ennenkuulumattomalla aktiivisuudella, ratkaisi Eestin elämän peruskysymykset niin, kuin sitä halusi työkansan valtava enemmistö. Valtakunnan duuma pystytti Neuvostovallan Eestissä, julisti maan koko kansan omaisuudeksi ja antoi valtion käsiin pankit ja suurteollisuuden. Toteuttaen Eestin kansan tahtoa, Valtakunnan duuma päätti pyytää SNTL:n Korkeimpaa Neuvostoa hyväksymään Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan SNT Liittoon samoilla perusteilla, joilla siihen kuuluvat kaikki muut liittotasavallat. (Suosionosoituksia.)

Eestin työkansaa yhdistivät SNTL:n kansoihin pitkäaikaiset veljessiteet, jotka syntyivät yhteisessä taistelussa tsarismia vastaan, kapitalisteja ja tilanherroja vastaan, jotka sortivat sekä venäläisiä että eestiläisiä työläisiä ja talonpoikia. Yhteisen vallankumoustaistelun symboolina ovat vanhat taisteluliput, joiden alla Eestin työläiset ryntäsivät tsarismia ja kapitalismia vastaan vv. 1905 ja 1917 ja jotka me olemme tänään tuoneet tänne. (Myrskyisiä suosionosoituksia.) Näitä lippuja meidän työläisemme suojelivat taantumuksen ja poliisiterrorin kaikkein mustimpina päivinä kuin kaikkein kallisarvoisinta pyhyyttä.

Yhdessä olemme eläneet kolme vallankumousta ja haluamme nyt SNTL:n kansojen yhtenäisessä ja sopuisassa perheessä rakentaa vapaata Sosialistista Neuvosto-Eestiä. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Ainoastaan Eestin liittyminen SNTL:n jäseneksi takaa maallemme todellisen riippumattomuuden ja suverenisuuden, takaa meidän kansallemme vapaan kansallisen kehityksen, teollisuutemme nousun, maataloutemme ja kansallisen kulttuurimme kukoistuksen, kansan hyvinvoinnin valtavan kasvun ja rakastetun synnyinmaamme kukoistuksen.

Juuri tämän tähden Eestin Valtakunnan duuma heinäkuun 22 päivänä v. 1940 päätti kääntyä Sosialistisien Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston puoleen pyynnöllä ottaa Eestin Sosialistinen Neuvostotasavalta vastaan Sosialistisien Neuvostotasavaltojen Liittoon liittotasavaltana niillä samoilla perusteilla, joilla kuuluvat tähän Liittoon Ukrainan SNT, Bielo-Venäjän SNT ja muut liittotasavallat ja laati vastaavan julistuksen, joka minulla on kunnia tässä lukea julki:

„Vuosikausia on Eestin kansa kärsinyt taantumuksellisen riistokomennon alaisuudesta ollen ryöstettävänä ja orjuutettuna, köyhyyteen ja puolinälkäiseen elämään tuomittuna. Eestin työläisten ja työtätekevän sivistyneistön osana oli jatkuva työttömyys ja täydellinen epävarmuus huomisesta päivästään. Eestin talonpoikaisto kärsi maattomuudesta ja vähämaisuudesta, velka- ja verotaakasta, koronkiskurien ja keinottelijain sorrosta. Taantumuksellisen koplan isännöiminen johti maan umpikujaan. Eestin kansantalous joutui lamaannustilaan. Sen tuotannolliset voimat eivät kehittyneet. Väestön kasvu väheni yhä. Kansallistulo aleni yhä enemmän ja valtiovelka kasvoi kasvamistaan. Teollisuus joutui yhä suurempaan riippuvaisuuteen ulkomaisesta pääomasta. Maatalouden kohtalo oli maailman markkinoiden oikuista riippuva. Näinollen kasvoi yhä enemmän Eestille turmiollinen taloudellinen ja poliittinen riippuvaisuus imperialistisista rosvoista ja ulkomaisista kapitalisteista ja pankkiireista.

Entisen taantumuksellisen valtakomennon kansanvastainen politiikka johti Eestin turmion partaalle. Eestiä uhkasi vaara joutua imperialistien saaliiksi. Samaan aikaan kun Eestin kansan elinedut vaativat mitä läheisintä ja monipuolisinta Eestin ja Neuvostoliiton välistä yhteistoimintaa, muodosti Eestin entisten vallanpitäjäin kopla turmioksi kansalle keinotekoisen esteen Eestin ja SNTL:n kansojen välille.

Itsekkäitä ja puhtaasti omia luokkaetujaan silmälläpitäen se kylvi vihaa meidän kansamme ja SNTL:n kansojen välille, sekä lietsoi kansalliskiihkoista ihmisvihaa. Se yritti kaikin keinoin häi-

ritä meidän kansamme veljellistä lähentymistä neuvostokansoihin, estää ystävyyttämme ja lujaa horjumatonta liittoa suuren naapurimme, voittamattoman Sosialistisien Neuvostotasavaltojen Liiton kanssa. Vanha hallitus asettui sen sopimuksen, jonka oli solminnut syyskuun 28 päivänä v. 1939, rikkomisen tielle, petturimaisesti syösten maatamme sodan ja turmion tielle.

Kansojen ystävyyden asemesta taantumuksellinen kopla polki jalkoihinsa Eestissä asuvien vähemmistökansallisuuksien alkeellisimmatkin oikeudet ja lietsoi ja provosoi kaikin keinoin kansallisuuksien välistä vihaa.

Nyt, jolloin Eestin kansa murskasi vanhan järjestelmän herruuden — sorron ja oikeudettomuuden järjestelmän ja otti omiin käsiinsä synnyinmaansa kohtalon ja astui uuden elämän rakentamisen avaralle ja valoisalle tielle, koitti suuri historiallinen hetki, jolloin koko kansan äänestyksessä ilmaistu Eestin kansan tahto pystyttää luja liitto ja pysyvä ystävyys Eestin tasavallan ja Sosialistisien Neuvostotasavaltain Liiton välillä, on vahvistettava lainsäädännöllisesti.

Valtakunnan duuma on vakuutettu siitä, että ainoastaan Eestin liittyminen Sosialistisien Neuvostotasavaltojen Liittoon turvaa valtiomme todellisen suvereniteetin, kansamme vapaan kansallisen kehityksen, teollisuutemme, maataloutemme ja kansallisen kulttuurimme kukoistuksen, Eestin kansan aineellisen ja kulttuurisen hyvinvoinnin mahtavan nousun ja rakastetun synnyinmaamme kukoistamisen. Eestin työkansa on jo ammoin ollut sidottuna SNTL:n kansoihin venäläisiä ja eestiläisiä työläisiä ja talonpoikia sortanutta tsarismia, kapitalisteja ja tilanherroja vastaan käydyn yhteisen vallankumoustaistelun veljessiteillä.

Liityttyään sosialismin maan vapaiden kansojen suureen veljesperheeseen, Eestin kansa antaa rikkaille luoville voimilleen kehitysmahdollisuuden ja kulkee käsi kädessä SNTL:n työtätekevien kanssa eteenpäin uuden elämän rakentamisen tietä.

Ainoastaan suuressa Neuvostoliitossa, neuvostotasavaltain veljesperheen tasa-arvoisena jäsenenä, saa Eestin kansa mahdollisuuden kohottaa talouttaan, kehittää kansallista kulttuuriaan, taaten kansallisen tasa-arvon, rauhan, leipää ja todellisen vapauden Eestin työtätekeville.

Lähtien Eestin kansan yksimielisesti esittämästä tahdosta Valtakunnan duuma päättää:

Pyytää Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimpaa Neuvostoa ottamaan vastaan Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan Neuvostoliittoon liittotasavaltana niillä samoilla perusteilla, joilla siihen kuuluvat Ukrainan SNT, Bielo-Venäjän SNT sekä muut liittotasavallat.

Eläköön vapaa Neuvosto-Eesti! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön suuri Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto!" (Myrskyisiä suosionosoituksia. Toveri Lauristin luovuttaa puheenjohtajalle Eestin tasavallan Valtakunnan duuman julistuksen Eestin liittymisestä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon. Jatkuvia suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Me Eestin Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsenet uskomme, että Valtakunnan duuman pyyntö Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan ottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon sen liittotasavaltana tullaan Korkeimmassa Neuvostossa tyydyttämään. (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia.) Samalla tulevat toteutetuksi maamme työväenluokan, talonpoikaiston ja työtätekevän sivistyneistön toiveet. Vapaa Eestin kansa saa mahdollisuuden yhdessä kaikkien Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton kansojen kanssa kulkea kohti valoisaa tulevaisuuttaan, voittaen kaikki vaikeudet tiellään nerokkaan ja suuren Neuvostoliiton kommunistisen (bolsheviikkien) puolueen ja meidän nerokkaan johtajamme ja opettajamme Josif Vissarionovitsh Stalinin johdolla. (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoituksiksi. Kaikki nousevat seisomaan. Kuuluu huudahduksia: „Hurraa toveri Stalinille!")

Sallikaa Valtuuskunnan nimessä, koko Eestin työkansan nimessä vakuuttaa teille, kalliit toverit Korkeimman Neuvoston edustajat ja teidän kauttanne koko Neuvostoliiton kansalle, että Stalinilaisen Perustuslain auringon lämmittämänä Eestin kansa, joka on alkanut uuden mainehikkaan sivun historiassaan ja astunut uuden elämän rakentamisen tielle, ei tule olemaan viimeisissä riveissä niin onnellisessa luovassa työssä sosialismin hyväksi kuin myöskin taisteluissa kaikkia meidän yhteisen suuren neuvosto-synnyinmaamme vihollisia vastaan, mistä ikään ne aikovatkin hyökätä. (Jatkuvia suosionosoituksia.)

Eläköön Eestin Sosialistinen Neuvostotasavalta! (Suosionosoituksia.)

Eläköön Sosialististen Neuvostotasavaltain Liitto! (Suosionosoituksia.)

Eläköön Vjatsheslav Mihailovitsh Molotovin johtama SNTL:n Hallitus! (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Eläköön ihmiskunnan nero, miljoonien työtätekevien järki ja sydän, nerokas ja rakastettu johtajamme — suuri Stalin! (Myrskyisiä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoituksiksi. Kaikki nousevat seisomaan. Huudahduksia SNTL:n kansojen kielillä. „Eläköön toveri Stalin!" „Hurraa toveri Stalinille!")

Puheenjohtaja. Pyydän Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäseniä ottamaan paikkansa Korkeimman Neuvoston edustajain keskellä.

(Myrskyisten suosionosoitusten vallitessa Valtuuskunnan jäsenet ottavat paikkansa SNTL:n Korkeimman Neuvoston edustajain keskellä.)

Toverit edustajat! Siirrymme käsittelemään Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan esitystä. Puheenvuoro annetaan Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsenelle Juliana Tellmannille. (Jatkuvia suosionosoituksia. Kunnianosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

J. Tellmann (Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsen). Puhuu eestin kielellä. Kääntää venäjän kielelle Valtuuskunnan jäsen N. Tihanova.

Kalliit toverit, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston edustajat! Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan työtätekevien naisten nimessä lausun teille palavan proletaarisen tervehdyksen. (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia.) Me, Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan edustajat, tulimme teidän luoksenne lausuaksemme teille Eestin kansan pyynnön siitä, että meidät hyväksyttäisiin Neuvostoliiton kansojen suureen sopuisaan perheeseen. (Suosionosoituksia.)

Me saavuimme teidän luoksenne maasta, jossa yli 20 vuotta väkivallan ja ryöstön valta ei tuntenut minkäänlaisia rajoja,

maasta, jossa porvarilliset natsionalistit kylvivät vihaa ja eripuraisuutta Eestin kansan keskuuteen ja pakottivat meitä elämään pimeydessä, kurjuudessa ja nälässä.

Erikoisen raskas oli naisten asema kapitalistisessa Eestissä. Eestin työtätekevä nainen oli, samoin kuin kaikissa muissakin maissa, joissa pääoma on vielä vallassa, kaksinkertaisen riiston alaisena.

Vaikka kuinka olisikaan vanha, taantumuksellinen hallitus yrittänyt peittää piikkilanka-aidan taakse meidän silmiemme nähtävistä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kehityksen ja kukoistuksen ihanan kuvan, vaikka kuinka olisikaan rangaistu meitä karkoituksilla ja vankiloilla sen takia, että me kerroimme kansallemme totuuden Neuvostoliitosta, ei kuitenkaan minkäänlainen voima kyennyt estämään ihmiskunnan suurten aatteiden tunkeutumista meille, ja näiden piikkilankojen lomitse, paksujen vankilaseinien läpi ne saapuivat meille, sillä kaikki, mikä on elinvoimaista, kehityskykyistä ja lujaa löytää tiensä rautaseinänkin läpi. Marxin—Engelsin—Leninin—Stalinin suuret aatteet eivät tunne minkäänlaisia esteitä. (Jatkuvia suosionosoituksia.)

Neuvostoliitto oli aina Eestin työtätekevien naisten suurena ihanteena.

Porvarillinen demokratia julisti ainoastaan sanoissa miesten ja naisten tasa-arvoisuutta. Naisia ei päästetty valtiokoneiston johtaviin toimiin. Meillä ei ollut yhtään naista Duuman edustajana, tuomarina tai teollisuuslaitoksen johtajana. Samalla aikaa sallittiin naisia käyttää raskaissa ruumiillisissa töissä, mutta niissäkin hänen työstään maksettiin vähemmän jo sinänsä huonoista miesten palkoista. Todellisesta äitiyden suojelemisesta ei Eestissä voinut olla puhettakaan. Työtätekevä äiti ja hänen lapsensa olivat heitetyt oman onnensa nojaan. Eikä ole ihme, jos lasten kuolevaisuus Eestissä saavutti kauhistuttavan suuren prosentin. Eestin väestö ei lisääntynyt.

Raskauden tilassa olevia naisia erotettiin työstä ja heidät syöstiin työttömyyden kärsimyksiin ja puutteeseen.

Talonomistajat eivät vuokranneet suuriperheisille asuntoja. Talonomistajat ajoivat häikäilemättömästi ulos taloistaan sellaiset asukkaat, joilla lisääntyi perhettä. Lastentarhoja ja lastenhuoltoloita oli tavattoman vähän ja nekin uskomattoman huonossa kunnossa. Yhden kasvattajan hoidettavana oli 50—60 lasta. Lapsia

kohdeltiin huonommin kuin kuritushuonevankeja. Eikä ole ihmeekään, että lastenhoitoloissa asuvat kolme vuotta täyttäneet lapset eivät osanneet edes puhua.

Viimeisen kuukauden aikana Eestin työtätekevän naisen asema huomattavasti parani. Edellisen parlamentin kokoonpanossa, joka oli valittu hallituskoplan käskystä, ei ollut yhtään naista. Uuden parlamentin kokoonpanoon kuuluu 7 naista. Huoltoministeriö suoritti välttämättömät toimenpiteet äitiyden ja lasten suojelemiseksi, järjesti tehtaiden yhteyteen lastentarhoja ja -seimiä. Ja tässä työssä me käytimme hyväksemme Neuvostoliiton kokemusta, samoinkuin vastaisuudessakin tulemme nojautumaan Neuvostoliiton kansojen kokemukseen.

Lujassa liitossa koko maailman työtätekevien synnyinmaan — Neuvostoliiton kanssa me rakennamme yhteisvoimin onnellisen elämämme maassamme.

Me, työtätekevät naiset, tiedämme, että ainoastaan Marxin—Leninin oppia seuraten me voimme lujittaa voimiamme. Meillä on edessämme suuri työ — saavuttaa teidät, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kansalaiset, korvata menetyksemme. Me sanomme teille, että otettuanne meidät vastaan omaan perheeseenne, ei teidän tarvitse hävetä meidän tähtemme. Jos me kapitalistisen taakan alla lujasti kestimme kaikki koetukset ja karaistuimme henkisesti, niin nyt, jolloin edessämme on suora ja lavea tie, jolloin päämäärä on selvä, me kymmenkertaistutamme tietojamme ja voimiamme, opimme ampumaan voroshilovilaisesti ja käsi kädessä ja olka olassa tulemme puolustamaan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton rajoja. (Jatkuvia suosionosoituksia.)

Eläköön Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan vapautetut naiset! (Jatkuvia suosionosoituksia.)

Eläköön suuren Neuvostoliiton kansojen murtumaton ystävyys! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön mainehikas Punainen Armeija — sosialistisen synnyinmaamme rajojen uskollinen vartija! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön Neuvostohallituksen päämies, toveri Molotov! (Myrskyisiä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Eläköön meidän isämme, opettajamme ja työtätekevien rakastettu johtaja Josif Vissarionovitsh Stalin! (Myrskyisiä, jat-

kuvia suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan. Kunnianosoituksia toveri Stalinille.)

Puheenjohtaja. Toverit edustajat! On tullut ehdotus tehdä väliaika. Onko kukaan tätä vastaan? Ei ole.

Julistan 15 minuutin väliajan.

(Väliaika.)

Puheenjohtaja. Jatketaan istuntoa. Puheenvuoro annetaan Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsenelle tov. Abelsille. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

E. Abels (Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsen). Puhuu eestin kielellä. Kääntää venäjän kielelle t. D. Kusmin.

Kalliit toverit, Sosialistisen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston edustajat! Sallikaa tervehtiä teitä Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan talonpoikaiston nimessä. (Suosionosoituksia.)

Vuosisatojen aikana kärsi Eestin talonpoika tilanherrain ja paroonien ikeen alla. Häntä painoi kaksinkertaisen riiston järjestelmä ja tilanherrain, paroonien ja tsaarin virkamiesten kansallinen sorto.

Eestin työtätekevä kansa otti ilolla vastaan Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen. Olka olassa venäläisten työläisten ja talonpoikain kanssa taisteli se barrikaadeilla tsaarivaltaa vastaan. Mutta tapahtumat saivat sellaisen luonteen, ettei Eestin kansan onnistunut viedä vallankumousta loppuun, ei onnistunut voittaa. Lännen imperialistien palveluksessa oleva porvarillinen kopla kaappasi käsiinsä vallan. Eestin talous, myöskin maatalous mukaanluettuna, joutui täydelliseen riippuvaisuuteen Länsi-Euroopan markkinoista.

Vallankumouksellisten kansanjoukkojen pakottamana julisti porvarillinen hallitus v. 1919 paroonien maiden jaon ja toimitti tämän „maanjaon“ maattomien talonpoikien kesken. Mutta tämä „jako“ suoritettiin niin, että suurin osa köyhälistöstä ja maatyöläisistä jäivät kuitenkin ilman maata. Maasta oli määrätty suunnattomat lunastusmaksut, jonka raskasta taakkaa talonpoikaisto kantoi aivan tähän päivään saakka. Suoritettuaan maareformin, Eestin porvaristo julisti luokkataistelun maaseudulla päättyneeksi. Mutta vastoin tätä väitöstä luokkataistelu maaseudulla ei heikentynyt, vaan päinvastoin voimistui. Talonpoikaiston

ryhmittyminen alkoi kehittyä vielä nopeammin. Lähes 40 prosenttia kaikista talouksista muodostivat maattomat ja vähämaiset talonpojat, jotka viettivät puolinälkäistä elämää. Yli 40 prosenttia talouksista oli keskivarakkaita, jotka hädin tuskin tulivat toimeen, ja vain kulakki- ja suurmaanomistajain taloudet, jotka muodostivat 15 prosenttia kaikista maaseudun talouksista ja olivat riistäjäkerroksena maaseudulla, täyttivät kukkaroitaan ja lihottivat itseään maatyöläisten ja köyhälistön työn kustannuksella.

Eestin maatalous on huonosti varustettu koneilla, ja nekin koneet, joita on olemassa, ovat keskitetty kulakkien, „harmaiden paroonien“ käsiin.

Eestin talonpoikaisto oli lujasti puristettu kapitalistisen riiston pihteihin. Pankit, jotka rahoittivat maataloutta ja joiden isäntinä ja osakkeiden omistajina olivat hallitsevan taantumuksellisen koplan jäsenet, tuottivat isännilleen suunnattomia voittoja. Maataloustuotteiden myyntiosuuskuntien verkosto oli itseasiassa välineenä, jonka avulla puristettiin hikeä talonpoikaistosta. Vaikeuttaen suurten jäsenmaksujen avulla pääsyn osuuskuntien jäseneksi, kulakit saivat jopa 400 prosenttiakin voittoa, ostaen erikoisen alhaisilla hinnoilla maataloustuotteita osuuskuntien ulkopuolella olevilta.

Monopolistisen pääoman ryöstöpolitiikkaa kuvaa viljamonopoolin käytäntöönotto. Osakeyhtiö „Puhk ja pojat“ osti monopoolin käytäntöönoton edellä suuren määrän viljaa. Monopoolin voimaansaattamisen jälkeen, jolloin viljan hinnat olivat kohotettu, olivat nämä varastot laskettu kauppaan, ja „Puhk ja pojat“ voittivat tässä liikkeessä 5 miljoonaa kruunua.

Eestin talonpoikaisto vapautuen Lokakuun Suuren Sosialistisen vallankumouksen jälkeen tsaarivallan veloista, joutui uuden velan kouriin. Talonpoikaistalouksien velka nousi yli 140 miljoonaan kruunuun ja useat taloudet olivat rasitettuina veloilla 50—60 prosenttia talouksiensa arvosta.

Tällaisen politiikan seurauksena oli se, että Eestin talonpoika köyhtyi, hänen taloutensa myytiin huutokaupalla, ja hän itse joutui maatyöläiseksi taikka meni kaupunkiin tuotantolaitokseen. Tilanherrat tai kulakit ostivat hänen taloutensa.

Erikoisen kurja oli maatyöläisten asema. Heidän palkkansa oli 25—30 kruunua kuukaudessa työpäivän ollessa 13—15 tuntia ja ruokanaan suolainen haili ja kuorittu maito, puhumattakaan siitä,

etteivät maatyöläisiä suojelleet edes ne kynityt työläisten työn suojeluslait, joita oli olemassa. Ja toisella puolen Eestin talonpoikaiston hiestä ja verestä lihoivat ja rikastuivat kulakit ja tilanherrat, niinkuin esimerkiksi maatalouskamarin tirehtööri Tynisa Kint, joka omistamansa suuren tilan lisäksi oli samalla kertaa 22 osakeyhtiön tirehtöörinä ja hallinnon jäsenenä.

Neuvostoliiton maatalouden saavutuksista ja kulttuurielämän kehityksestä neuvostokylässä vanha taantumushallitus ei ainoastaan vaiennut, vaan vielä vainosi niitä, jotka yrittivät kertoa Eestin talonpojalle totuuden Neuvostoliitosta.

Entinen maatalousministeri Tupits, joka viime vuonna yhdessä maatalousministeristön johtavien työntekijäin kanssa kävi yleisliittolaisessa maatalousnäyttelyssä, kielsi lehdissä kirjoittamasta niistä sosialistisen maatalouden saavutuksista, joita esitetään näyttelyssä.

Nyt kansanhallituksen valtaan tulon jälkeen, maa on julistettu työkansan omaisuudeksi. Talonpoikien pankkiveloille on julistettu maksuajan pidennys ja maanlunastusvelat on kuoletettu. Mutta nämä ovat vain ensi askeleita; edessämme on vielä suurempi työ maattomien ja vähämaisten talonpoikain maalla turvaamisessa ja meidän maataloutemme kehittämisessä. Me olemme varmat siitä, että Eestin kommunistisen puolueen johdolla ja suuren Neuvostoliiton avulla me suoriudumme tästä tehtävästä. (Suosionosoituksia.)

Osoittaen minulle luottamusta ja valiten minut Valtakunnan duuman edustajaksi, antoi Eestin työkansa minulle evästykseksi esittää Neuvostoliiton Korkeimmalle Neuvostolle hartaan pyynnön Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan hyväksymisestä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon, jotta meidän kansa yhdessä Neuvostoliiton kansojen sopuisan perheen kanssa voisi voittoisasti kulkea meidän yhteistä suurta päämääräämme — kommunistisen yhteiskunnan rakentumista kohden. (Suosionosoituksia.)

Eläköön vapaa Eestin työtätekevä talonpoikaisto! (Suosionosoituksia.)

Eläköön Neuvostoliiton kansojen sopuisa perhe! (Suosionosoituksia.)

Eläköön Neuvostohallitus ja sen päämies — Vjatsheslav Mihailovitsh Molotov! (Myrskyisiä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Eläköön koko maailman työtätekevien nerokas johtaja — suuri Stalin! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi. Kaikki nousevat seisomaan.)

Puheenjohtaja. Puheenvuoro annetaan Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsenelle tov. Jurnalle. (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia.)

M. Jurna (Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsen). Puhuu eestin kielellä. Kääntää venäjän kielelle tov. V. Telling.

Toverit Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston edustajat! Sallikaa Eestin työtätekevän sivistyneistön nimessä esittää teille lämmin tervehdys ja pyytää täyttämään meidän pyyntömme Eestin vastaanottamisesta suureen Neuvostoliittoon. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Neuvostoliitossa ovat toteutettu elämässä marxismin-lenismin suuret aatteet — on rakennettu sosialistinen yhteiskunta. Ainiaaksi on hävitetty yhden ihmisen toista ihmistä kohtaan harjoittama riisto.

Eestin julistaminen sosialistiseksi neuvostotasavallaksi ja sen yhdistyminen Neuvostoliittoon avaa kansallemme tien valoisaan sosialistiseen tulevaisuuteen.

Raskas oli aivan viime aikoihin saakka Eestin työtätekevän sivistyneistön asema.

Hallitsevan porvariston vihamielinen suhtaantuminen todelliseen kulttuuriin saattoi Eestin kansan kulttuurin ja kansanvalistuksen mitä säälittävämpään tilaan ja tuomitsi ne kuihtumaan.

Taantumuksellinen porvaristo teki kaikkensa estääkseen työtätekevää nuorisoa pääsemästä käsiksi sivistykseen.

Muodollisesti meillä oli olemassa pakollinen kuusivuotinen opiskelu, mutta huonon aineellisen toimeentulon takia 48 prosenttia opiskelijoista ei voinut päättää edes näitä alkeiskoulun kuutta luokkaa.

Keskikouluihin pääsivät tavallisesti ainoastaan varakkaiden vanhempien lapset. Työläisten palkka oli keskimäärin 50 — 60 kruunua kuukaudessa. Samalla aikaa oli vuosimaksu keskikouluissa jopa 150 kruunua. Yksistään viime vuonna ei tämän takia päässyt keskikouluun lähes 4 tuhatta työtätekeväin lasta.

Yliopisto työskentelyssään oli muodollisesti autonoominen, mutta todellisuudessa oli se asetettu palvelemaan taantumuksellista koplaa.

Todellisten kansalle uskollisten tiedemiesten sijasta yliopistojen johtaville paikoille asetettiin henkilöitä, joita ei ollenkaan tunnettu ja joilla ei ollut pienintäkään auktoriteettia.

Eestin Tiedeakatemia suoritti likaisia pikkuasioita, jakaen palkintoja valheoppineille ja muille hallituspiirien kanssa kiinteässä yhteydessä oleville henkilöille.

Kirjailijoita, jotka sepittivät ylistysvirsiä vallitsevan järjestelmän kunniaksi ja matelivat taantumuksellisten piirien edessä, palkittiin ja kaikin tavoin kannatettiin, ja asetettiin korkeapalkkaisiin toimiin. Kun taas niitä, jotka eivät alistuneet vallassaolevan taantumuksellisen järjestelmän alle ja jotka taistelivat kansan etujen puolesta — niitä vihattiin ja tehtiin kaikkea mahdollista estääkseen heidän kirjailijatuotteensa pääsemästä päivänvaloon, huolimatta siitä, että nämä todellisina taiteilijoina olivat verrattomasti korkeammalla yksinoikeuskirjan omaavia lakeijoita ja valekirjailijoita.

Eestin hallitseva kopla kaikin voimin salasi kansalta totuuden Neuvostoliitosta. Kansan ei sallittu tutustua neuvosto-kulttuuriin. Venäjän kielen opiskelu kouluissa oli kielletty. Neuvostokirjallisuuden levittämisestä vainottiin. Maksim Gorjkin ja muiden neuvostokirjailijain teoksia ei sallittu yleisissä kirjastoissa.

Nyt on tämä kaikki siirtynyt menneisyyteen. Nyt on totuus, suuri kansan totuus päässyt Eestissä voitolle.

Pääoman valta on meillä hävitetty!

Eestin työkansa — työläiset, talonpojat ja työtätekevä sivistyneistö juhlii suurta historiallista voittoaan. Heidän silmistään loistaa suuri vapautetun onnellisen ihmisen ilo.

He tievävät, että Neuvosto-Eestin liittyessä suureen ja mahtavaan Sosialistisen Neuvostotasavaltojen Liittoon, heille taataan kaikki ne oikeudet, jotka on Neuvostoliiton onnellisilla kansoilla, Neuvostoliiton, joka turvaa kansalaisilleen oikeuden työhön, oikeuden inhimillisiin elämän ehtoihin, oikeuden kulttuuriseen elämään, oikeuden kaikkiin rikkauksiin, jotka takaa kansalaisilleen ainoastaan suuri Neuvostoliitto. (Jatkuvia suosionosoituksia.)

Lujalla vakaumuksella ja täydellä tietoisuudella vapautettu Eestin työtätekevä sivistyneistö — tiedemiehet, kirjailijat, taiteilijat, joiden totuuden sanoja ja luovaa ajatusta ahnas ja todelliselle kulttuurille vihamielinen porvaristo polki lokaan, — käyttää nyt ja tulee käyttämään tietonsa ja kykynsä koko neuvostokansan hyväksi, sosialistisen synnyinmaansa hyväksi.

Nämä voimat osallistuvat nyt aktiivisesti uuden onnellisen elämän rakentamiseen Eestin Sosialistisessa Neuvostotasavallassa.

Uuden Neuvosto-Eestin tieteessä, kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa tulevat nyt vapaasti ja esteettömästi heijastumaan vapautetun työkansan kaikki ilot, huolet ja toivomukset. Sosialistinen realismi tulee olemaan taiteellemme tienviittaa osoittavana tähtenä.

Uudessa, Neuvosto-Eestissä isännäksi on tullut työtätekevä, joka luo kaikki aineellisen ja henkisen kulttuurin rikkaudet.

Toverit, neuvostokulttuurin ja tieteen työntekijät, Neuvostoliiton kansojen suuren perheen jäsenet, ottakaa vastaan tulinen tervehdyksemme ja tietäkää, että Neuvosto-Eestin tiedemiehet, kirjailijat ja taiteilijat tulevat kulkemaan ja taistelemaan olka olassa teidän kanssanne. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön vapaat neuvostokulttuurin luojat! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön Neuvostoliiton uusi jäsen — Eestin Sosialistinen Neuvostotasavalta! (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia.)

Eläköön kansojen vapauttaja — Kommunistinen Internationaale! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön voittojemme innoittaja, meidän suuri opettajamme ja johtajamme — Josif Vissarionovitsh Stalin! (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoituksiksi. Kaikki nousevat seisomaan. Huudahduksia: „Eläköön toveri Stalin!“, „Hurraa!“)

Puheenjohtaja. Puheenvuoro annetaan Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsenelle toveri Ruusille. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

N. Ruus (Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsen). Puhuu eestin kielellä. Venäjän kielelle kääntää toveri N. Andresen.

Kalliit toverit, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston edustajat! Eestin Valtakunnan duuman Val-

tuuskunta on saapunut tänne täyttääkseen historiallisen tehtävän — esittää teille koko Eestin kansan pyyntö Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan hyväksymisestä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon sen tasa-arvoisena jäsenenä. (Suosionosoituksia.)

Eestin työkansa on osallistunut kolmeen vallankumoukseen yhdessä SNTL:n kansojen kanssa. Kylki kyljessä venäläisten työtätekeväin kanssa se taisteli Venäjän tsarismin sortoa vastaan, kapitalistien ja tilanherrain herruutta vastaan. Meidän vanhat tallinnalaiset työläisemme muistavat hyvin Korkeimman Neuvoston Presidiumin Puheenjohtajan tov. Kalininin (myrskyisiä suosionosoituksia; kaikki nousevat seisomaan), joka työskenteli Tallinnassa ja suoritti väsymätöntä vallankumousellista puoluetoimintaa Eestin työläisten keskuudessa. (Jatkuvia suosionosoituksia.) Yhdessä Venäjän työläisten ja talonpoikain kanssa Eestin työtätekevät joukot saavuttivat voiton Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen päivinä.

Mutta Eestin työtätekevät eivät onnistuneet silloin saavuttamaan lopullista voittoa. Imperialististen valtioiden avulla Eestin porvaristo onnistui kukistamaan nuoren ja silloin vielä heikon neuvostovallan Eestissä, anastamaan vallan käsiinsä ja orjuuttamaan Eestin työtätekevät, kytkien heidät oman ja ulkomaisen pääoman kahleisiin.

Yli 20 vuotta oli Eestin kansa taantumuksellisen porvarillisen koplan vallan alla. Suuret kapitalistit muuttuivat todellisiksi raharuhtinaiksi, jotka keskittivät jakamattomasti käsiinsä sekä taloudellisen että poliittisen herruuden. He riistivät armottomasti Eestin työtätekeviä — työläisiä, talonpoikia ja sivistyneistöä. Eestin työläisille maksettiin nälkäpalkkaa, Eestin talonpoikaisto syöstiin raskaaseen velkaorjuuteen. Maanuumenien rikkaudet ja kansallistulojen lähteet olivat muutettu kotimaisten ja ulkomaisten suurkapitalistien koplan rikastuttamislähteiksi. Suurosakkeenomistajat saivat korkeita voitto-osinkoja ja lisäksi ollen tirehtööreinä ottivat suuria palkkioita. Ulkomailla asuvat tirehtöörit, jotka usein eivät tunteneet edes liikettään, saivat sata kertaa enemmän palkkaa kuin työläiset. Eestin työläisen keskipalkka samaan aikaan oli vain 50 — 60 kruunua kuukaudessa!

Peittääkseen ryöstömäisen isännöimisensä jäljet Eestissä, ulkomaiset imperialistit ostivat Eestin porvarillisia poliitikkoja.

Kaikki ulkomaisen pääoman muodostamat osakeyhtiöt ottivat palvelukseensa palkallisiksi hallinnon tai neuvoston jäseniksi, joko armeijan ylipäällikön Laidonerin, taikka ministeri Juurimaan, tahi muita samankaltaisia tärkeitä henkilöitä. Nämä herrat olivat samalla aikaa kymmenissä osakeyhtiöissä johtavina henkilöinä ja kokosivat rahaa lapiolla.

Eestin työläisten ja talonpoikien raskaalla työllä luodut miljoonat virtasivat ulkomaille, jossa porvarilliset johtoherrat hankkivat itselleen maatiloja ja tehtaita tai avasivat oman tilinsä pankeissa.

Näin ollen Eesti muuttui ulkomaisten imperialistien auliiksi saaliiksi, imperialistien, jotka rauhassa ja sovussa Eestin porvariston kanssa rikastuivat Eestin työkansan kustannuksella.

Säilyttääkseen rosvomaisen herruutensa, Eestin porvaristo pakoitti kansan vaikenemaan. Kansalta ryöstettiin poliittiset vapaudet, sanomalehdistö joutui ankaran sensuurin alaiseksi, poliittiset kokoukset oli kielletty ankaran rangaistuksen uhalla.

Eikä siinä vielä kaikki. Imperialistiset maat, jotka riistivät Eestiä taloudellisesti, aikoivat muuttaa Eestin alueen Neuvostoliittoa vastaan suunnattujen sotaseikkailujen tukikohdaksi.

Onneksi maamme ja kansamme tempasivat itsensä irti länsieurooppalaisten imperialististen rosvojen kynsistä. Se kävi mahdolliseksi vain Neuvostoliiton toteuttaman viisaan rauhanpolitiikan ansiosta, Punaisen Armeijan ansiosta, joka pelasti meidät sodan kauhuista ja takasi rajojemme turvallisuuden. (Suosionosoituksia.)

Syyskuun 28 päivänä v. 1939 solmittiin Eestin ja Neuvostoliiton välillä keskinäisen avun sopimus. Tästä hetkestä alkoi Eestin ja Neuvostoliiton kansojen keskinäisissä suhteissa uusi vaihe. Eestin kansa — työväenluokka, talonpoikaisto ja työtätekevä sivistyneistö tervehtivät tulisesti Punaista Armeijaa, joka astui Eestiin, ja jossa Eestin kansa näki rauhan takaajan Eestille. Mutta englantilaisten ja ranskalaisten imperialistien neuvosta Eestin suurporvaristo alkoi harjoittaa katalaa agitatiota Neuvostoliittoa ja Punaista Armeijaa vastaan.

Eestin porvaristo, joka harjoitti ja suuntasi ilkeämielistä neuvostovastaista kamppailua, ymmärsi hyvin, että Eestin työtätekevä kansa, tutustuessaan Neuvostoliiton työtätekevien oloihin, nousee ja hävittää kapitalistien ja suurten maanomistajain sorron sekä vapauttaa oman rakkaan maansa pääoman ikeestä.

Eestin porvaristo ja sen hallitseva kopla pelkäsivät tätä kuin kuolemaa.

Juuri tämän takia Eestin taantumukselliset hallitsevat piirit yrittivätkin pitää Eestin kansan kaukana Neuvostoliitosta. Juuri sentähden harjoitettiinkin mitä hävyttömintä ja edesvastuuttominta provokatio-propagandaa Neuvostoliittoa, työläisten ja talonpoikain valtiota, vastaan. Eestin rahavalta yritti pystyttää Kiinan muurin Eestin kansan ja Neuvostoliiton kansojen välille, yritti salata kansalta ne suunnattoman suuret saavutukset, joihin Neuvostoliitossa on päästy taloudellisen, yhteiskunnallisen ja kulttuurisen rakennustyön alalla. Kaikkea tätä suoritettiin siinä tarkoituksessa, ettei kansa huomaisi, kuinka kapitalistisen väkivallan hävittäminen on vaikuttanut hyväätekevästi Neuvostoliiton elämän valtavaan kehitykseen.

Mutta Eestin työväenluokkaa ei voitu pitää tietämättömänä kaikesta siitä, mitä on saavuttanut työväenluokka Neuvostoliitossa. Eestin työväenluokka ja varsinkin sen rohkea aina taisteluun valmis etujoukko — Eestin kommunistinen bolshevistinen puolue työskentelivät väsymättömästi valmistaen kapitalistisen herruuden kukistamista ja mitä läheisimmän ystävyyden luomista Eestin kansan ja Neuvostoliiton kansojen välillä.

Minkäänlaiset Eestin taantumuksellisen porvariston komennon ponnistukset eikä minkäänlainen poliisiterrori voineet murtaa vallankumouksellisen työväenluokan tahtoa, työväenluokan, joka oli innoitettu Neuvostoliiton työläisten, talonpoikien suurella esimerkillä ja aseistettu marxismi-leninismin mahtavalla aatteellisella aseella.

Marxin — Engelsin — Leninin — Stalinin oppi raivasi voitokkaasti itselleen tietä myöskin Eestissä, kaikista pakkotoimenpiteistä ja terrorista huolimatta. Toveri Stalin sanoi aivan oikein eräässä selostuksessaan yrityksistä „hävittää“ marxismi, jota porvaristo niin palavasti toivoo. Hän sanoi: „Marxismi on työväenluokan perusetujen tieteellistä ilmaisua. Marxismin hävittämiseksi täytyy hävittää työväenluokka. Mutta työväenluokkaa on mahdoton hävittää. Yli 80 vuotta on kulunut siitä, kun marxismi astui areenalle. Tänä aikana kymmenet ja sadat porvarilliset hallitukset ovat yrittäneet hävittää marxismin. Mutta kuinka on käynyt? Porvarilliset hallitukset ovat tulleet ja menneet, mutta marxismi on edelleen olemassa. Ja vielä enemmän — marxismi on saavuttanut sen, että on saanut täydellisen voiton yh-

dessä kuudennessa osassa maapalloa, ja lisäksi saavuttanut voiton juuri siinä maassa, jossa marxismi katsottiin lopullisesti hävitetyksi“.

Nämä toveri Stalinin sanat ovat klassillisen tarkat ja soveltuvat täydellisesti Eestiin. Kaikki yritykset hävittää marxismi Eestissä ovat epäonnistuneet, vaikka tässä suhteessa ovatkin yrittäneet kaikkensa rahavallan kopla Pätsin, Enpalun, Uluotsin hallitusten muodossa sekä työväenluokan pettämisessä tunnustetut spesialistit, porvariston uskolliset palvelijat — sosialidemokraatit Toisesta Internationaalesta. Eestin työväenluokka on pysynyt uskollisena vallankumoukselliselle etujoukolle — Eestin kommunistiselle puolueelle, joka pitää korkealla Marxin—Engelsin—Leninin—Stalinin voittamatonta lippua, suurta vallankumouksellisen taistelun lippua. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Kansan kapina kesäkuun 21 päivänä osoitti, että Eestin työväenluokka Eestin kommunistisen puolueen johtamana on riittävän voimakas hävittämään lopullisesti rahavallan harjoittaman sorron ja särkemään kapitalismin kahleet.

Tästä historiallisesta tehtävästä me suoriuduimme. Nyt on kansamme hartaimpana toivona — viedä loppuun taistelu sosialismin toteuttamiseksi Eestissä. Tämän me voimme saavuttaa ainoastaan Neuvostoliiton kansojen suuren perheen avulla, yhteisin ponnistuksin. Juuri tämän takia me pyydämme SNTL:n Korkeinta Neuvostoa hyväksymään Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan Sosialististen Neuvostotasavaltain Liittoon. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Sosialismin lopullista voittoa varten Eestissä on välttämätöntä, että marxismi-leninismin vallankumouksellisen opin perusteet olisivat tunnetut ei ainoastaan proletariaatin etujoukolle, vaan että nämä perusteet olisivat tunnetut koko Eestin työtätekevälle kansalle. Tätä varten meidän on välttämätöntä kasvattaa kaadereita ja opettaa mitä laajimmille joukoille marxismi-leninismin perusteet. Tätä varten meidän on astuttava lähemmäksi suuren ja nerokkaan kansojen johtajan, meidän opettajamme toveri Stalinin syvien tietojen lähteitä, ammentaaksemme sen kokemuksen, joka on auttanut Neuvostoliiton kansoja johtamaan maansa kukoistuksen tielle. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.) Toveri Stalinin johdolla, hänen nerokkaan oppinsa kokemuksella aseistettuna, kansamme astuu nopeasti ja varmasti kohden onnellista tulevaisuutta. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Imperialistien ja „oman" porvaristonsa petomaisesta isännöimisestä kuihduksiin näännytetty Eesti kaipaa myöskin taloudellista parantamista. Sen verettömät suonet tarvitsevat tuoretta verta.

Meillä on kymmeniä tuhansia työkäsiä, jotka odottavat työtä, ansiota ja leipää. Me olemme valmiit ryhtymään kaikilla luovilla voimillamme meidän yhteisen suuren isänmaamme sosialistiseen rakennustyöhön.

Toiminta-alani mukaisesti yhteiskunnallisen huollon ministerinä tahdon kosketella myöskin kansan terveydenhuollon tilaa Eestissä.

Meillä Eestissä on satoja sairaita, joilla ei ole tilaa sairaaloissa ja parantoloissa, koska porvaristo ei välittänyt kansan terveydentilan parantamisesta. Teillä, Neuvostoliiton kansalaiset, on satoja mallikelpoisia ja komeita parantoloita. Me pyydämme teitä auttamaan meitä järjestämään kansan terveydenhuollon niin hyvin, kuin se on tehty Neuvostoliitossa. (Suosionosoituksia.)

Meillä Eestissä on tuhansia lahjakkaita nuoria ihmisiä, jotka eivät ole voineet korkeiden opiskelumaksujen tähden päästä opiskelemaan keski- ja korkeakouluihin. Heidän joukostaan voisi kasvaa mainioita lääkäreitä, hyviä insinöörejä, toimekkaita tieteen, tekniikan ja taiteen työntekijöitä.

Meidän kulttuurimme lakastui sen takia, että porvaristo puhui paljon kansallisesta kulttuurista hämätäkseen kansan tietoisuutta, mutta todellisuudessa jarrutti kulttuurin kehitystä ja oli muuttanut oikeuden tieteeseen ja kulttuurin saavutuksiin rikkaiden pienen ryhmän etuoikeudeksi, jättäen kansalle toivottoman puutteen, näännyttävän työn, yhteiskunnalliset taudit ja sivistymättömyyden.

Ainoastaan Neuvostoliitossa, sen kansojen yhtenäisen sopuisan perheen tasa-arvoisena ja vapaaehtoisena jäsenenä, Eestin kansa saa olosuhteet, joissa todellinen kansallinen kulttuuri pääsee kukoistamaan. Ainoastaan neuvostojärjestelmä luo jokaiselle kansalle kaikki välttämättömät edellytykset sen kulttuurivaatimusten ja tarpeiden kehitykselle.

Me uskomme, että jos SNTL:n Korkein Neuvosto hyväksyy meidän pyyntömme ja Eestin Sosialistinen Neuvostotasavalta tulee suuren Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton tasa-arvoiseksi jäseneksi, niin onnistumme Neuvostoliiton yleisessä talou-

dellisessa järjestelmässä hävittämään työttömyyden Eestissä, ryhtymään työtätekevien aineellisen aseman päättävään parantamiseen, kohottamaan kansamme kulttuuria ja kulkemaan samaa jalkaa kylki kyljessä yhdessä koko neuvostokansan kanssa eteenpäin kommunismia kohden. (Suosionosoituksia.)

Juuri tämän takia me pyydämme teitä, toverit Korkeimman Neuvoston edustajat, tekemään historiallisen päätöksen Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan liittämisestä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon ja siten täyttämään pitkäaikaiset toiveet, jotka ovat palaneet sammumattomana tulena Eestin työkansan sydämessä.

Me olemme kylliksi saaneet kärsiä imperialistisen suurvaltojen eteisissä! Nyt me olemme oikaisseet selkämme ja haluamme päästä Neuvostoliiton aurinkoisille maille.

Eläköön Eestin ja SNTL:n kansojen murtumaton yhtenäisyys! (Suosionosoituksia.)

Eläköön Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto! (Suosionosoituksia.)

Eläköön SNTL:n Hallitus ja sen päämies toveri Molotov! (Jatkuvia suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Eläköön kansojen suuri johtaja ja opettaja — toveri Stalin! (Myrskyisiä suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi. Kaikki nousevat seisomaan. Hurraahuutoja.)

Puheenjohtaja. Puheenvuoro annetaan Karjalais-Suomalaisen Sosialistisen Neuvostotasavallan Korkeimman Neuvoston Presidiumin Puheenjohtajalle edustaja Kuusiselle. (Jatkuvia suosionosoituksia. Kauankestäviä kunnianosoituksia. Hurraahuutoja.)

O. Kuusinen (Karjalais-Suomalaisen SNT:n Käkisalmen vaalipiiri). Puhuu suomen kielellä. Kääntää venäjän kielelle t. J. Sykiäinen.

Toverit edustajat! Me olemme kuulleet Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan esityksen, jossa käännytään Korkeimman Neuvoston puoleen pyynnöllä, että Eestin Sosialistinen Neuvosto-Tasavalta otetaan Neuvostoliiton yhteyteen.

Eestin proletariaatti oli ennen, taistellessaan tsaarin itsevaltiutta, kapitalisteja ja kartanonherroja vastaan, kiinteässä yhteydes-

sä Venäjän työväen ja talonpoikain vallankumouksellisen liikkeen kanssa, jota johtivat Lenin ja Stalin. (Jatkuvia suosionosoituksia.) Suuri Lokakuun vallankumous vapautti Eestinkin kansan vuosisataisesta sorrosta, ja ensimmäisinä kuukausina Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli Eesti neuvostokansain valtioliiton yhteydessä. Mutta vuonna 1918 Länsi-Euroopan imperialistit, vastoin Eestin työtätekeväin joukkojen tahtoa ja toiveita, väkivalloin eroittivat Eestin Neuvostojen maasta ja pystyttivät siellä kätyriensä, eestiläisten riistäjäin, kapitalistien herravallan.

Millainen riistovalta silloin Eestin maassa voimaan tuli; minkä kirotun ikeen alle Eestin työkansa joutui, siitä ovat täällä kertoneet vakuuttavaa kieltä tänään esiintyneet Eestin kansan todelliset edustajat, Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsenet. Vallassaoleva porvaristo, joka ei tehnyt mitään maan taloudellisen takapajuisuuden voittamiseksi, pystyi vain siihen, että se kuin vampyyri imi viimeisiäkin elinmehuja kahleisiin kytketyn, uutteran Eestin kansan ruumiista.

Yli kaksi vuosikymmentä sai Eestin työtätekevä kansa kärsiä tätä porvarillisten nylkyrien loisvaltaa. Luokkatietoiset työläiset, kulkien Eestinmaan muiden työtätekevien etunenässä, kävivät sitkeää taistelua vallassaolevaa porvarikoplaa vastaan. Heidän katseensa olivat kääntyneet Suuren Neuvostojen maan puoleen. Heidän raskaassa luokkataistelussaan kannustivat heitä alati ilon viestit niistä maailmanhistoriallisista sosialismin voitoista, joita neuvostokansat saavuttivat kansainvälisen työväenluokan eturivin puolueen, bolsheviikkien puolueen johdolla, suurimman kansain johtajan, toveri Stalinin johdolla. (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia, jotka muuttuvat kunnianosoitukseksi. Kaikki nousevat seisomaan.)

Mutta Eestin porvaristo, joka pelkäsi omaa kansaansa, teki kaiken voitavansa pysäyttääkseen vallankumouksellisen valistuksen leviämästä joukkoihin. Se yritti pettää joukkoja vetämällä ylleen porvarillisen demokratian ulkokultaisuuden vaipan ja ottamalla hallituskoneistoon myös nahkansa myyneitä sosialidemokratian johtajia. Mutta kansanjoukot näkivät pian, mitä valhedemokratiaa se oli, ja käänsivät selkänsä petturiministereille.

Silloin Eestin porvaristo pani voimaan hurjan terrorikomennon. Mutta terrorilla ei saa kansaa vakuutetuksi siitä, että väärryyden valta olisi oikeutta. Eestinmaan työtätekevät joukot sai-

vat tiedon Stalinilaisesta Perustuslaista ja heissä lujittui päättäväisyys taistella samanlaisen perustuslain ja samanlaisen kansanvallan saavuttamiseksi.

Eestiläinen porvarillinen sanomalehdistö oli mobilisoituna käymään parjausjahtia Neuvostoliittoa vastaan, ja Eestin vallanpitäjät punoivat jos jonkinlaisia juonia ulkolaisten imperialistien kanssa Eestinmaan alueen muuttamiseksi hyökkäystukipaikaksi Neuvostoliittoa vastaan. He lavertelivat Eestin kansan kansallisten etujen suojelemisesta, mutta kansa näki kyllä, että he olivat suinpäin myyneet sen kansalliset edut ja yrittivät rikollisesti syöstä Eestin kansan sotaan ja turmioon.

Neuvostoliitto pyrki tavattomalla kärsivällisyydellä saamaan Eestin hallituksen luopumaan neuvostovihollisesta provokatiopolitiikasta. Viime vuonna Neuvostohallitus, uskollisena rauhanpolitiikalleen ja tahtoen pelastaa Eestin kansan käynnissäolevan toisen imperialistisen sodan kauhuilta, solmi Eestin kanssa keskinäisen avun sopimuksen. Mutta Eestin porvarilliset vallanpitäjät pyrkivät kaikin keinoin tekemään tyhjäksi tämän sopimuksen merkityksen ja jatkoivat vihamielistä politiikkaansa Neuvostoliittoa kohtaan.

Kuten Neuvostohallituksen päämies, toveri Molotov alustuksessaan tässä Sessiassa osoitti, kävi Neuvostohallitukselle mahdottomaksi kauempaa sietää tuollaista tilaa. Tarvittiin vastaavia toimenpiteitä Neuvostoliiton puolelta Neuvostoliiton ja Eestin työtätekevän kansan elinetujen suojelemiseksi.

Silloin kävi heti ilmi, että Eestissä vallassaoleva porvarikopla oli kokonaan vailla kaikkea kannatusta kansanjoukkojen puolelta. Sen perästä, kun porvaristo oli kahden vuosikymmenen ajan yrittänyt myrkyttää Eestin kansan mieltä neuvostovastaisen natsionalismin myrkyllä, osoittautui, ettei tämä ollut onnistunut porvaristolle. Yli kaksi vuosikymmentä oli kansaa yllytetty vihaamaan Neuvostoliiton Punaista Armeijaa, mutta silloin kun ensimmäinen puna-armeijalaiskomppania ilmestyi Tallinnan kaduille, riensi koko työtätekevä väestö ottamaan sitä vastaan ja rajattomalla riemulla tervehti kunniakkaan Punaisen Armeijamme sankareita (suosionosoituksia), tietäen, että Punainen Armeija on Eestin työtätekevän kansan ystävä ja vapauttaja.

20-vuotinen taistelu Eestin porvariston ja työkansan välillä päättyi työkansan voittoon. Voitti kansain veljeyden asia. Voitti Leninin ja Stalinin nerokas kansallisuuspolitiikka, kansain ystä-

vyyden ja yhteistoiminnan politiikka. (Suosionosoituksia.) Eestin historiassa ennenkuulumattomalla yksimielisyydellä koko työtätekevä Eestin kansa liitti nopeasti rivinsä yhteen, kerääntyen Neuvostovallan lipun alle, karkoitti vararikon tehneen porvarillisen valtakoplan ja nosti esiin tunnuksen Eestin Sosialistisen Tasavallan liittymisestä Suuren Neuvostoliiton yhteyteen. (Jatkuvia suosionosoituksia.)

Yleisen, yhtäläisen ja välittömän äänioikeuden pohjalla salaisella äänestyksellä valittu Eestin tasavallan Valtakunnan duuma ilmaisi täydelleen tämän Eestin kansan tahdon siinä yksimielisesti hyväksymässään deklaratiossa, joka tänään täällä luettiin julki.

Ei ole epäilystäkään siitä, että Eestin kansa Neuvostoliiton muiden kansojen veljellisellä avulla on pystyvä lähitulevaisuudessa voittamaan ja lopettamaan maansa taloudellisen takapajuisuuden.

Katsokaa, eestiläiset toverit, Neuvostoliiton kaikkien liitto- ja autonoomisten tasavaltain jättiläissaavutuksia. Kertokaa kaikille Eestin työtätekeville esim. niistä erinomaisista tuloksista, joita on saavuttanut Teidän kansallenne sukua oleva karjalais-suomalainen kansa, joka ennen neuvostovaltaa oli paljon takapajuisemmalla kulttuuri- ja talouselämän tasolla kuin Eestin kansa, ja joka nykyään väestön lukutaidon yleisyyteen nähden on saavuttanut Neuvostoliiton muiden liittotasavaltain joukossa yhden ensimmäisistä sijoista. (Suosionosoituksia.) Neuvosto-Karjalamme koko kansallisen kulttuurin ja teollisuuden kehitys on kirkkaana esimerkkinä siitä, millä ponnella takapajuinenkin kansa voi sosialistisen neuvostojärjestelmän vallitessa kohota kurjuuden ja pimeyden kuilusta taloudellisen edistyksen ja edistyneimmän kulttuurin tasolle.

Neuvostoliiton hallituksen toimeksiannosta esitän Korkeimman Neuvoston käsiteltäväksi seuraavan Lakiesityksen:

„Laki Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltain Liittoon.

Kuultuaan Eestin Valtakunnan Duuman Valtuuskunnan esityksen Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Korkein Neuvosto päättää:

1. Täyttää Eestin Valtakunnan Duuman pyynnön ja ottaa vastaan Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan Sosialististen Neu-

vostotasavaltain Liittoon tasa-arvoisena sosialistisena neuvostoliittotasavaltana. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

2. Neuvostoliiton Perustuslain 34 ja 35 pykälän mukaisesti toimittaa Eestin Sosialistisesta Neuvosto-Liittotasavallasta Neuvostoliiton Korkeimpaan Neuvostoon valittavain edustajain vaalit.

3. Antaa Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston Presidiumin tehtäväksi määrätä vaalipäivä".

Olen vakuutettu siitä, että Neuvostoliiton Korkein Neuvosto täyttää Eestin kansan lähettämäin valtuutettujen pyynnön, valtuutettujen, jotka edustavat Eestin työtätekevän kansan tahtoa, ja tekee historiallisen päätöksensä Neuvosto-Eestin vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Uuttera, viisas ja miehekäs Eestin kansa, joka tänään astuu Neuvostoliiton kansain perheeseen, saa tästälähin, Stalinilaisen Perustuslain pohjalla, kaikki mahdollisuudet rakentaakseen onnellisen sosialistisen tulevaisuutensa.

Tänään, 6 päivänä elokuuta vuonna 1940, alkaa uusi kausi, onnen kausi Eestin kansan elämässä.

Ryhtyköötkaikki Eestin työtätekevän kansan jäsenet tekemään työtään vakuutettuina siitä, että rehellinen työ ja uhrautuvainen taistelu Leninin ja Stalinin kaikkivoittavan lipun alla on johtava koko työtätekevän ihmiskunnan uusiin, ennenkuulumattoman suuriin voittoihin. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Eläköön Neuvosto-Eestin kansa! (Jatkuvia suosionosoituksia.)

Eläköön Suuri Neuvostoliitto! (Jatkuvia suosionosoituksia.)

Eläköön Neuvostohallitus ja sen päämies, toveri Molotov! (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan.)

Eläköön kunniakas bolsheviikkipuolue ja koko ihmiskunnan suuri johtaja — toveri Stalin! (Suosionsoitusten myrsky. Kaikki nousevat seisomaan. Kunnianosoitus toveri Stalinille. Salista kuuluu huudahduksia: „Eläköön Neuvostohallitus!" Hurraahuutoja. Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Puheenjohtaja. Toverit edustajat. On tullut ehdotus lopettaa keskustelu Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan esityksen johdosta.

Onko muita ehdotuksia? Ei ole. Asetan äänestettäväksi. Kuka kannattaa sitä, että keskustelu lopetettaisiin, pyydän nostamaan kädet. Pyydän laskemaan alas. Kuka on vastaan? Ei ole. Pidättäytyy? Ei ole.

Ja niin keskustelu on lopetettu.

Kuka edustajista haluaa ottaa puheenvuoron edustaja Kuusisen esittämän ehdotuksen johdosta? Onko edustajilla joitain muita ehdotuksia, paitsi esitettyä? Ei ole.

Siinä tapauksessa, ennenkuin siirrytään äänestykseen, luen uudelleen julki Lakiesityksen, jonka edustaja Kuusinen Hallituksen toimeksiannosta esitti.

„Laki Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltain Liittoon.

Kuultuaan Eestin Valtakunnan Duuman Valtuuskunnan esityksen Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Korkein Neuvosto päättää:

1. Täyttää Eestin Valtakunnan Duuman pyynnön ja ottaa vastaan Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan Sosialististen Neuvostotasavaltain Liittoon tasa-arvoisena sosialistisena neuvostoliittotasavaltana.

2. Neuvostoliiton Perustuslain 34 ja 35 pykälän mukaisesti toimittaa Eestin Sosialistisesta Neuvosto-Liittotasavallasta Neuvostoliiton Korkeimpaan Neuvostoon valittavain edustajain vaalit.

3. Antaa Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston Presidiumin tehtäväksi määrätä vaalipäivä".

Miten toverit edustajat ehdotatte äänestettäväksi? Erikseen joka pykälän, vaiko kokonaisuudessaan?

Ääniä. Kokonaisuudessaan.

Puheenjohtaja. Eikö kukaan vaadi äänestyksen toimittamista pykälittäin?

Ääniä. Ei.

Puheenjohtaja. Ja niin, siirrymme äänestämään. Äänestys toimitetaan kamarittain.

Äänestävät Kansallisuuksien Neuvoston edustajat. Kuka kannattaa Lain hyväksymistä, pyydän nostamaan kädet. Pyydän laskemaan alas. Kuka on vastaan? Ei ole. Kuka pidättäytyi? Ei ole.

Äänestävät Liittoneuvoston edustajat. Kuka kannattaa Lain hyväksymistä, pyydän nostamaan kädet. Pyydän laskemaan alas. Kuka on vastaan? Ei ole. Kuka pidättäytyi? Ei ole.

Ja niin, toverit edustajat, Korkein Neuvosto on hyväksynyt yk-

simielisesti Lain Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltain Liittoon. (Myrskyisiä, kauankestäviä suosionosoituksia. Kaikki nousevat seisomaan. Koko sali osoittaa kunniaa. Kuuluu tervehdyshuudahduksia uuden Eestin Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan kunniaksi, Eestin vapaan kansan kunniaksi, Neuvostoliiton Hallituksen ja sen päämiehen toveri Molotovin kunniaksi, kansojen suuren opettajan ja johtajan — toveri Stalinin kunniaksi. Myrskyisiä suosionosoituksia. Yhä uudella voimalla kasvavat myrskyiset suosionosoitukset. Salin kaikilta puolilta kuuluu Neuvostoliiton kansojen kielillä tervehdyshuudahduksia kuudentoista liittotasavallan veljeskansan kunniaksi. Valtavalla innostuksella laulavat läsnäolijat „Internationalen". Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia.)

Päiväjärjestyksen kuudes kysymys on loppuun käsitelty. On ehdotus, että Sessian päiväjärjestyksen kuudes kysymys — Sessiain välisenä aikana Korkeimman Neuvoston Presidiumin hyväksymät Asetukset, jotka kuuluvat Korkeimman Neuvoston vahvistettavaksi, käsitellä erikseen molemmissa kamareissa. Tätä varten kutsua huomenna, elokuun 7 päivänä, kello 2 päivällä Liittoneuvoston istunto ja kello 5 ip. Kansallisuuksien Neuvoston istunto.

Onko kellään muita ehdotuksia? Ei ole. Onko kukaan tätä ehdotusta vastaan? Ei ole.

Julistan istunnon päättyneeksi.

LAKI
LIETTUAN SOSIALISTISEN NEUVOSTOTASAVALLAN VASTAANOTTAMISESTA SOSIALISTISTEN NEUVOSTOTASAVALTOJEN LIITTOON

Kuultuaan Liettuan Eduskunnan Valtuuskunnan esityksen, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkein Neuvosto p ä ä t t ä ä:

1. Täyttää Liettuan Eduskunnan pyynnön ja ottaa vastaan Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon tasa-arvoisena sosialistisena neuvosto-liittotasavaltana.

2. Hyväksyä Bielo-Venäjän SNT:n Korkeimman Neuvoston ehdotuksen Bielo-Venäjän SNT:n Sventsjanskin piirin ja Vidsovskin, Godutishkovin, Ostrovetskin, Voronovskin ja Radunskin piirien niiden osien, joissa liettualainen väestö muodostaa enemmistön, luovuttamisesta Liettuan Sosialistiselle Neuvosto-Liittotasavallalle.

3. Pyytää Bielo-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan Korkeinta Neuvostoa ja Liettuan Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan Korkeinta Neuvostoa esittämään Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston tarkastettavaksi luonnoksen tarkan rajan määräämisestä Bielo-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan ja Liettuan Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan välille.

4. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Perustuslain 34 ja 35 pykälän mukaisesti toimittaa Liettuan Sosialistisesta Neuvosto-Liittotasavallasta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimpaan Neuvostoon valittavain edustajain vaalit.

5. Antaa SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin tehtäväksi määrätä vaalipäivä.

SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin Puheenjohtaja
M. KALININ.

SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin Sihteeri
A. GORKIN.

Moskova, Kreml.
Elokuun 3 päivänä v. 1940.

LAKI
LATVIAN SOSIALISTISEN NEUVOSTOTASAVALLAN VASTAANOTTAMISESTA SOSIALISTISTEN NEUVOSTOTASAVALTOJEN LIITTOON

Kuultuaan Latvian Eduskunnan Valtuuskunnan esityksen, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkein Neuvosto p ä ä t t ä ä:

1. Täyttää Latvian Eduskunnan pyynnön ja ottaa vastaan Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon tasa-arvoisena sosialistisena neuvosto-liittotasavaltana.

2. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Perustuslain 34 ja 35 pykälän mukaisesti toimittaa Latvian Sosialistisesta Neuvosto-Liittotasavallasta Neuvostoliiton Korkeimpaan Neuvostoon valittavain edustajain vaalit.

3. Antaa Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston Presidiumin tehtäväksi määrätä vaalipäivä.

SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin Puheenjohtaja
M. KALININ.

SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin Sihteeri
A. GORKIN.

Moskova, Kreml.
Elokuun 5 päivänä v. 1940.

LAKI
EESTIN SOSIALISTISEN NEUVOSTOTASAVALLAN VASTAANOTTAMISESTA SOSIALISTISTEN NEUVOSTOTASAVALTOJEN LIITTOON

Kuultuaan Eestin Valtakunnan Duuman Valtuuskunnan esityksen, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkein Neuvosto p ä ä t t ä ä:

1. Täyttää Eestin Valtakunnan Duuman pyynnön ja ottaa vastaan Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon tasa-arvoisena sosialistisena neuvosto-liittotasavaltana.

2. Neuvostoliiton Perustuslain 34 ja 35 pykälän mukaisesti toimittaa Eestin Sosialistisesta Neuvosto-Liittotasavallasta Neuvostoliiton Korkeimpaan Neuvostoon valittavain edustajain vaalit.

3. Antaa Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkeimman Neuvoston Presidiumin tehtäväksi määrätä vaalipäivä.

SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin Puheenjohtaja
M. KALININ.

SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin Sihteeri
A. GORKIN.

Moskova, Kreml.
Elokuun 6 päivänä v. 1940.

LAKI
SNTL:n PERUSTUSLAIN 13, 23 ja 48 PYKÄLIEN MUUTTAMISESTA JA TÄYDENTÄMISESTÄ

Moldaun Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan muodostamisen ja Liettuan Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan, Latvian Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan ja Eestin Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon vastaanottamisen yhteydessä, muutetaan ja täydennetään SNTL:n Perustuslain 13, 23 ja 48 pykäliä, antaen niille pykälille seuraavan muodon:

„PYKÄLÄ 13. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto on liittovaltio, joka on muodostettu seuraavien tasa-arvoisten Sosialististen Neuvostotasavaltojen vapaaehtoisen yhteenliittymisen pohjalla:

Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan,
Ukrainan Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Bielo-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Aserbaidshanin Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Gruusian Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Armenian Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Turkmenian Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Usbekian Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Tadshikian Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Kasakhian Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Kirgisian Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Karjalais-Suomalaisen Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Moldaun Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan,
Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan".

— — —

„PYKÄLÄ 23. Ukrainan Sosialistinen Neuvostotasavalta muodostuu seuraavista alueista: Akkermanin, Vinnitsan, Volynskin, Voroshilovgradin, Dnepropetrovskin, Drogobytsin, Shitomirin, Saporoshjen, Kamenets-Podolskin, Kievin, Kirovogradin, Lvovin, Nikolajevin, Odessan, Poltavan, Rovnon, Stalinon, Stanislavin, Sumskin, Tarnopolin, Harkovin, Tshernigovin ja Tshernovitsan alueista".

„PYKÄLÄ 48. Neuvostoliiton Korkein Neuvosto valitsee molempien kamarien yhteisessä istunnossa SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin, johon kuuluvat: SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin Puheenjohtaja, kuusitoista varapuheenjohtajaa, Presidiumin Sihteeri ja 24 Presidiumin jäsentä.

Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston Presidiumi on kaikesta toiminnastaan tilivelvollinen SNTL:n Korkeimmalle Neuvostolle".

Puheenjohtaja. Kuka haluaa puheenvuoron edustaja Gorkinin julkilukemien Lakiesitysten johdosta? Ei ole halukkaita. Sallikaa siirtyä äänestykseen. Onko tarpeen lukea Lakiesitys uudestaan?

Ääniä salista. Ei ole.

Puheenjohtaja. Katsovatko toverit edustajat välttämättömäksi äänestää Lakiesityksen pykälittäin vai kokonaisuudessaan?

Ääniä salista. Kokonaisuudessaan.

Puheenjohtaja. Asetan äänestettäväksi kokonaisuudessaan. Kuka kannattaa hyväksymistä, pyydän nostamaan kädet. Pyydän laskemaan alas. Kuka on vastaan? Ei ole. Kuka pidättäytyi? Ei ole. Laki hyväksytään yksimielisesti. (Suosionosoituksia.)

Gorkin. Korkeimman Neuvoston tässä Sessiassa on Perustuslain 48 pykälän mukaisesti valittava SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin varapuheenjohtaja Karjalais-Suomalaisesta SNT:sta, jossa on suoritettu edustajain vaalit SNTL:n Korkeimpaan Neuvostoon. Karjalais-Suomalaisesta SNT:sta valitut SNTL:n Korkeimman Neuvoston edustajat ehdottavat, että SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin varapuheenjohtajaksi valittaisiin Karjalais-Suomalaisen Sosialistisen Neuvosto-Liittotasavallan Korkeimman Neuvoston Presidiumin Puheenjohtaja tov. Otto Vilhelminpoika Kuusinen.

Liittoneuvoston ja Kansallisuuksien Neuvoston Vanhinten Neuvosto kannattaa tätä Karjalais-Suomalaisen SNT:n edustajain ehdotusta ja on antanut minun tehtäväkseni esittää SNTL:n Korkeimman Neuvoston harkittavaksi ehdotuksen toveri Otto Vilhelminpoika **Kuusisen** valitsemisesta SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin varapuheenjohtajaksi.

Puheenjohtaja. Kuka haluaa puhua ylläesitetyn ehdotuksen johdosta? Ei ole halukkaita. Asetan äänestettäväksi ehdotuksen tov. Otto Vilhelminpoika **Kuusisen** valitsemisesta SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin varapuheenjohtajaksi.

Kuka kannattaa ehdotusta tov. Otto Vilhelminpoika **Kuusisen** valitsemisesta SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin varapuheenjohtajaksi, pyydän nostamaan kädet. Pyydän laskemaan alas. Kuka on vastaan? Ei ole. Kuka pidättäytyi? Ei ole. Tov. Kuusinen on valittu SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin varapuheenjohtajaksi yksimielisesti. (Myrskyisiä, jatkuvia suosionosoituksia.)

Gorkin. Neuvostoliiton Prokuraattori tov. Pankratjev on jättänyt Korkeimman Neuvoston Presidiumille anomuksen, jossa pyytää vapauttamaan hänet tehtävistään. Presidiumi on käsitellyt tämän anomuksen ja esittää Korkeimman Neuvoston Sessialle ehdotuksen, että tov. Mihail Ivanovitsh **Pankratjev** oman pyyntönsä mukaisesti vapautettaisiin Neuvostoliiton Prokuraattorin tehtävistä. Liittoneuvoston ja Kansallisuuksien Neuvoston Vanhinten Neuvosto on antanut minun tehtäväkseni saattaa Sessian tietoon, että Vanhinten Neuvosto kannattaa tätä ehdotusta.

Puheenjohtaja. Kuka haluaa ottaa puheenvuoron tämän ehdotuksen johdosta?

Ääniä. Asettakaa äänestykseen.

Puheenjohtaja. Asetan äänestettäväksi ehdotuksen tov. Mihail Ivanovitsh **Pankratjevin** vapauttamisesta SNTL:n Prokuraattorin tehtävistä hänen oman pyyntönsä mukaisesti.

Kuka kannattaa tätä ehdotusta, pyydän nostamaan kädet. Pyydän laskemaan alas. Kuka on vastaan? Ei ole. Kuka pidättäytyi? Ei ole. Ehdotus hyväksytään yksimielisesti.

— — —

TOVERI O. V. KUUSISEN VALITSEMISESTA SNTL:n KORKEIMMAN NEUVOSTON PRESIDIUMIN VARAPUHEENJOHTAJAKSI

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Korkein Neuvosto p ä ä t t ä ä:

Valita tov. Otto Vilhelminpoika **Kuusinen** SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin varapuheenjohtajaksi.

SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin Puheenjohtaja
M. KALININ.

SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin Sihteeri
A. GORKIN.

Moskova, Kreml.
Elokuun 7 päivänä v. 1940.

SISÄLTÖ

Liittoneuvoston ja Kansallisuuksien Neuvoston yhteiset istunnot

Ensimmäinen istunto

(elokuun 1 päivänä v. 1940)

Liittoneuvoston ja Kansallisuuksien Neuvoston yhteisen istunnon avaus. 21
SNTL:n Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtajan ja Ulkoasiain Kansankomissaarin tov. V. M. Molotovin selostus Hallituksen ulkopolitiikasta 22
Edustaja A. S. Stsherbakovin ehdotus 32
SNTL:n Korkeimman Neuvoston päätös Hallituksen ulkopolitiikasta . . 36

Kolmas istunto

(elokuun 3 päivänä v. 1940)

Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan esitys
Liettuan tasavallan v. t. presidentin, pääministerin, Liettuan eduskunnan Valtuuskunnan puheenjohtajan, I. Paleckisin puhe 64
Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenen P. Petrauskasin puhe 74
Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenen Salomeja Nerisin puhe 78
Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenen maatalousministeri M. Mitskisin puhe 80
Liettuan tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenen P. Sibertasin puhe 84
Edustaja P. K. Ponomarenkon puhe 87
Lakiesityksen äänestäminen Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan hyväksymisestä Sosialististen Neuvostotasavaltain Liittoon 94

Neljäs istunto

(elokuun 5 päivänä v. 1940)

Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan esitys
Latvian tasavallan v. t. presidentin, ministeripresidentin, Latvian Eduskunnan Valtuuskunnan puheenjohtajan A. Kirchensteinsin puhe . . 95
Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenen P. Plesumsin puhe 105

Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenen E. Rusis-Paldinjan puhe 109
Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenen J. Pabersin puhe 111
Latvian tasavallan Eduskunnan Valtuuskunnan jäsenen J. Latsisin puhe 115
Usbekian SNT:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin Puheenjohtajan edustaja J. Ahunbabajevin puhe 118
Lakiesityksen äänestäminen Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltain Liittoon . . . 123

Viides istunto

(elokuun 6 päivänä v. 1940)

Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan esitys
Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsenen ja Eestin kommunistisen puolueen Keskuskomitean sihteerin J. Lauristinin puhe 124
Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsenen J. Tellmannin puhe 135
Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsenen G. Abelsin puhe 138
Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsenen M. Jurnan puhe 141
Eestin tasavallan Valtakunnan duuman Valtuuskunnan jäsenen N. Ruusin puhe 143
Karjalais-Suomalaisen Sosialistisen Neuvostotasavallan Korkeimman Neuvoston Presidiumin Puheenjohtajan edustaja O. V. Kuusisen puhe. 149
Lakiesityksen äänestäminen Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltain Liittoon . . . 154

Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston hyväksymät Lait

Laki Liettuan Sosialistisen Neuvostotasavallan vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon . . . . . .
Laki Latvian Sosialistisen Neuvostotasavallan vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon . . . . . .
Laki Eestin Sosialistisen Neuvostotasavallan vastaanottamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon . . . . . .
Laki SNTL:n Perustuslain 13, 23 ja 48 pykälien muuttamisesta ja täydentämisestä . . . . . .
Toveri O. V. Kuusisen valitsemisesta SNTL:n Korkeimman Neuvoston Presidiumin varapuheenjohtajaksi . . . . . .